

Letos starta Titova štafeta v občini Ravne na Koroškem

Zagotovo ni bilo človeka v naši občini, ki ga 17. januarja ne bi bila prijetno presenetila novica, da bo letošnja Titova štafeta krenila na dolgo pot po vsej državi prav iz naše občine. In zanesljivo tudi ni bilo koga, ki ne bi bil pomislil, da je tako prav. Zaradi zelo stare partijske tradicije na koroškem koncu, zaradi velikega deleža v NOB, zaradi uspešne izgradnje in gospodarskih dosežkov po osvoboditvi in zaradi razgledov v tretje tisočletje.

Zares v času, ko marljivi prireditelji še snujejo gesla, ko še sestavljajo slavnostni spored ter beležijo sto in sto podrobnosti, ki pa so vse potrebne, da se bomo čez dva meseca dostojno predstavili vsej Jugoslaviji, zares se v tem času zdi, da si na našem koncu vsakomur, ki ga pozna ali želi temeljito spoznati, še posebno simbolično podajajo roko

preteklost, sedanjost in prihodnost.

Je pa še nekaj zelo lepo pri odločitvi, naj v ravenski občini letos prvi skupimo pozdrave našemu tovarišu Titu. Namreč to, da nam Slovenija zaupa in da zna ceniti naš prispevek k izgradnji socializma, pa čeprav kdaj pojmujejo pota samoupravljanja malo bolj samorastniško in si upamo javno povedati, da pri nas ne gre zmeraj vse tako gladko, kakor je zapisano v knjigah in postavljen v paragrafih.

Moder in daljnoviden je tedaj ta sklep, mi pa smo zdaj na vrsti, da ponudeno prav razumemo in tudi dobro izvednotimo. Dva meseca pač nista posebno dolga doba.

S tem da bomo na Ravnah dosti prej kot vsa Jugoslavija voščili tovarišu Titu za njegov življenjski jubilej, nam je dana priložnost, da iz lastnih izkušenj, zavesti in zrelosti oblikujemo prenekatero iztočnico letošnjega, čeprav ta hip še tako daljnega dneva mladosti.

Iskreno, preprosto, zavezujoče in žlahtno oblikovano bodi naše voščilo.

V ozadju tega osrednjega namena pa bo vendarle več kot samo kulisa navzoča tudi po-

doba današnje Koroške. Za kratki čas nekaj ur bo pozornost vse države usmerjena na našo občino, precej prej pa bodo hoteli o nas kaj vedeti novinarji, bodo prihajali k nam gostje. Čeprav ni mogoče vnaprej predvideti, kaj vse bo zanimalo naše obiskovalce, pa moremo vsaj nekoliko pripraviti njihove poti.

Pričakujemo jih lahko nekaj več v železarni, običajnim ogledom študijske knjižnice, muzeja in DTK se bo zagotovo pridružil še Kefrov mlin, če bo dostop do njega v redu. Tudi nova javovniška šola ima kaj pokazati, posebno še, če bo dotlej res že začela uvajati celodnevni pouk v nekaterih razredih. Turistični delavci utegnejo spet založiti kioske s perspektivi o naših krajih.

Prazničnim prireditvam gotovo ni dano čudežno reševati vsakdanjih problemov. Zanesljivo pa dajo medsebojno toplino in občutje trdne pripadnosti širši družbeni skupnosti. Brišejo majhno in ozko ter dvigajo k plemenitosti. Pa sled ostane v nas in ponos, tudi ko se spet vrnemo k vsakdanjemu delu.

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Minulo poslovno leto se je za našo delovno organizacijo končalo uspešno. V primerjavi z letom 1977 smo prekoračili plan skupne proizvodnje za 3,3 odst., pri odpremi smo zaostali za 0,4 odst. Precejšen pa je zaostanek pri izvozu, 16,5 odst. Tu ni zajet TOZD Kovinarstvo Ljubno, ki se nam je pridružil v minulem letu. Ob upoštevanju tega tozda in primerjavi z letom 1977 je odstotek tak: skupna proizvodnja je bila prekoračena za 6,2 odst., odprema za 0,7 odst. in fakturirana realizacija za 22,2 odst.

V preteklem poslovnem letu zaostajamo za planirano skupno proizvodnjo 2,5 odst., v decem-

bru je bila le-ta presežena za 4,6 odst. Odpremo smo presegli za 11,1 odst., v kumulativni pa beležimo zaostanek 2,3 odst. V minulem mesecu je bila visoko presežena fakturirana realizacija 31,9 odst. S tem smo presegli tudi predvideni letni načrt za 0,6 odst. Precej pa smo zaostali za planom izvoza, 18,1 odst., v decembru smo ga dosegli le 76,7 odst.

TOZD jeklarna. V minulem mesecu je TOZD prekoračil plan skupne proizvodnje. Rezultat bi lahko bil še boljši, če ne bi bilo nepredvidenih zastojev zaradi slabe vzdržljivosti obokov peči, vlažnih in zmrznjenih žilindrnih

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naša proizvodnja

Izdaja delavski svet Železarn Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

(Nadaljevanje s 1. strani)

dodatkov, ki so zaradi eksplozij v peči povzročali nezgode pri delu, slabšali kvaliteto jekla in daljšali izdelavni čas.

TOZD valjarna. Po daljšem času je TOZD presešel plan proizvodnje gredic, in to za 2,0 odst. V adjustaži so še vedno težave zaradi prevelikih zalog. Za od-

fakturirane realizacije, saj znaša le-ta 13,0 odst.

TOZD jeklovlek. Vzroke zaostanka 2,5 odst. za planirano mesečno proizvodnjo je treba

TOZD stroji in deli. Tudi v decembru izkazuje TOZD dobro skupno proizvodnjo, odpremo in realizacijo, vendar s tem niso pokriti zaostanki minulega obdobja. Težave nastajajo zaradi iztrošenosti brusilnih strojev. Čimprej bo treba nabaviti nove. Proizvodnja bi bila lahko še večja, če ne bi bil prekinjen proizvodni cikel valjev za ZSSR zaradi nekontinuirane dobave vložka.

TOZD industrijski noži. Kljub temu da je bila odprema in fakturirana realizacija v minulem mesecu presežena, TOZD ni dosegla planirane skupne proizvodnje zaradi pomanjkanja delovne sile, čemur je vzrok previsok bolniški stalež. Nadalje je treba iskati vzroke v nepravčasno izvršenih uslugah drugih TOZD (izdelava okroglih nožev, krožnih žag, kjer so potrebne usluge struženja). Težave pa so nastajale tudi zaradi okvare ventilatorja na IPSEN kalilni peči.

TOZD pnevmatični stroji. Akoravno pestijo TOZD okvare in iztrošenost strojev (zaradi česar je bilo več dolgotrajnejših popravil), je bila proizvodnja v minulem mesecu sorazmerno dobra. V TOZD je primanjkovalo delovne sile zaradi letnih dopustov, bolniških izostankov ter dodatnega dela zaradi slabega vložnega materiala.

TOZD vzmernar. Proizvodnja je potekala zadovoljivo. Da pa rezultati niso še boljši, je treba iskati vzroke v večji odsotnosti z dela (letni dopusti ter bolniški izostanki).

TOZD rezalno orodje. TOZD zaostaja za predvidenim planom tako pri skupni proizvodnji kot pri odpremi, medtem ko je bila fakturirana realizacija presežena za 10,2 odst., vendar beležimo v kumulativni zaostanek 1,3 odst. Visoko je prekorachen kumulativni izvoz, 57,3 odst.

TOZD Kovinarstvo Ljubno. Zaradi menjave proizvodnega programa med letom zaostaja TOZD za predvidenim planom skupne proizvodnje in odpreme, prekoračena pa je fakturirana realizacija v decembru 71,0 odst., kumulativno 1,6 odst.

f. u.

ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)

TOZD	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTERNE REALIZACIJE		IZVOZA	
	december	kumulativ.	december	kumulativ.	december	kumulativ.	december	kumulativ.
Jeklarna	101,4	97,3	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	92,9	92,8	85,8	91,1	95,0	91,1	71,8	31,3
Valjarna	108,8	98,9	118,2	98,0	148,7	108,6	95,8	60,6
Kovačnica	100,5	93,3	90,6	102,1	142,0	113,0	43,9	105,6
Jeklovlek	97,5	105,0	103,4	105,9	130,9	106,1	21,6	12,9
Stroji in deli	108,5	88,4	111,2	87,1	121,5	83,0	39,2	88,5
Industrijski noži	83,2	58,0	107,7	74,7	112,1	77,7	145,2	85,4
Pnevmatični stroji	104,0	90,5	102,0	86,7	122,0	106,0	16,8	76,1
Vzmernar	120,6	101,6	114,7	100,7	126,7	111,3	193,2	180,7
Rezalno orodje	95,4	95,7	54,5	91,2	110,2	98,7	—	157,3
Kovinarstvo — Ljubno	70,1	86,6	70,1	86,8	171,0	101,6	—	—
SKUPAJ DO	104,6	97,5	111,1	97,7	131,9	100,6	76,7	81,9

ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI

TOZD	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTERNE REALIZACIJE		IZVOZA	
	december	kumulativ.	december	kumulativ.	december	kumulativ.	december	kumulativ.
Jeklarna	109,9	102,3	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	99,9	109,4	97,0	107,3	103,7	113,4	66,2	95,6
Valjarna	121,4	102,7	126,2	95,1	154,6	117,8	116,3	78,2
Kovačnica	105,2	100,3	251,7	106,3	255,7	120,1	121,0	352,1
Jeklovlek	109,8	129,1	131,3	126,9	196,0	136,1	79,8	22,5
Stroji in deli	126,3	98,7	103,5	96,3	123,1	114,1	16,4	52,9
Industrijski noži	65,9	82,4	135,5	123,6	134,1	124,7	174,7	176,7
Pnevmatični stroji	91,2	106,7	76,1	108,6	82,7	128,8	2,2	29,5
Vzmernar	131,2	124,8	119,8	121,7	134,1	139,4	199,8	211,6
Rezalno orodje	110,5	101,2	50,0	88,8	115,4	109,6	—	127,0
SKUPAJ DO	115,0	103,3	128,7	99,6	142,7	119,7	56,5	83,5

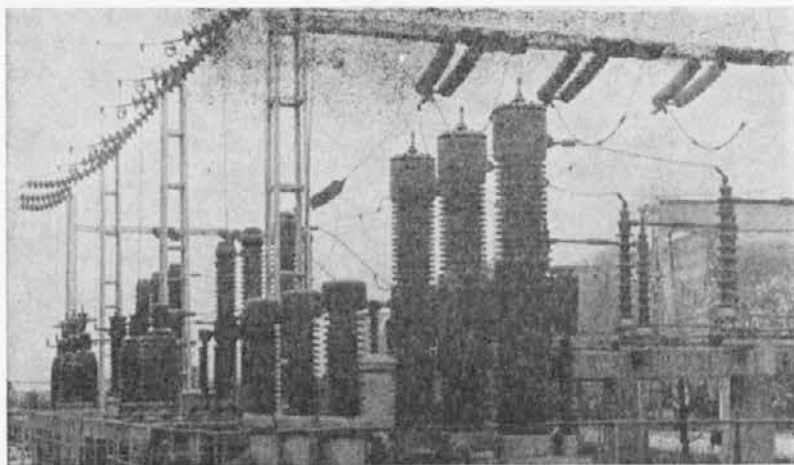
TOZD jeklolivarna. Zahteve tržišča po tankostenski jekleni litini so pestile TOZD skozi vse leto. Rezultat tega je vsekakor nedoseganje plana skupne proizvodnje kot tudi odpreme. Ker pa TOZD le s težavo dosega ali sploh ne dosega primernih cen za svoje izdelke, se to odraža tudi pri fakturirani realizaciji, ki skupaj z odpremo zaostaja za predvidenim letnim planom 8,9 odst.

pravo tega problema so sicer nakazane rešitve, vendar je reševanje odvisno od rekonstrukcijskih posegov, povečanja števila zaposlenih ter nabave novih strojev.

TOZD kovačnica. TOZD je v proizvodnji sicer nekoliko zaostala zaradi večjih izpadov na ključnih agregatih ter izpada kladiiva 3, ki je v remontu že od novembra. TOZD je dosegla najvišjo kumulativno prekoračitev

iskati predvsem v generalnem remontu velikega luščilnega stroja. Pri proizvodnji nastajajo težave zaradi prevelike površinske razogljčenosti ter grobe kristalne strukture na površini palic.

Proizvodnja slovenskih železarn v decembru in v letu 1978

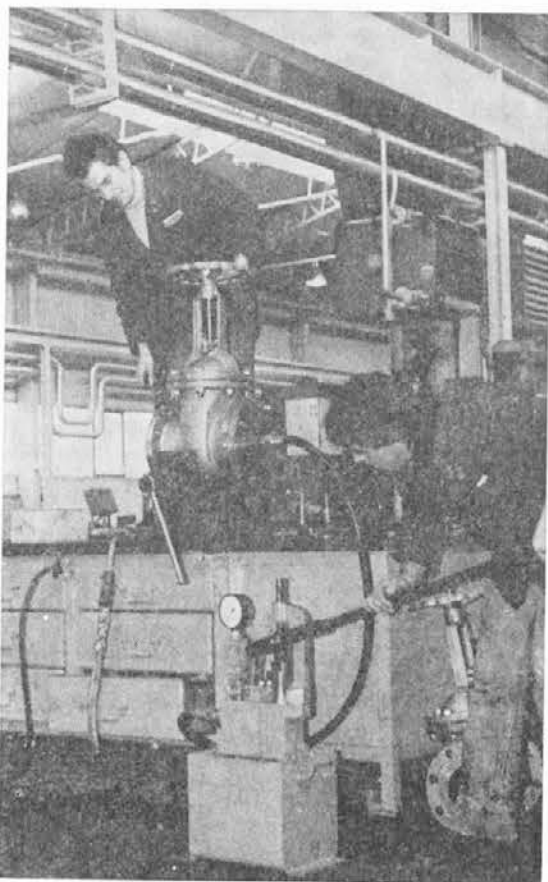

Visoka napetost

Mesec december in preteklo 1978. leto sta mimo. Konec je pričakovani, ocen in želja, sedaj imamo podatke o doseženem, izvršenem in neizvršenem. Osnove za analize in izračune o uspešnosti poslovanja v preteklem letu so dane. Rezultati povedo, da je bila proizvodnja boljša kot leta 1977, večina nalog, predloženih v gospodarskem načrtu za leto 1978, pa ni bila izvršena. Končni podatki za pregled, kako smo se držali dogovorov, sprejetih novembra 1977 z nalogami in cilji ter skupnimi izhodišči za pripravo gospodarskega načrta za leto 1978, še niso znani. Rezultate, ki smo jih spremljali skozi vse leto, bomo pa vseeno lahko primerjali.

V gospodarskem načrtu smo predvidevali, da se bo proizvodnja zvečala proti letu 1977 za 8%, dejansko se je dvignila za 6%. Dva odstotka znaša zaostanek tudi za letnim načrtom in na prvi pregled niti ne pove veliko. Količina 22.462 ton predstavlja že mnogo več, vendar je v tem še nekaj posebno bolečih izdelkov, ki primanjkujejo tržišču.

V rasti proizvodnje nismo niti v okviru 7%, kar je predvidela resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za preteklo leto. Pri zaposlovanju smo ostali na ravni predvidevanj, saj je ob koncu leta 1978 skupno le 2% več zaposlenih kot pred letom dni in to je tudi v skladu s predvidevanji v osnovah go-

Preizkušnja zasuna
za plinovode

spodarskega načrta. Pri produktivnosti smo načrtovali, da bo ta porasla v enem letu za 3,4 % dosegli smo količinsko rast 2,8 %. Načrtovali smo, da bo povprečna prodajna cena 12.170 din/tono naših izdelkov, dosežena povprečna vrednost znaša 13.540 dinarjev in ob tem je razumljivo, da je tudi realizirana vrednost na zaposlenega visoka. Predvidevano je bilo, da se bo dvignila za 20,2 %, realizirano je pa 22,8 %, kljub temu da količinski plan ni bil dosežen.

Najslabša postavka v izpolnjevanju postavljenih osnov in ciljev je gotovo izvoz. Predvideli smo, da se bo vrednost izvoza povečala za 37 %, v resnici se je povečala le za 4 %, količinski prirastek izvoza je pa samo 1 %.

Kot vidite, vedno ne drži pregovor: »Konec dober, vse dobro«. Decembrski rezultati so bili namreč dobri, saj beležimo skoraj v vseh seštevkih za sozd, da je bil mesečni načrt dosežen ali celo presežen.

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena v železarni Jesenice s 101 %, v Železarni Store 129 % in skupno 107 %. Letni načrt je bil prekoračen za 5 % in v primerjavi z letom 1977 je bila lanska proizvodnja večja za 17 %. V železarni Store so dvomesečni zaostanek zmanjšali na vsega 4 % zaostanka za izvršitvijo letnega plana. Količinsko so se sicer zelo približali načrtu proizvodnje, slabše so pa izvršili načrt prodaje sivega in specialnega surovega železa, ker znaša dobava le 73 % načrta.

Proizvodnja jekla je bila v decembru izvršena s 101 %. Vse tri jeklarne so mesečni načrt izvršile. V železarni Store je SM peč uspešno izvršila še svojo zadnjo mesečno nalogo, saj znaša izvršitev 119 % načrta, dne 27. decembra so jo dokončno ustavili. V železarni Ravne so proizvedli 2 % jekla več, kot so načrtovali. V jeklarni železarne Jesenice so

pa v martinarni s 5 % prekoračitve mesečnega načrta proizvodnje pomagali elektrojeklarni do skupnega 100 % uspešnega zaključka meseca decembra. Letna proizvodnja je za okoli 7600 ton večja kot leto poprej, do nedosežene meje 800.000 ton je pa zmanjkalo še okoli 10.900 ton. Do izvršitve letnega načrta proizvodnje surovega železa je zmanjkalo okoli 2 %.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje so izvršili v železarnah 105 %, predelovalci žice 93 % in skupno sozd Slovenske železarne 105 %. V vseh treh železarnah so bili v decembru uspešni, saj znaša izvršitev na Jesenicah 104 %, na Ravnah 110 % in v Storah 104 %. Predelovalci so izvrševali mesečni načrt dokaj enakomerno, vendar žal pod planom. Izvršitev znaša namreč v Plamenu 95 %, v Verigi 94 %, v Tovilu 93 % in v Žični 92 %.

Letni načrt je izvršen v železarnah 98 % in pri predelovalcih 93 %, tako da je skupen rezultat tudi 98 %. Tržišču smo dali torej 6 % več kot leta 1977 in 2 % manj, kot smo predvidevali v gospodarskem načrtu. Nekaterih izdelkov je prišlo na tržišče izdatno več, kot je bilo načrtovano. Vroče valjanega paličastega jekla npr. 9 % več, kot je predvideval načrt. Debele pločevine 4 % več, jeklovleki so dali 4 % več, nodularne litine je bilo 25 %, vzmeti 2 % več ter posameznih proizvodov pri predelovalcih tudi do 50 % več od načrtovanega.

Nekaj izdelkov ni bilo proizvedenih do načrtovanih količin, ker ni bilo naročil niti za potrebe domačega trga niti ni bilo možnosti izvoza. Vrsta proizvodov je pa zelo potrebna tržišču, a je ostala realizacija daleč za načrtovanimi cilji. Navedel bom samo nekatere, za katere že poznate vzroke, ki so v nepredvidenih večjih zastojih ali pa počasnejše uvajanje novih naprav v proizvodnjo, kot je bilo to predvideno.

Sivega in posebnega surovega železa za potrebe livarn je bilo okoli 8000 ton manj za prodajo od predvidevanj načrta. Vroče valjane žice so dobili porabniki okoli 16.000 ton manj od letno načrtovane količine. Proizvodnja hladno valjanih trakov je bila za okoli 15.000 ton manjša, kar je gotovo tudi pomembna količina, čeprav je tržišče dobilo leta 1978 iz Jesenic okoli 37.000 ton tega izdelka več kot leto poprej. Če bi v železarni Store izdelali 1300 traktorjev več, toliko so namreč zaostali za letnim načrtom, bi to količino prav gotovo lahko prodali tudi na domačem trgu.

Zaostanki pri predelovalcih žice so pretežno odraz stanja na tržišču in bi letni načrt prav gotovo izvršili, če bi imeli možnosti svoje izdelke tudi prodati.

Podroben pregled izvrševanja naročil v pogodbenih rokih bi dal seveda še vse drugačno sliko. Vprašanje zaostankov je bilo že ponovno obravnavano in sprejeti so bili akcijski ukrepi, da bi se stanje popravilo. Nas še posebno zanima, kako smo izvrševali medsebojne obveznosti. Ko bodo znani končni podatki za preteklo leto, vas bom o tem posebej obvestil.

Izvoz je bil decembra za spoznanje boljši kot poprečje leta. Železarne so izvršile 75 % poprečno načrtovane količine, predelovalci 85 % in skupaj 77 %. Načrtovana vrednost je bila dosežena 79 % in ti podatki dokazujejo, da je december res nad poprečjem leta.

Količinski plan izvoza je za sozd realiziran namreč 68 % in vrednost načrtovanega izvoza je dosežena 76 % predvidevanj gospodarskega načrta leta 1978.

Mesec december je pa dosegel tudi svoj pomembni rekord, saj je skupna mesečna realizacija prvič večja od 1000 milij. din in je bila poprečno mesečno načrtovana vrednost prodaje prese-

žena za 34 %. Prav vse delovne organizacije so visoko presegle mesečno načrtovano vrednost. Letno načrtovane vrednosti prodaje niso dosegli v Verigi, kjer znaša izvršitev 95 %, in v Žični, kjer je dosežena vrednost prodaje 3 % pod letno načrtovano vrednostjo.

Letni načrt eksterne realizacije je skupno izvršen 109 %, in to pomeni, da je realizacija leta 1978 bila kar 27 % večja kot leto poprej.

Kot že rečeno v uvodnem delu, je vrsta podatkov, s katerimi se ne razpolagamo, vendar so zanimivi za pregled poslovne uspešnosti v preteklem letu. Vemo, da zaostajamo pri investicijah, podatek o finančni realizaciji bo na razpolago šele po zaključnih računih. O vsem, kar še manjka, boste obveščeni, ko bodo obravnavani končni poslovni rezultati za leto 1978.

Letošnje leto je že načeto in vsi smo že sredi izvrševanja nalog. Utečeno delo na novih napravah, katere so uvajali v preteklem letu, dajejo ugodnejše pogoje dela. Dokončane bodo investicije, ki ne samo dajejo možnosti, temveč zagotavljajo, da moramo v letu 1979 preseči 800.000 ton proizvodnje surovega jekla in to predvideva tudi načrt. Stanje proizvodgotavljanja, da moramo v letu 1979 preseči 800.000 ton proizvodnje surovega jekla in to predvideva tudi načrt. Stanje proizvodnih naprav omogoča tudi višjo blagovno proizvodnjo, kot je bila dosežena v letu 1978. Oskrbovanje, posebno kar zadeva uvoz, bo težje in bo zahtevalo posebne napore tudi v realizaciji izvoza. Višje postavljeni cilji zahtevajo tudi večje napore in naša naloga je, da smo sposobni za izvrševanje nalog, katere smo si sami tudi zadali.

Milan Marolt

Stališče sindikata železarne Ravne do analize gospodarjenja

I.

Po ustavi in zakonu o združenem delu imajo delavci pri uresničevanju pravice dela z družbenimi sredstvi, pravico, obveznost in odgovornost, da v svojem, skupnem in splošnem družbenem interesu ta sredstva družbeno in ekonomsko uporabljajo, jih ne-nehno obnavljajo, povečujejo in izboljšujejo. Pri tem pa so delavci dolžni oceniti poslovno uspešnost svoje TOZD tako med letom kakor tudi ob zaključku poslovnega leta.

Da bi ob ocenjevanju rezultatov poslovanja spodbudili temeljito in vsebinsko razpravo, je potrebno pripraviti analizo gospodarjenja v preteklem poslovnem letu ter tako omogočiti delavcem TOZD in DS SS, da odgovorno ocenijo rezultate svojega dela in sprejmejo ukrepe za doseganje še boljših rezultatov ter da bi obravnavali periodičnih in

zaključnega računa dobila ključno mesto v procesu samoupravnega odločanja delavcev.

Razpravo bomo OOS železarne Ravne tako organizirale, da bodo delavci na osnovi ustrezne analize lahko ocenili, kako uresničujemo zakon o združenem delu, zlasti pa na področju uveljavljanja dohodkovnih odnosov (odnosi pri pridobivanju in razporejanju skupnega prihodka in dohodka, uveljavljanje svobodne menjave dela, razporejanje čiste- ga dohodka in minulo delo). Da pa bi razprave o zaključnem računu in s tem o gospodarjenju v preteklem letu dosegle svoj namen in prispevale k poglobljanju samoupravljanja in uveljavljanja delavca kot nosilca odločanja o pogojih in rezultatih dela, morajo analize gospodarjenja vsebovati kritično oceno lastnih naporov za uspešnejše gospodar-

jenje in uresničevanje s planom sprejetih obveznosti.

II.

Analiza gospodarjenja naj vsebuje zlasti naslednje:

1. Uresničevanje planskih obveznosti

V železarni so delavci sicer analizirali uresničevanje srednjeročnega plana ob razpravi o 9-mesečnih planskih rezultatih, pa vendar menimo, da je potrebno kritično oceniti uresničevanje planskih ciljev v lanskem letu in preteklem triletnem obdobju, kajti letos pristopamo k oblikovanju srednjeročnih planov za obdobje 1981—1986.

2. Skupni prihodek oziroma dohodek

Tu gre za ugotavljanje razlogov povečanja oziroma zmanjšanja celotnega prihodka in dohodka, pri tem pa moramo posvetiti zlasti notranjim vzrokom vso pozornost. V primerih, kjer nismo dosegli predvidenega celotnega prihodka oziroma dohodka, je treba nakazati možne rešitve za odpravo vzrokov. Potrebno je tudi prikazati in ugotoviti, v kolikšni meri je celotni prihodek oziroma dohodek rezultat večje produktivnosti, boljše organizacije dela, povečanja fizičnega obsega proizvodnje, boljše prodaje, povečanja cen ali spremembe strukture proizvodnje (višja stopnja obdelave, zahtevnejša proizvodnja ipd.).

3. Porabljena sredstva

Z vso pozornostjo moramo analizirati porabljena sredstva, posebej še materialne stroške. Opredeliti se moramo za ustrezne ukrepe varčevanja in zniževanja vseh stroškov poslovanja. Razpravo o analizi gospodarjenja moramo in jo bomo povezali z ukrepi varčevanja v TOZD in DS SS. Osnovne organizacije ZSS v železarni Ravne pa bodo spodbudile akcijo, da se ukrepi za zmanjšanje stroškov uresničijo in vztrajale pri zahtevi, da se vsi delavci v TOZD in DS SS odgovorno obnašajo do dohodka in pogojev, ki vplivajo na njegovo oblikovanje.

4. Razporejanje dohodka in čistega dohodka

K razporejanju dohodka moramo ugotoviti, v kolikšni višini je bil ustvarjen planiran dohodek, kako se razporeja in če je razporejanje za posamezne namene, kot so: skupna in splošna poraba, obveznosti do DS SS, pospešena amortizacija in ostalo v skladu s planiranimi cilji.

Kritično moramo oceniti odmi-ke od plana, kakor tudi višino za posamezne namene in pri tem ugotoviti vzroke, ki so vplivali na takšno razporeditev ter predlagati ukrepe.

O razporeditvi čistega dohodka in obveznosti po sprejetih samoupravnih sporazumih z oceno zadovoljevanja skupnih potreb je poslovodni svet izdelal gradivo, ki je sedaj v obravnavi, potrebno pa ga je v analizo vključiti.

V analizi mora biti podana ocena učinkovitosti sistema delitve sredstev za osebne dohodke, kajti od te učinkovitosti je odvisno tudi doseganje večje produktivnosti in s tem doseganje večjega dohodka. Razvidno

naj bo, ali je bilo razporejanje dohodka in čistega dohodka ter delitev sredstev za OD in skupno porabo skladno s sprejetimi samoupravnimi akti.

Če bodo osnovne organizacije sindikata železarne Ravne ugotovile, da se sprejeti splošni akti o razporejanju dohodka, čistega dohodka ter delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ne uresničujejo ali pa jih je potrebno dopolniti, moramo sprožiti ustrezno pobudo samoupravnim organom, da se te nepravilnosti ali neustreznosti odpravijo.

5. Kazalci uspešnosti gospodarjenja

Pri oceni uspešnosti poslovanja je potrebno upoštevati najmanj tiste kazalce uspešnosti, ki jih določa zakon o združenem delu: dohodek na delavca, dohodek v primerjavi s poprečno porabljenimi sredstvi, čisti dohodek na delavca, akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom, AK v primerjavi s poprečno porabljenimi sredstvi, osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca, čisti dohodek na delavca.

6. Izvoz in uvoz

Pri ocenjevanju uspešnosti gospodarjenja je potrebno analizirati tudi zunanjetrgovinsko usmeritev TOZD, zlasti zaradi ugotovitve, da na področju ekonomskih odnosov s tujino v SR Sloveniji v globalu močno zastajamo za dogovorjenimi usmeritvami. Preučiti je treba ukrepe in možnosti za trajnejšo usmeritev v izvoz, na povečanje izvoza ter na smotrno nadomeščanje in zmanjševanje uvoza.

7. Produktivnost

Produktivnosti dela kot enemu najpomembnejših kvalitativnih dejavnikov razvoja bomo pri analizi zaključnih računov posvetili osrednjo pozornost. Poleg primerjav med doseženo produktivnostjo v TOZD ŽR železarne, kolikor so podatki primerljivi, ter v primerjavi s poprečno produktivnostjo panoge, bomo v tej analizi opredelili tudi konkretne akcije za povečanje produktivnosti. Pri tem bomo iskali predvsem v boljši organizaciji dela, izboljšanju tehnologije, v večji in bolj-ši uporabi novih spoznanj in znanja, inovacij v delovnem procesu in podobno. Kritično bomo ugotovili izrabljanje delovnega časa in odnos do dela ter spoštovanje tehnoloških predpisov.

8. Zaloge

V analizi zaključnih računov se mora prikazati tudi gibanje zalog surovin, repro materialov in gotovih izdelkov za posamezne TOZD. Ugotoviti moramo, kako je vplivalo gibanje zalog na dosežene poslovne rezultate in ugotoviti možnosti za zmanjšanje zalog.

9. Zaposlovanje

Ugotoviti moramo, ali je bilo zaposlovanje v naših TOZD in DS v skladu za načrtovano kadrovska politiko ter v kolikšni meri smo pri zaposlovanju upoštevali minimalne standarde o življenjskih in delovnih pogojih delavcev. Čeprav imamo majhno fluktuacijo, pa je vendarle potrebno ugotoviti, kako ta vpliva na poslovni rezultat TOZD in še posebej pozorno preučiti, ali se

racionalno zaposluje delavce v skupnih službah.

III.

Pri obravnavanju gospodarjenja v preteklem obdobju ima posebno vlogo in odgovornost tudi sindikat. Osnovne organizacije ZS železarne Ravne tako prek sveta konference osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne zahtevajo od strokovnih služb, da so vse analize gospodarjenja pripravljene pravočasno in poslano v taki obliki, da so delavcem razumljive. Razprava o zaključnem računu in s tem o oceni gospodarjenja v preteklem obdobju se prične najprej v okvirih posameznih sindikalnih oziroma samoupravnih delovnih skupin (do konca februarja).

V nadaljevanju razprava poteka v izvršnih odborih osnovnih organizacij zveze sindikatov, kjer moramo o razpravi in stališčih posameznih delovnih skupin in upoštevaje kongresne sklepe ter ob aktivni udeležbi sveta sindikata izoblikovati skupna stališča

do zaključnega računa in s tem do ocene gospodarjenja v preteklem obdobju.

Izvršni odbori osnovne organizacije morajo izoblikovati svoje stališče in z njim nastopati na zboru delavcev TOZD oziroma DS.

Kar se tiče skupnih zadev, bo po predhodnem usklajevanju svet izoblikoval skupno stališče in ga zastopal na delavskem svetu delovne organizacije.

Z dobro pripravljeno in vodeno razpravo morajo osnovne organizacije zveze sindikatov ob sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in poslovodnimi delavci pomebno prispevati k zavestnemu odločanju delavcev o razporejanju dohodka za vse namene porabe, upoštevajoč pogoje pridobivanja dohodka ter ukrepe za njegovo povečanje, predvsem s povečanjem produktivnosti.

Ta stališča smo sprejeli na skupni seji sveta konference osnovnih organizacij sindikata in predsednikov izvršilnih odborov.

Nepapirnatost iz sindikatov

Kadar imamo pred seboj špeh papirja in je naša naloga iz tega narediti kaj kratkega, to seveda ni preprosto. Ta »špeh« so tokrat zapisniki OO sindikata. Če bi vse objavili, bi zapolnili več kot en fužinar in če bi morali potem delavci vse to prebrati, bi bila to že prava kazen. Zato smo se odločili izluščiti iz teh zapisnikov najbolj zanimive stvari, ki ne dišijo po frazah, so zato bolj žive in terjajo od nas razmislek. Zapis je narejen v dobri veri, da bo komu koristil in da je v njem kakšna vzpodbuda še za druge OO sindikata.

O ČEM SMO GOVORILI

V decembru so OO sindikata obravnavale medsebojne odnose, delovno in tehnološko disciplino, nagajevanje po delu in dohodkovne odnose. Našteto je značilno za vse OO, nekatere izmed njih pa so se lotile tudi bolj specifičnih problemov. Ker so bile v tem mesecu tudi letne skupščine, so pregledali realizirano, ugotovili napake pri svojem delu, sprejeli nove plane in zadolžitve. Na splošno se je leto izteklo dobro, pač z manjšimi odstopanji pri uresničevanju planov, tu pa tam z nepotrebno togostjo, ko je bilo treba naglo in učinkovito ukrepati.

KAJ SO SKLENILI

Značilnost teh letnih skupščin je tudi ta, da so sicer dosti govorili, bili kritični in samokritični, ampak vse kaže, da jim je zmanjkalo sapa, ko bi bilo treba napraviti sklepe. Edina svetla izjema je OO DS za gospodarjenje. Objavljamo jih v celoti za vzpodbudo drugim.

1. izlet z avtobusom je drag, posebej če ne moremo zagotoviti polnoštevilne udeležbe. V takih primerih je bolje, da ga izvedemo:

— z osebnimi vozili, s tem da dobijo lastniki povrnjene stroške za bencin,

— v povezavi s katero od manjših sindikalnih organizacij železarne.

Navezali bi tudi stike s sindikalnimi organizacijami drugih DO (AOP — Gorenje).

Preučili bomo možnosti kombiniranega službeno-sindikalnega ogleda razstave INTERBIRO v Zagrebu.

2. Novi delegatski odnosi še niso v celoti zaživel. Pojavljajo se določeni problemi, kot je prepozno dostavljanje (tudi dan, dva pred sejo!) preobsežnih materialov delegatom, kar jim onemogoča, da bi dobili celovitejšo sliko o problematiki, o kateri bodo odločali. Istočasno pa ostanejo tudi brez stališč okolice.

Zato predlagamo:

— da delegati na zboru podajo kratko poročilo o ključni problematiki, o kateri je stekla razprava na njihovi delegaciji.

— Centru sa samoupravo in informiranje:

a) poenotenje informacij:

— gradivo mora biti izročeno delegatom pravočasno (najmanj 7 dni pred sejo),

— vsako gradivo, ki ima več kot 2 (dve) strani mora imeti **povzetek** na največ 1 (eni) strani. Če ta pogoj ni izpolnjen, se gradivo zavrne. To naj velja tako za gradiva, ki prihajajo v železarno od zunaj kot za interne informacije ali akte.

b) Vsi dejavniki samoupravnega odločanja v TOZD — DS (predsednik delavskega sveta, vodje zbora delavcev, samoupravnih delavskih skupin, ...) **morajo** biti obveščeni o »voznem redu« sprejemanju samoupravnih ali drugih aktov.

3. Obilica dela in nerazumevanje vodstvenega osebja mnogokrat prepreči sodelovanje delegatov na sestanku. Delegatu moramo omogočiti samoupravno delovanje.

4. Ko iščemo stališča sindikalne organizacije o določeni problematiki, ni dovolj, da se o njej seznani predsednik izvršnega odbora. Problem mora obravnavati izvršni odbor osnovne organizacije po pravočasni seznaitvi.

5. Povezava med svetom sindikata in izvršnimi odbori sindikalnih organizacij ni več taka, kot je bila in se v glavnem omejuje na seznanjanje z dogovori na poslovnem svetu DO.

6. Vsi zaposleni v DS za gospodarjenje se bomo zavzemali za večjo delovno disciplino.

V OO ind. noži so sklenili, posvetiti večjo pozornost stanovanjski izgradnji, s tem da se bodo vključevali v razpravo, ko se bodo delila sredstva iz sklada skupne porabe po zaključnem računu.

Zaradi pojavov neskladij pri pridobivanju OD, zaposlovanju invalidov, obveščanju, razmeroma nizke blagovne proizvodnje itn. so sklenili, da naj se v najkrajšem možnem času napravi analiza, na podlagi katere bodo urejali obstoječe stanje. Delavce pa morajo sprosti obveščati o doseženih ali nedoseženih rezultatih.

Druga izjema, ki pa bi zanj težko trdili, da naj služi za vzgled, so sklepi OO tozd rezalno orodje. Sprejeli so 9 sklepov in vsak od teh se začne s takimi besedami:

Delovna konferenca potrjuje poročilo o ..., razen enega, ki se glasi: delovna konferenca sprejema predlog o ...

RAZNO

V OO TOZD družbeni standard je predsednik v svojem poročilu pozval članstvo, da naj se v bodoče bolj aktivno udeležujejo razprav. Poziv je dosegel svoj namen, saj se je za besedo prijavil samo ravnatelj.

V OO TOZD industrijski noži je delavec vprašal: »Zakaj samoupravni sporazumi niso napisani tako, da bi jih lahko vsakdo razumel?«

V zapisniku ni nobenega odgovora. Ga bo dal kdo drug?

Skrb za kulturo v OO rezalno orodje stane 10 din. Gre za uvedbo članarine v vrednosti 10 din mesečno na člana. Na ta način bodo rešili finančne težave okteta TRO.

V OO industrijski noži je bilo dosti pripomb na sprejemanje raznih samoupravnih sporazumov. Rekli so: »Vsebinsko teh je nerazumljivo, bogata s tujkami, ne vidimo pa potrebe, da se zakomplicira, ko pa bi lahko bilo vse skupaj napisano v preprostem in za delavca razumljivem jeziku. Morali bi se držati načela »če nekaj ni razumljivo, tudi ni sprejemljivo.«

In dalje pravijo: »Sodelovanje med DPO, samoupravnimi organi in vodstvom tozda ni na zadovoljivi ravni in je skrajni čas, da se angažiramo za izboljšanje medsebojnih odnosov v našem tozdu.«

Glede planiranja je nesprejemljivo, da se da letni plan že z rešitvijo na zbor v vrednost delavcem in potrditev, ampak bi morali biti delavci prisotni že pri snovanju plana. V nasprotnem primeru je nemogoče uresničiti postavljene cilje. Zaskrbnjujoča je tudi delovna in tehnološka disciplina. Dostikrat ne vemo, kdo je za kaj odgovoren in kakšne so njegove naloge. Sankcije za kršitelje so minimalne, za delavce na vodilnih delovnih mestih pa teh sankcij sploh ni.

Strokovna služba za sistem OD bi morala biti pri svojem delu bolj dosledna in do nezadovoljstva med delavci ne bi prišlo.

Medsebojni odnosi so v veliki meri odvisni od nas samih in v prid nas vseh je, da jih čimprej normaliziramo, saj mora med nami prevla-

dovati socialistični duh, zdrav odnos, prijateljstvo in spoštovanje, zaupanje drug do drugega.

V poročilu OO sindikata industrijski noži z letne konference je zapisano: »Želeli smo, da za naše probleme, probleme nas delavcev tozda industrijskih nožev slišijo tudi tovariši sveta sindikata kakor tudi predsednik poslovnega sveta za MO inž. Jože Geršak. Moram pa pripomniti, da je zelo žalostno, da se od navedenih naše konference ni nihče udeležil, čeprav smo jim

vabilo poslali. Konferenca je svoje delo nadaljevala, vendar smo ostali mnenja, da naši problemi teh tovarišev ne zanimajo.«

V OO DS za finance je bila izrečena pripomba, da se premalo zavedamo pomena državnih praznikov, ki gredo mimo nas skoraj enako kot dela prosti dnevi. Podan je predlog, da bi pred vsakim praznikom pripravili vsaj 20-minutno slovesnost.

Zlatka Stgar

O čem razpravljajo ravnatelji

Poslovodna konferenca se vsako sredo popoldne redno sestaja, kar je dokaz, da se je ta oblika posvetovanja in koordinacije že uveljavila in jo bo treba v novem samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo ali v statutu uzakoniti ter ji dati dokončno vsebino in obliko dela.

Na 13. seji poslovdne konference so ravnatelji v prvi fazi obravnavali oceno poslovnih rezultatov, ki je vsebovala tudi predlog razporeditve čistega dohodka skupno s predlogom za poračun akontacij OD za leto 1978. Takrat je bilo to gradivo še v fazi delovnega osnutka. Na pobudo poslovdne konference je bilo nato dopolnjeno s podatki o načrtovanih sredstvih za družbeno stanovanjsko izgradnjo, s potrebnimi sredstvi za izplačilo regresov, za jubilate, odpravnine, topli obrok in za investicije v osnovna in obratna sredstva, torej za razširitev materialne osnove dela. Dogovorili so se tudi o poteku razprave, ki je bila nato izvedena na samoupravnih organih in zborih delavcev. Glede na to, da imajo ravnatelji kot poslovodni organi pomembno funkcijo in naloge interpretacije predlogov, o katerih razpravljajo zbori delavcev, je zelo pomembno, da vsa gradiva detajlno pregledajo že na poslovdni konferenci, da bi še zlasti zagotovili enoten pristop in enotno razlago določenih spornih ali nejasnih vprašanj, zaradi česar je v preteklosti prihajalo do konfliktov med delavci ali temeljnimi organizacijami.

Na 14. seji poslovdne konference so se ravnatelji seznanili s poročilom delovne skupnosti za gospodarjenje o načrtovanih povečanih stroških v letošnjem letu in s tem v zvezi o pričakovanih dohodku ter oceni poslovnih rezultatov za leto 1979, o čemer moramo razmišljati v fazi nastajanja in sprejemanja gospodarskega načrta. Ugotovljeno je bilo, da bo leto 1979 verjetno ekonomsko težko, saj gre za veliko povečanje cen pri reprodukciji skem materialu, zlasti pri ferolegurah in energiji, za veliko povečanje bruto OD in datatev, ki iz tega izhajajo, povečanjem cen družbene prehrane in še marsikaj.

Ne da bi bili preveč črnogledi, lahko ugotavljamo, da bodo mo-

rali nekateri tozdi že v začetku leta sprejemati določene ukrepe za preventivno saniranje stanja, da ne bi zašli v izgubo. S tem v zvezi je bilo dogovorjeno, da bodo tozdi o tej problematiki od analitsko planskega oddelka še informirani. Dostavljeni jim bodo kazalci o pričakovanih podražitvah in povišanju stroškov, v tozdi pa naj bi v mesecu dni ugotovili in tudi zapisali, na katerem področju se lahko največ prihrani in po možnosti konkretno ugotovi prihranek po količini oziroma vrednosti, kar vse bi bilo osnova za sprejem ukrepov za zagotovitev primernih poslovnih rezultatov v letu 1979. V zvezi s tem bi bilo med drugim zlasti potrebno: izboljšati izplen, izboljšati tehnologijo, izdelati varčevalne ukrepe na vseh področjih. Nabava se mora maksimalno angažirati za nabavo legiranih odpadkov na domačem trgu, da se zmanjšajo stroški za izredno drage ferolegure, s tem v zvezi bi bilo verjetno potrebno imenovati poseben team, ki bi se ukvarjal samo s to problematiko; potrebna je maksimalna štednja z materialom; uvesti racionalno porabo plina in mazuta — s tem v zvezi težiti za točnejšo toplotno obdelavo; preučiti vprašanje proizvodnih in neproizvodnih storitev zunanjih izvajalcev, saj je ugotovljeno, da je cel kup zunanjih manjših podjetij in drugih izvajalcev, ki dobro živijo na račun železarne. Samo za te usluge naj bi dali okrog 27 milijard din. Za

amortizacijo namenjati večji del sredstev iz prihranka; v OD vzpostaviti odnos med produktivnostjo in osebnimi dohodki, uvesti premijske sisteme, zlasti stimulirati nagrajevanje po prihranku materiala in energije. V tozdi, ki bodo izkazali visoko produktivnost, ne sme biti problem za dodatno delovno silo.

Na tej seji so se ravnatelji seznanili tudi z nekaterimi dilemami v načrtovanem pravilniku o razvidu del in nalog, ki bo sestavljen in temeljni del spreminjenega in dopolnjenega sistema delitve OD v železarni. Zlasti je bila izpostavljena dilema, ki še ni rešena in je ni do konca rešila niti poslovodna konferenca. Gre za osnovno vprašanje, kaj naj pri načrtovanem sistemu nagrajevanja po delu vzamemo kot osnovno mersko enoto dela, ki bo kot taka osnovni element skupine sestavljenosti dela: ali vrednost posamezne delovne operacije, za kar je bilo ugotovljeno, da pri več 10.000 operacijah sploh ni možno, ali vrednost poprečnih operacij v okviru nekega delovnega mesta, če govorimo po starem. Temeljno zakonito vodilo je sicer, naj bi bila merska enota posamezna operacija, kar pa dejansko ni izvedljivo. Razprava na poslovodni konferenci je pokazala, da kažejo nekatere tendence na to, da naj bi bilo osnovno merilo neki kombiniran princip, pri čemer bi upoštevali tudi sposobnost posameznika, ki mu ni vedno zagotovljeno ustrezno delo, kar pa je delno objektivno pogojeno. Torej neka kombinirana metoda vrednotenja dela in sposobnosti delavca, kar je formalno pravno sicer sporno, praksa in hotenja delavcev pa so drugačna. S tem v zvezi je bilo dogovorjeno, da se o teh vprašanjih še podrobno pogovorijo poslovodni delavci nekaterih specifičnih tozdov, splošna ugotovitev pa je bila, da je enotna metodologija in enoten pristop glede na raznolikost in naravo dela glede na različne tozde (metalurški, mehanski, skupne dejavnosti ipd.) slabo sprejemljiva in ovira pri izgradnji nekega učinkovitega sistema nagrajevanja po delu.

Poleg teh pomembnih vprašanj so na tej seji sprejeli tudi stališče do predloga evidentiranih kandidatov za organe gospodarske zbornice Slovenije, regionalne gospodarske zbornice in organe panoge črne metalurgije. Verjetno to ni samo formalna za-

Zasuto

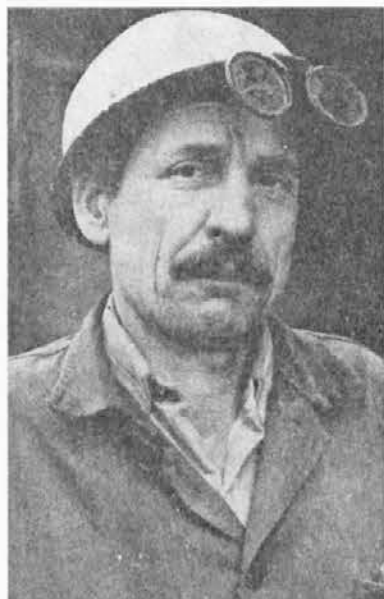
MNENJA DELAVCEV:

Železarna v očeh javnosti

Od lanskega februarja naprej je zaradi znanih dogodkov naša delovna organizacija v očeh javnosti precej izgubila svoje dobro ime. Tako nekateri slovenski časopisi pišejo na račun železarne, da nimamo urejenega samoupravljanja, informiranja in medsebojnih dohodkovnih odnosov. Takšno početje nam ravnem železarjem gotovo ni v korist. Vprašali smo nekatere naše delavce, kaj menijo o tem. Takole so odgovorili:

Stanislav Gregorc, topilec, TOZD jeklarna:

»Da smo v javnosti prišli na slab glas, je v veliki meri krivo informiranje znotraj železarne kot tudi zunaj nje. Zakaj? Informiranje je bilo krivo, da so februarja preteklega leta delavci v nekaterih TOZD pričeli ustavljati stroje. Sledili so jim drugi. Rezultat nam je znan in ga ne bi rad ponavljal, ker me je kot delavca, ki 30 let delam v železarni, sram. Ko bi vsaj nehali drezati v nas železarje. Se danes iščejo nekaj, za kar gotovo vem, da je bilo že pred časom popravljeno — urejeno. Naj nas pustijo na miru. Sami smo si to godljivo skuhalo in sami jo bomo pojedli. Nobenega iz Ljubljane ali od kod drugod ne bomo vabili na kosilo. Pravijo, da »v železarni spet vres«. Kar naj pridejo in nam pokažejo, kaj ne velja. Dovolj že imamo teh stalnih vtikanj. Vse skupaj nam že gre na živce.

Stanislav Gregorc

deva, saj vsi želimo, da bi nas v organih združenj, torej na področju, ki je za nas še relativno odtujeno, zastopali delavci z ustreznim strokovnim znanjem in družbenopolitično aktivnostjo.

-deja

Lansko leto smo dobro delali in gospodarili. To je menda resnica ali ne? O tem noče nobeden pisati. Menim, da bi morala javnost zvedeti tudi o naših delovnih uspehih. Če ne velja naša samouprava, ki je enaka kot v vsej Jugoslaviji, potem naj povedo, kje delamo narobe. Če ne velja vodstvo, ga je treba zamenjati. Mislim pa, da imamo v železarni poslovodne organe precej dobre, saj če jih ne bi imeli, tudi naših delovnih uspehov ne bi bilo.

Mislim, da bi večkrat morali o naših težavah, (ki jih ni malo, a so notranje), govoriti na zborih delovnih ljudi in delovnih skupinah. Ne vem, zakaj se na teh sestankih govori nerazumljiv jezik. Ali je res za vsak stavek potrebna razlaga? Če smo Slovenci, naj se govori slovensko. Ker delavci ne razumemo vselej vsega, je posledica ta, da smo slabo informirani. Kaj temu sledi, nam je dobro znano.

Kot že rečeno, me kot starega ravnatelja železarja precej moti obnašanje javnosti proti nam. Kako je ta lahko kar čez noč pozabila na železarno in ji odvzela dobro ime. Desetletja smo bili in smo še danes ravnatelji železarji tisti, ki dajemo tisočim kruh. Dajemo denar tudi drugim, celo v Ljubljani in še naprej. Zato tega ne smemo pozabiti. Kar pri nas ne velja, naj ostane za »plotom«. Mislim, da smo sami dovolj zreli, da si bomo uredili medsebojne dohodkovne in tovariške odnose. Nikakor se ne morem strinjati s tem, da nam to hočejo urejevati drugi od zunaj. Celo sosedje se vtikajo v nas. To pa s pomočjo naše javnosti. Prav ta jim daje vse potrebne podatke, da nas lahko »obirajo«. Da bo spet prišlo do »štrajka«, kot vedo povedati nekateri. Ne! Do česa takega v bodoče ne sme več priti. Bolj prisotni moramo biti, da nas ne bodo hujskali od zunaj. Saj so poskušali, pa jim ni uspelo. Se naiboli žalostno je, da imamo tudi med nami nekaj hujskačev. Zadnji čas bi bil, da jih odkrijemo, kaznujemo ter jim zabranimo vstop v železarno.

Erih Sirk, vodja kontrole, TOZD stroji in deli:

»Da smo v preteklem letu dobro delali in gospodarili, drži. Vendar nismo samo z delom vsega ustvarili, tudi inflacija nam je dala nekaj, kakor je dala delež tudi vsem jugoslovanskim predelevalcem jekla. Če odbijem delež inflacije od uspeha ravnateljske železarje, je še največ ostalo nam na Ravnah. Torej smo delali dokaj dobro, bolje kot ostali.

Danes je že tako, da javnost piše o marsičem. Da bi pa dobila oziroma izvedela pravo resnico, pa ne gre do jedra. V našem primeru do nas. Vzrok temu je, da se piše tudi o železarni najslabše. Prepričan pa sem, da je samouprava v železarni precej

pred ostalimi OZD. Je že tako, da se delavci v železarni poslužujemo samoupravnih poti. Tako zahtevamo na zborih ali delovnih skupinah naše pravice. Te zahtevamo včasih bolj glasno. Iz tega potem ljudje naredijo politični problem. Sedaj spet pravijo, da v železarni nekaj »kuhamo«, a to ne drži. Poglejte v ostalih kolektivih, kjer delavci niso tako samoupravno razgledani, se ne poslužujejo samoupravnih poti. Zato tudi nimajo teh problemov.

Mislim, da je prava pot nas ravnateljske železarje, da svoje pravice zahtevamo, če je treba, tudi glasno in odločno. Vsi tisti, ki pišejo o nas, želimo, da pridejo na Ravnice med železarje ter nam svetujejo drugo obliko dela, če jim že naša ni prava. Da o stanju v železarni takoj izve javnost, nimam nič proti. Sem pa proti nekaterim »poklicnim nergačem« med nami, ki hočejo živeti na račun drugih.

Res je tudi, da je v naši delovni organizaciji precej mladih, poročenih delavcev, katerih življenjski tovariši so zaposleni v drugih delovnih organizacijah. Če imajo ti boljše osebne dohodke kot partner v železarni, prihaja do tega, da jih žene ali može »hujskajo« k nezadovoljstvu z

Erih Sirk

OD. Da do tega ne bi več prihajalo, bo treba marsikaj storiti. Predvsem, da bo fizični delavec bolj spoštovan. Kar pa se tiče zunanjih »hujskačev«, vemo, da so ljubosumni na našo socialistično ureditev in na delovne uspehe, ki jih dosegamo.

Rudi Lesjak, tehnolog operative, TOZD SGV:

»Da smo dobri delavci in gospodarji, je res, saj vemo, da tako dobro že leta nismo gospodarili. S trdom smo ustvarili precejšen ostanek nerazporejenega čistega dohodka. Pa spet se čuje, da v železarni nekaj »škrip-lje«. Da nikoli nismo zadovoljni, pa je tudi res. Vem, da je med nami nekaj posameznikov, ki stalno nergajo in kalijo naše odnose. Temu je treba narediti enkrat konec, pa bomo spet dobro zadihali.

Kar pa se tiče govoricenja na račun naše samouprave, bi rekel naslednje. Na dlani je, da je

Rudi Lesjak

služba za osebne dohodke naredila nekaj napak. Morda je pri njih prenizka strokovna raven ali pa je služba premalo številčna in ne more v določenem času rešiti vseh zadanih nalog. Na napakah se učimo, učimo pa se vse življenje, zato tega ne bi smeli jemati tragično. Geslo je »naprej z zdravim razumom«, pa bo koka cela in volk sit.

Maks Večko, ravnatelj TOZD kalinica:

»Nisem zadovoljen z informacijami v dnevnem tisku, ki govorijo o železarni, in sicer niti s količino niti s kvaliteto. Vemo, da je možno tudi brez lažnih informacij oblikovati neresnično podoba neke sredine. Če pa se določene novice prikazujejo tendenciozno, je škoda lahko še večja. V skupino škodljivih informacij bi uvrstil tudi objavljane »polresnice«, to je vesti, ki prikazujejo samo slabšo plat medalje, dobre pa sploh ne omenjajo. Take vesti pogosto najdemo v resnih rubrikah časnikov, v oblikovanju javnega mnenja pa sodelujejo tudi manj resne, »humoristične« rubrike. Tu se pogosto prikazujejo stvari, ki sicer res temeljijo na neki resnični osnovi, komentar pa je po pravilu izmišljen. Če bi poskušali postaviti razmerje, je 10 odstotkov resnice in 90 odstotkov laži. Tak primer je bil skčč o stanovanjski stiski našega sodelavca v »TV žetniku«, kar pa vemo tisti, ki primer poznamo. Da tudi molk lahko napačno oblikuje javno mnenje, naj pokaže naslednji primer. Akcija štednje pri porabi električne energije v decembru je bila tudi v Sloveniji dokaj močna. Članek v Delu o prizadevanjih v tej smeri je podrobno obravnaval vse večje slovenske porabnike električne energije (Kidričevo, Ruše, Store, Jesenice), o nas pa niti besede. Človek bi sklepal iz članka, da je bilo vse prizadevanje koroškega kota zreducirano samo na ugašanje nekaj cestnih svetilk v Slovenj Gradcu.

Za primer tendencioznega pisanja lahko služi pogosto mariborski Večer. Spominjam se še leta nazaj naslova, ki se je približno glasil: »Mariborčanka druga«. Iz članka se je potem videlo, da je bila prva Ravenčanka Milka Fanedl. Nasploh

Maks Večko

znajo oblikovalci pri Večeru z naslovi dosegati neverjetne učinke. V zadnjem letu je bil tak primer (ki je škodoval železarni) velik naslov »Smrtna nesreča v železarni Ravne«. Članek je bil seveda kratek in v nesorazmerju z velikostjo naslova. Na koncu se je že pokazalo, da v danem primeru ni šlo za nesrečo. Bi rekel, da gre za neresnost novinarja in uredništva.

Vprašati pa se tudi moramo, kako mi sami sodelujemo pri oblikovanju javnega mnenja. Priznati bomo morali, da na tem področju grešimo. Smo samo opazovalci oblikovanja naše lastne podobe v javnosti in čisto nič se ne potrudimo, da bi igrali aktivno vlogo. Možnosti za to so nam dane. Ne mislim, da bi samo izkoriščali možnost, ki nam jo zakon o tisku daje in zahtevali objavo naših pripomb. Naša vloga bi morala biti bolj ustvarjalna. V mnogih občinah Slovenije so ustanovili INDOK centre, ki skrbijo za kvalitetno in argumentirano obveščanje javnosti. Pri nas na tem področju nismo storili ničesar. Ostajamo odvisni od sicer dobrih poklicnih novinarjev, ki pa pokrivajo preširoko področje in zato objektivno ne obvladajo vedno materije, pa od zagnanih amaterjev in vse prevečkrat tudi lovcev na senzacije.

Lovro Sterže, laboratorijski kamilic, TOZD raziskave in razvoj:

»To, da javnost piše o železarni Ravne kot delovni organizaciji, v kateri ni urejeno samoupravljanje, je po mojem mnenju nepoučenost in takšne izjave so zame neodgovorne glede na to, kar smo ustvarili in kar še ustvarjamo. V preteklem letu smo sprejeli obilico samoupravnih sporazumov, ki naj bi urejali medsebojne in dohodkovne odnose. V tem in naslednjih letih nas čaka, da pričnemo izvajati določila teh aktov.

Resnica pa je, da smo ob vsej tej zagnanosti ob sprejemanju samoupravnih sporazumov nekoliko potisnili v ozadje osnovni element — delavca in medsebojne odnose. Vendar ne v toliki meri, da bi to škodovalo produktivnosti ali samoupravnim načelom. Če samo pogledamo končno bilanco, lahko vidimo, da smo v preteklem letu dosegli kar lepe, če že ne prav zavirljive delovne uspehe tako v gospodarstvu kot v medsebojnih odnosih. Zaradi tega resnično ne vidim vzroka, da se med javnost pošiljajo dezinformacije in se s tem škodi celotni delovni organizaciji. S tem se zbija renome železarne, ki si je s pomočjo dolgoletnih izkušenj in s pomočjo prizadevanj vseh zaposlenih utrdila pot na domačem in tujem trgu.

Če pa avtorji člankov, ki zavajajo javnost, pojmujejo samoupravno neurejenost zgolj glede

Lovro Sterže

na dohodkovne odnose, menim, da ti odnosi res niso najbolj urejeni, vendar samoupravni sporazumi, ki urejajo te odnose niso togi — mrtvi, ampak se lahko dopolnjujejo in s tem resnično dajo delavcu stimulacijo za prizadevanja pri delu. Tako bo delavec resnično nagrajen po delu in ne po delovnem mestu ali po imenu, ki ga nosi.

F. Rotar

S SEJE ODBORA ZA GOSPODARJENJE

Odbor za gospodarjenje pri delavskem svetu železarne Ravne je na zadnji seji pred sejo delavskega sveta železarne obravnaval zlasti rezultate prve faze razprave o oceni poslovnih rezultatov s predlogom delitve čistega dohodka za leto 1978. O tem je bila sicer nato izvedena širša javna razprava in so rezultati znani ter se v to področje ne bi spuščali. Ni pa odveč, da poudarimo, da je

ta odbor kot že večkrat v podobnih situacijah ugotavljal ponovno nekatere negativne tendence, namreč, da se vedno ob zaključnih računih in tudi letos ob predhodni oceni rezultatov poslovanja razprava giblje skoraj izključno okrog delitve sredstev za proračun osebnih dohodkov in o delitvi nasploh, skoraj nič pa se ne govori o ustvarjanju in pridobivanju dohodka, o gospodarjenju z dohodkom in o perspektivi za nadaljnji razvoj glede na ugotovitev, da je bilo lansko poslovno leto uspešno, da pa bo v zaostrenih pogojih gospodarjenja to leto verjetno malo težje. Zaradi tega bodo potrebni naporji vseh delavcev in organov, da bi bili rezultati ob koncu leta vsaj približno takšni, kot so bili v preteklem letu, rezultati, ki zagotavljajo normalen nadaljnji razvoj ter perspektivo celotne delovne organizacije in vseh tozdov.

Odbor je tokrat odobral in dal vso podporo za dve projektni nalogi, in sicer linearna optimizacija in adaptivno vodenje jeklarskih procesov s pomočjo procesnega računalnika in raziskovalnemu delu s področja problematike zamenljivosti kurilnih plinov z zemeljskim plinom v industriji s poudarkom na racionalnem izkoriščanju primarne energije. Ti dve nalogi, ki sta rezultat praktičnih izkušenj, sta

pripravili dve skupini strokovnih delavcev in ju priglasili za natečaj za Kidričevo nagrado. Odbor se je strinjal in daje podporo ter želi, da bi naši inovatorji, racionalizatorji in drugi strokovnjaki še večkrat in bolj aktivno nastopali navzven ter tudi na ta način pokazali dosežke delavcev železarne Ravne. Vse to je še zlasti pomembno zaradi tega, ker nam kljub dosežkom in vidnim rezultatom na vseh področjih v sredstvih javnega obveščanja še marsikaj očitajo in tudi podtikajo.

Ob tem pa je odbor tudi sprejel zahtevo, da se mora vprašanje izvajanja in stimuliranja projektnih nalog ustrezno in dokončno urediti v načrtovanem pravilniku o inovacijah in racionalizacijah.

Ze drugič pa je odbor razpravljal o predlogu Koroške kmetijske zadruge, TOZD Mesnina Dravograd, glede sovlaganja železarne Ravne v investicijo za novi objekt predelave mesa in hladilnico v Otiškem vrhu. Ze septembra 1978 je zahteval o tem mnenje izvršnega sveta skupščine občine Ravne. Izvršni svet je v zvezi s to problematiko zavzel naslednje stališče:

1. Izvršni svet ocenjuje, da v tem prostoru ni za sovlaganje pomembna samo železarna Ravne, ampak tudi druge večje delovne organizacije v regiji, zlasti če je osnovni namen sovlaganja zagotovitev zadostnih količin svežega mesa za vse občane koroške regije. Ugotavlja pa, da v elaboratu ni zajeta občina Radlje ob Dravi s svojimi proizvodnimi in potrošnimi kapacitetami.

2. Izvršni svet meni, da bi bila za odločitev o takšni naložbi potrebna širša razprava s predhodno analizo sedanjega stanja klavnic in obratov predelave v SRS in SFRJ, predvsem pa s perspektivami obstoja in razvoja takega objekta v naši regiji. S tako dokumentiranimi podatki pa izvršni svet ob obravnavi ni razpolagal.

3. V zvezi s smotnostjo sovlaganja v naložbo železarne Ravne pa izvršni svet meni, da morajo samoupravni organi železarne Ravne ob odločanju o tej zadevi upoštevati predvsem lastno investicijsko sposobnost ob intenzivno zastavljeni investicijski izgradnji v proizvodne kapacitete, ki so nujno potrebne za obstoj in hitrejši razvoj tako železarne kot občine v celoti. Taka investicijska politika je nujna za doseg ciljev srednjeročnega plana razvoja občine Ravne na Koroškem.

4. Predloženi samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev zaradi ustvarjanja skupnega dohodka in delitve skupnega dohodka v delovni enoti predelave mesa in zmrzovanja v okviru TOZD Mesnina Dravograd je vsebinsko pomankljiv, nejasen in tudi neusklajen z določili zakona o združenem delu.

Na podlagi tega stališča in splošnih ugotovitev o prevelikih apetitih na področju investiranja v to panogo industrije v Sloveniji, saj želi vsaka občina imeti svojo klavnico, in na podlagi ugotovitev, da je železarna prekomerno obremenjena s svojimi investicijami, je odbor zavzel stališče, da železarna Ravne za sedaj ni zainteresirana za pristop k samoupravnemu sporazumu o sovlaganju v objekt predelave mesa in hladilnico na Otiškem vrhu v občini Dravograd.

Mehurčki

Odboru za gospodarjenje je bil posredovan tudi predlog delovne organizacije Merkur — veleželeznina iz Kranja, ki predlaga sklenitev samoupravnega sporazuma o sovlaganju v naložbo »skladišnega kompleksa na Pivki pri Naklem«. Gre za skladiščne objekte, ki bodo namenjeni zlasti za skladiščenje proizvodov črne in barvaste metalurgije in

gradbenega materiala. Odbor za gospodarjenje je s tem v zvezi ugotavljal, da je obseg sodelovanja oziroma prodaje železarne Ravne prek delovne organizacije Merkur minimalen in da zaradi tega za sedaj ni zainteresirana za sklenitev samoupravnega sporazuma o sovlaganju v izgradnjo tega skladišnega kompleksa.

—deja

Komunisti v TOZD transport so podali oceno

Sredi decembra lanskega leta je osn. org. ZKS TOZD transport sprejela naslednjo oceno družbenopolitičnih razmer v občini Ravne, predvsem pa v naših sredinah:

Ker se nagiblje tekoče kalendarso leto h koncu, je prav, da ugotovimo, koliko smo uresničili zadanih nalog oz. kaj smo napravili dobrega in kaj slabega, drugače povedano, dobra načela obdržati, slaba pa popraviti. Takšen naj bi bil naš cilj, ko smo med letom sprejemali mnoge samoupravne akte.

Na začetku je treba povedati, da je prevladovalo precej nezainteresiranosti delavcev za akte, saj smo bili priča pravic »papirnatih vojne«, vsebina nekaterih aktov pa napisana v strogi pravniški obliki, nepristopna preprostim delovnim ljudem. Zato je tolmačenje le-teh otežkočeno vodjem delovnih skupin in poslovnim organom. Včasih pa so takšni akti prihajali v nezadostnih količinah, tako da se tudi z informiranjem ne moremo preveč pohvaliti.

Samoupravni sporazumi so v bazo prihajali v predlagani obliki, često so delavci pri nekaterih členih predlagali spremembe. Včasih so se takšni predlogi upoštevali, velikokrat pa v čistopisu ni bilo zahtevanih sprememb.

Kadar govorimo o uresničevanju svobodne menjave dela, moramo omeniti, da so po oceni v začetku leta 1978 bili odnosi med delavci TOZD in delavci skupnih služb v materialni proizvodnji še v glavnem proračunski in odmaknjeni od vsakodnevnih problemov delavcev v materialni proizvodnji. Takšni odnosi svobodne menjave dela so delno urejeni s samoupravnimi akti. Pri tem pa se je začela odražati druga negativna oblika nekakšnih očitkov iz materialne proizvodnje delavcem iz skupnih služb, češ da samo delavci iz baze ustvarjajo dohodek, delavci skupnih služb pa da so nekak odvečen pojem. To se odraža predvsem pri odnosih med TOZD. Vemo pa, da smo drug drugemu neobhodno potrebni, le da bi morale biti skupne službe bolj hitre in elastične.

Ustvarjanje dohodka nam je v celoti uspelo s predvidenimi načrti, zato se nam je pa razporejanje čistega dohodka in OD po vloženem delu izmaličilo, kar je posledica slabšanja medsebojnih odnosov in slabšanja delovne ter tehnološke discipline. Preden

smo začeli z akti o delitvi OD, smo se po delegatskem načelu dogovorili, kako bomo urejali odnose. S strani delavcev in samoupravnih organov smo določili v vsaki TOZD delegate, ki bi zastopali v centralni delegaciji interese delavcev, vendar se je vse izmaličilo zaradi nesoglasij med njimi. Služba za OD je posredovala ponoven predlog s primerjalnimi delokrogi. Po TOZD so se formirale posebne komisije z nalogom, da na novo analitično ocenijo vse delokroge. Tudi takšna pot ni obveljala, saj so v pičlih 7 dneh službe ponovno razveljavile svoj predlog. Na ponovni predlog služb so se sestali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov ter poslovnih organov, da bi vsaj kolikor toliko realno rešili problem usklajevanja med delokrogi v TOZD v zadovoljstvo delavcem.

Navedimo nekaj težav naše TOZD, ki nas spremljajo leta nazaj.

1. V naši TOZD Transport je zaposlenih 111 delavcev — šoferjev s poprečno izobrazbo — 2-letna specializirana poklicna šola, se pravi z nižjo strukturno izobrazbo. Ker pa naš pravilnik o OD preveč poudarja zgolj strokovnost, manj pa ostale karakteristike, se čutimo prizadete.

2. Ko govorimo o poprečnem OD na zaposlenega v posameznih TOZD, ne moremo mimo dejstva, da se nahajamo v TOZD, katera mora zaradi ozkega grla drugih TOZD napraviti mnogo nadurnega dela, kar nam zvišuje poprečni OD na zaposlenega. Torej se ponovno čutimo zapostavljene. Kljub intervenciji delavcev na zborih ter intervenciji naših poslovnih organov smo naleteli na gluha ušesa.

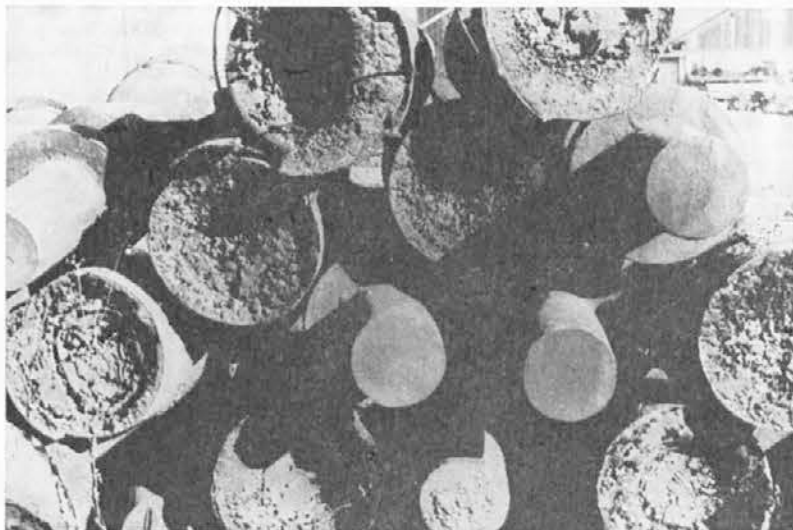
Tukaj smo prenehali s samoupravljanjem in se povrnili nazaj na šibko točko proračunskih oblik delitve OD. Se pravi, da je nekdo »višji« od vseh oblik upravljanja z našimi sredstvi. Splavalo je po vodi še tisto, kar so odločile družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v TOZD.

Ker se je smatralo, da bi bil v nekaterih TOZD prevelik odstotek porasta osebnih dohodkov, je »nekdo« predlagal, da se naj bi ocenilo samo nove delokroge in tiste, ki se jim je z reorganizacijo spremenil potek dela. Če je tako, so odločitve utemeljene. Poznano pa je, da se je pri reorganizaciji

marsikje spremenil samo naziv, delo pa je ostalo od vsega začetka enako.

Da bi našli izhod iz slepe ulice, je padla odločitev, da se vsa dela in naloge v železarni povišajo za eno skupino zahtevnosti, kar ni opravičilo za plačilo po delu. Sindikati so mnenja, da se proces usklajevanja mora nadaljevati. Takšnega mišljenja smo tudi mi, saj v tem primeru imamo porušeno razmerje med deli in nalogami.

Vsa ta nesoglasja so se nam nakopičila, ne da bi jih znali odpraviti, nazadnje pa še afera o »165«, ki se je pojavila v nepravem času, zato je nezadovoljstvo tu. Primer ravnateljev in tajnic nam je poznan, ti so bili pri reorganizaciji nameščeni na nova delovna mesta, kjer je prišlo do dodatnih zadolžitve, zato se je opis del spremenil. Vemo pa tudi, da so službe tiste, ki bi morale narediti mikroorganizacijsko shemo, izvršiti poravnavo OD za njih, ne da se je čakalo 18 mesecev, kar je proti ZZZ.

Kompozicija

Če bi hoteli razčlenjevati stabilizacijska prizadevanja v naših sredinah, pridemo do čudnih občutkov vedenja nas vseh, kot da smo najbogatejša družba na svetu. Naj bom konkreten in kot primer omenim problematiko notranjega in zunanega transporta nasploh.

Odkar smo se reorganizirali po TOZD, se v njih samih opaža ozka zaprtost nesodelovanja za skupne interese ipd. Nakladalni in razkladalni časi se podaljšujejo, pojavlja se nepotrebno prevažanje materialov. So primeri, ko se je v nekaterih TOZD ista količina materialov prevažala z enim vozilom, sedaj se za to zahteva po več vozil.

Da ne govorimo o uporabi osebnih vozil, ko so ti ljudje opravili neki poslovni rezultat ali ne, osebna vozila morajo biti na razpolago. Pri tem pa se ne vprašamo, koliko nas je stalo potovanja takšnih poslovnih ljudi. Ali ne bi bilo zanimivo pogledati primer, ko je račun avtotaksija stal okoli 3000 dinarjev, ko je le-ta šel iskat nekega poslovnega človeka. Se je to izplačalo?

Z vsemi takšnimi ali podobnimi luksuzi bo treba prenehati, če bomo hoteli obdržati stabilizacijo.

In ne nazadnje, v stabilizacijsko področje spada tudi naša vsakodnevna discipliniranost. Če smo vsi ob pravem času na svojem delovnem mestu, se nam pokaže neki delovni učinek. Če pa bomo dovoljevali, da bodo naše jedilnice odprte od 7. do 11. ure in da v njih poseda nekaj sto ljudi morda kar po več ur, potem je to tista nizka produktivnost dela, ki jo zadnje čase pri vsakem govoru omenja tudi naš Tito in je taka tudi v nasprotju s stabilizacijo.

Nazadnje naj omenim še vlogo krajevne skupnosti, njen pomen in vlogo občanov v njej.

Potrebe vsakodnevnega družbenopolitičnega življenja v nekem kraju naj bi občani zadovoljevali v krajevni skupnosti. Vendar se opaža, da se nekatere krajevne skupnosti razvijajo hitreje od ostalih. Velik vpliv na takšno razmerje med njimi imajo občani, ki živijo v njih. Če je v nekem zaselku več »poslovnih«

ljudi, se tak kraj razvija hitreje, ker se vloži več sredstev v razvoj. Ostali zaselki životarijo bolj po svoje, ker pač ljudje v njih nimajo možnosti dobiti družbenih sredstev. Poznana je situacija hotuljskih sosesk, poznana je tudi situacija životarjenja farne soseske. Sredstva, ki jih združujemo s samopriskevkom, se preveč centralistično usmerjajo, pri tem pa se pozablja, da so vsi občani prispevali svoj delež. Zato je težko verjeti, če bo pri prizadetih občanah kakšen referendum še uspel.

Mnogo upravičene kritike je tudi na račun naših trgovcev in trgovin. Standard in kupna moč občanov sta velika, vendar trgovine nimajo interesa zadovoljiti svojih odjemalcev, ker pri tem umetno ustvarjajo in zvišujejo cene artiklov, verjetno pa tudi sistem plačila po delu v trgovinah še ni zaživel.

To je del naše družbenopolitične ocene v občini Ravne na Koroškem in v kraju, v katerem živimo in delamo za boljši jutri.

Sekretar OO ZKS
TOZD transport
Stanko Kotnik

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Mladi fužinar pripravljajo:
Vida Gregor, Bojan Lesjak,
Franjo Miklavc, Rudi Mlinar
ter COP pri OK ZSMS
Ravne na Koroškem.

Vsebinska usmeritev dela ZSMS v železarni Ravne v letu 1979

Zveza socialistične mladine je družbenopolitična organizacija mladih, ki se bori za aktivno vlogo mladine v graditvi samoupravne socialistične družbe in za doseganje idejnopolične ter akcijske enotnosti mlade generacije na temeljih programa in politike Zveze komunistov Jugoslavije. ZSMS gradi svojo programsko in akcijsko opredelitev na marksizmu kot idejnoteoretični osnovi svojega delovanja, zgodovinskih ter neposrednih interesov delavskega razreda, ka-

terih uresničevanje pomeni tudi uresničevanje interesa mladine. Kot družbenopolitična ter vzgojna organizacija mora vplivati na razvoj socialistične zavesti, morale in obnašanja. Osnovne organizacije pa morajo v temeljnih sredinah mladino mobilizirati, organizirati ter usmerjati na osnovi

njenih delovnih, ekonomskih in socialističnih interesov, kot tudi na osnovi posebnih — specifičnih interesov ter aktivnosti.

Mladi delavci, člani ZSMS v železarni Ravne, smo si zastavili svojo aktivnost na podlagi sprejetja nove ustave, dokumentov in sklepov X. kongresa ZSMS in X. kongresa ZSMJ, kongresov ZK in ZS ter zakona o združenem delu. Na podlagi teh dokumentov smo si postavili številne naloge in jasno opredelili idejnopolično usmeritev naše organizacije.

TEMA TEDNA:

V PREMISLEK

Razvoj socialističnega samoupravljanja je mogoč le z nenehnimi spopadi in razpletanjem konfliktov in le razpletanje nasprotij giblje družbo naprej in odpira pota bolj razvitim oblikam socializma.

Temeljna pot, ki jo narekuje naša ustava za premagovanje družbenih nasprotij, je pot samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja. Marksizmu in našemu socializmu je nesprejemljiva razlaga socializma kot sistema, v katerem naj bi se delavske množice vzgajale zato, da bi nekoč, ko bodo znale, prevzele v roke vodenje družbenih zadev. Dotlej pa naj bi bila to stvar izbranih. Prav v nepretrganem procesu dela in upravljanja si bomo vsi delavci pridobili potrebnih izkušenj.

Mi torej ne bomo čakali, da bomo vsi postali geniji, temveč se bomo s prakso socialističnega samoupravljanja, izobraževanja in vzgajanja razvijali v samoupravljalce in humaniste. Pri tem se motimo, delamo napake tako v praksi kot v nekaterih teoretičnih rešitvah. Toda s kritičnim odnosom do obojega, z odnosom samokritičnosti gradimo prakso kot tudi zavest. Pri tem pa nikakor ne smemo pozabiti na staro Marxovo misel, ki pravi:

»En korak v praksi je veliko več vreden kot kopica besedi in popisane papirja, ki čisto nič ne pomeni za resnične odnose v družbi.«

B. L.

Zima ponoči

V svojih delovnih programih smo si in si bomo zastavili le tiste naloge, ki so odraz hotenj in želja našega celotnega članstva, saj ga bomo le tako lahko uspešno realizirali.

Mladi v osnovnih organizacijah ZSMS v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih kot osnovnih celicah naše organizacije so nosilci vsega dogajanja in ustvarjanja. Prav zato se moramo posvetiti predvsem utrditvi naše celotne organizacije in pravilni usmeritvi programov osnovnih organizacij ter dosledno izvajati načelo kolektivnega dela. Zaradi boljšega povezovanja pri izvajanju skupnih nalog in reševanju problemov celotnega članstva ZSMS v železarni mladi na nivoju DO in SOZD koordiniramo delo prek koordinacijskih svetov.

Pri svojem delu moramo v čim večji meri upoštevati interese štipendistov in jih vključiti v razreševanje skupnih problemov prek aktiva štipendistov železarne Ravne.

Z neposredno vključitvijo in dejavnostjo v ZK in sindikalni organizaciji uveljavljamo svoje poglede in stališča ter tako sodelujemo pri sprejemanju in oblikovanju družbenih odločitev. Člani ZSMS v železarni Ravne so na vseh ravneh dolžni delovati v stalni programski in akcijski povezavi s sindikalnimi organizacijami. Zato moramo zlasti mladi pri razreševanju vprašanj družbenoekonomskega položaja in politične vloge mladega delavca aktivno in organizirano delovati v sindikalnih organizacijah. Le na tak način se bodo lahko problemi, stališča, sklepi in predlogi mladih neprenehoma preverjali in uveljavljali skupno z interesi ostalih delavcev ter tako postali skupni, kar je pogoj za njihovo učinkovito razreševanje in uveljavljanje.

Za dobro delo ZSMS je potrebno širše in organizirano delo na področju spoznavanja najosnovnejših značilnosti marksizma, samoupravnega socializma in bistva dialektike ter seznanitev z družbeno ureditvijo in subjektivnimi silami (ZSMS, ZK, sindikat, ZB NOV, SZDL) ter njihovo vlogo in delovanjem. Vsak član ZSMS pa je dolžen, da z lastnim študijem dopolnjuje svoje znanje (marksistična bralnica). Naša usmeritev bo nenehno dopolnilno družbeno-ekonomsko izobraževanje mladih delegatov in delavcev — samoupravljalcev.

Člani ZSMS moramo aktivno sodelovati pri nastajanju, sprejemanju in izvajanju vseh samoupravnih aktov. Zavzemati se moramo za dosledno izvajanje zakona o združenem delu v praksi, za uveljavitev svobodne menjave dela. Osnovne organizacije ZSMS v temeljnih organizacijah združenega dela morajo spremljati uresničevanje samoupravnih odnosov in ob tem opozarjati na vse nepravilnosti, ki se pojavljajo, ter v sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami vztrajati do dokončno pravilno zasnovanih rešitev. Kot revolucionarna organizacija moramo pri iskanju novih poti pri uveljavljanju samoupravnih odnosov dokazati, da nismo zadovoljni s tistimi odnosi, ki zavirajo naš razvoj.

Osnovna organizacija ZSMS mora predstavljati za našo članstvo specifično obliko šole za samoupravljanje.

V temeljnih organizacijah združenega dela se bomo borili, da se še bolj uveljavi zbor delovnih ljudi in delovne skupine, da se preverja in precizirajo delegatski odnosi v vseh samoupravnih aktih in da ti odnosi tudi konkretno zaživijo, da bo lahko delavec pravočasno in na razumljiv način o vsem obveščen.

Osnovne organizacije ZSM so dolžne mlade seznaniti z delovanjem delegatskega sistema ter dolžnostmi, pravicami in odgovornostjo delegatov.

Člani ZSMS v železarni Ravne moramo stalno sodelovati pri uresničevanju ekonomske politike in reševanju gospodarskih vprašanj. Osnovne organizacije ZSMS se morajo aktivno vključiti v javno razpravo o uresničevanju kratkoročnih in dolgoročnih planov družbenoekonomskega razvoja železarne in občine.

Vse premalo je storjeno na področju inovacij in izumiteljstva v naši delovni organizaciji. To področje pa je eno od temeljev sodobnega razvoja proizvodjalnih sil. Prav zaradi tega se morajo osnovne organizacije ZSMS zavzemati za širše uveljavljanje znanstvenih dosežkov v proizvodnji.

Člani ZSMS moramo aktivno sodelovati v akciji za zmanjšanje izostankov z dela in bolniškega staleža ter skladno s tem za povečanje kvalitete in kvantitete dela, za čim večji izplen, boljše izkoriščanje energijskih virov in delovnega časa — skratka za povišanje produktivnosti dela.

Stanovanjska problematika je najbolj prisotna med mlado generacijo, zato si bomo pri našem delovanju prizadevali za krepitev materialne osnove za graditev stanovanj, saj je veliko mladih družin brez stanovanja. Na podlagi pravilne politike razdeljevanja stanovanj z dograditvijo pravilnika o stanovanjskih razmerjih bodo tako hitreje prišle do le-teh tudi mlade družine.

Najbolj delovni člani osnovnih organizacij ZSM predstavljajo kadrovske baze za obnavljanje članov ZK. V osnovnih organizacijah ZSM bomo spremljali delo vsakega posameznika, kajti le na tak način bomo lahko predlagali za sprejem v ZK najboljše idejnopolično razgledane mladince.

Kultura je celota materialnih in nematerialnih stvaritev človeške družbe, je plemenitost človeških naved, življenjskega okolja, zato mora biti udeležba pri kulturnih stvaritvah nuja vsakega človeka.

Člani ZSMS se bomo borili za resnično odpiranje prostora za kulturno ustvarjanje mladih, za napredek amaterske kulture in za rast množične kulture. Knjiga je eden iz elementov množične kulture, zato se bomo zavzemali, da bo dostopna vsakemu.

Veliko pozornosti moramo posvetiti področju ljudskega odpora in družbene samozastite. V stalni povezavi in sodelovanju moramo biti z vsemi subjekti, ki se ukvarjajo z obrambnimi pripravami in družbeno samozastito ter si prizadevati za podružbljanje obrambnih in družbenosamozastitnih nalog. V čim večji meri moramo uresničevati naloge s področja kadrovske politike oboroženih sil in organov za notranje zadeve. Krepitev moramo prenašanje in negovanje revolucionarnih tradicij v smislu množičnosti.

Na področju telesne kulture mora ZSMS v železarni Ravne narediti bistven korak naprej. Zavzemati se moramo za množičnost rekreacije v vseh sredinah naše delovne organizacije, tako da bo le-ta zajela res prav vse delovne ljudi železarne.

Glavne naloge ZSMS v železarni Ravne so dosledno izvajanje stabilizacijskih ukrepov v DO, uveljavljanje samoupravnega položaja delavcev, kot veleval zakon o združenem delu, in izboljšanje socialnega položaja delavcev v združenem delu.

Angažirati moramo vse sile za ohranitev naravnih in z delom pridobljenih vrednot, da bomo uspešneje zavarovali človekovo življenjsko in delovno okolje.

MLADI FUŽINAR SPRAŠUJE ZA VAS:

Koga s šibo po riti?

Še v novembru 1977 je predstavljala železarna Ravne v slovenskem prostoru pojem dobrega gospodarjenja, dobrega samoupravljanja, kolektiv, kjer se brez volje delavcev ne more zgoditi ničesar pomembnega, kjer se delavci resnično čutijo samoupravljalce in gospodarje svojega dela. V očeh javnosti smo bili tovarna, kjer so bili dobri samoupravljalci hkrati tudi srečni.

»Lepo in imenitno, bi bil človek rad dejal,« je naslednji mesec v Fužinarju zapisal urednik in nadaljeval: »Pa ni bilo časa za tako zadovoljstvo. Mladi so namreč hitro usekali po tej podobi in s prstom pokazali, kje vse se še daleč ne obnašamo samoupravno, kje so luknje, prisile itn. Mladostno, odločno, brezkompromisno in čisto gotovo ne zlonamerno.«

Res se mladi nismo strinjali s takim pojmovanjem stanja v železarni, saj to z res-

ničnimi odnosi ni imelo ničesar skupnega. In urednik je zaradi tako nasprotujočih si izjavljanj o odnosih v kolektivu postavil vprašanje oziroma napisal odstavek, ki je na nekaterih forumih zaradi nekaterih ljudi dvignil vsaj toliko prahu, kot pa kasnejša prekinitev dela.

»Ali imamo v železarni za eno podobo samoupravljanja nared dve resnici — eno za navzven, lepo oblečeno in sfrizirano za stotisoče slovenskih gledalcev televizije, drugo, v šihitni banduri in bolj skuštrano pa zato, da si naravnost ali naokoli venomer dajemo pod nos, si nekaj očitamo in sumničimo? Če bi bilo to res, bi presneto dišalo po hinavščini...«

Dva meseca pozneje je kolektiv, ki so ga postavljali za primer, prekinil delo. Analize prekinitve, ki so jih naredile politične organizacije, samoupravni organi in delav-

ska kontrola, so pokazale, da v železarni obstaja samo ena resnica: neurejeni dohodkovni odnosi, neurejeno nagrajevanje po delu, slabi medsebojni odnosi, formalistično uresničevanje samoupravljanja, samovolje, nezaupanje delavcev v strokovne službe, nezadovoljstvo itn. Vse to pa je daleč od tistega, kar je bilo predstavljano javnosti.

Vrgli smo se na delo. Še posebej vse subjektivne sile, ki jim je bilo saniranje stanja prva naloga. Na osnovi narejenih analiz smo si zastavili delo in naloge, vse skupaj spravili na papir in pričeli s sestankovanjem. Zdaj je minilo tudi leto 1978 in prav je, da se vprašamo po rezultatih našega dela. Ti pa vsakakor niso zadovoljujoči. Medtem ko smo sestankovali, je nezadovoljstvo in nezaupanje le še naraslo. In ker že ptički na vejah čivkajo o skrajno neurejenih razmerah v železarni, smo se odločili vprašati odgovorne v političnih organizacijah in samoupravnih organih, če se zavedajo stanja in kaj menijo, da je potrebno storiti, a seveda razen tega, da analize napišemo na papir in sejemo.

Tekst, s katerim smo pričeli razgovore, je bil takšen:

Zgrajena je Jugoslavija. Zgradili smo ceste, železnice, tovarne, šole, bolnišnice, mesta itn. Zelo se je povečal osebni standard vsakega delavca. Ker pa cilj naše družbe ni le trdno gospodarstvo, zgrajeni vse mogoči objekti in splošna blaginja, ampak je poleg vsega tega cilj naše družbe predvsem ta, da v njej zagotovimo take pogoje, v katerih bi bil vsak posameznik srečen in zadovoljen, je zdaj prišel tisti trenutek, ko moramo pričeti razmišljati, ali je človek srečen ali ne in ali je zadovoljen ali ni.

Moramo pričeti razmišljati kaj storiti sedaj, ko delavci kljub doseženemu zmeraj bolj negodujejo, kako izboljšati odnose med delavci in temeljnimi organizacijami, kako naučiti strokovne službe bolj poštenega ravnanja in obnašanja do delavcev, kako odkriti in za vedno odpraviti vzroke za vse pogostnejše konfliktna situacije, kako popraviti stil našega samoupravnega obnašanja, ki je na psu in kako izboljšati kvaliteto medčloveških odnosov.

Če imamo vse možnosti za samoupravljanje, kaj je potem narobe, kaj je tisto kar povzroča tako strahotno nezadovoljstvo in nezaupanje delavcev ter kaj storiti, da bi se stanje popravilo, ko pa natančno vemo, da je lahko le srečen samoupravljalec hkrati tudi dober samoupravljalec.

Preberite odgovore!

EDO KRIČEJ, **predsednik sveta sindikata** **železarne Ravne**

Zadovoljen sem, da ste pobudo za analiziranje problemov, ki so v naši delovni organizaciji prisotni na področju medsebojnih odnosov, dali spet prav mladi, člani uredniškega odbora Mladega fužinarja, saj se popolnoma strinjam z vašo ugotovitvijo, da so ti odnosi na zelo nizki ravni in da so prav oni bistvenega pomena za naš nadaljnji razvoj samoupravljanja ter da

se je nujno pogovoriti o tem, ali je delavec kljub vsemu doseženemu srečen ali ni.

Moje prepričanje je, da bo delavec v takem položaju, kot mu ga opredeljuje ustava in zakon šele takrat, ko bodo naši odnosi urejeni tako, da bo delavec samoupravljaec tudi srečen samoupravljaec. V današnjem času moramo priznati, da obstaja razlika med opredeljenim in dejanskim položajem delovnega človeka. Delavec kljub temu da je že pretekel rok za dokončno ureditev samoupravljanja po zakonu o združenem delu, še vedno ne razpolaga celovito z dohodkom. Še vedno delavec ni gospodar celotnega samoupravnega dogajanja. Pri tem mislim na še vedno neodgovorno obnašanje služb. Seveda v službah delajo ljudje. In če tam delajo napake, potem moramo reči, da se le nekateri tovariši v službah ne obnašajo tako, kot bi se morali.

Res je, da zaradi vsega tega v naši delovni organizaciji in še posebej v nekaterih temeljnih organizacijah vlada hudo nezaupanje delavcev. To nezaupanje pospešuje tudi dejstvo, da delavci še vedno ne morejo uveljavljati tistega, kar bi hoteli. Ne sprejemajo in realizirajo se njihove pobude, na svoja vprašanja v večini primerov ne dobijo odgovora.

Posledica tega je tudi, da so prenehale delovati delovne skupine. Okoli tega je še veliko vprašanj. V naših odnosih se še vedno krčevito oprijemljemo stare miselnosti in delovanja po sistemu nadrejenih in podrejenih.

Seveda je danes osnovno vprašanje, ali je delavec poleg vsega, kar mu sistem daje, srečen ali ni. Tov. Kardelj je na to vprašanje lepo odgovoril, da človeku sreče ne more dati niti država niti partija, ampak si lahko srečo ustvari človek samo sam.

Delavci danes prav gotovo niso zadovoljni s svojim položajem, ki ga imajo na področju pridobivanja osebnih dohodkov, in to je tudi eno izmed osrednjih vprašanj, ki je v tem trenutku neurejeno in povzroča občutek mezdnih odnosov. Od tod tudi borba za čim večjo skupino sestavljenosti del itd.

Kakšen je izhod iz tega in kakšne so pri tem naloge sindikata? Lanski kongresi so posvetili veliko pozornosti področju urejanja medsebojnih odnosov, ki jih moramo z našo aktivnostjo, aktivnostjo osnovnih organizacij sindikata v vseh temeljnih organizacijah v naslednjem obdobju tudi urediti. Nekateri naloge so dolgoročne, druge pa take, ki jih z resnim delom vseh sindikalnih skupin lahko rešimo takoj. Zaradi tega bomo zdaj prešli v takojšnjo akcijo, da delovne skupine resnično dobijo v našem sistemu samoupravljanja tako nalogo, ki jim jo dajejo vsi naši akti.

Organi upravljanja si seveda ne bodo mogli povrniti izgubljenega zaupanja delavcev, če ne bomo uredili delovanja delegatskega sistema v tem smislu, da bodo delegati, ki tvorijo organe upravljanja, resnično delali v skladu z zahtevami svojih sodelavcev, in opravljali dolžnosti, ki so jih kot delegati sprejeli. Nevzdržno je, da pride na sejo organa delegat, ki se prej niti z eno samo besedico ni pomenil s sodelavci o dnevnem redu in o problemih, o kate-

rih bodo tam razpravljali. Zato se še vedno dogaja, da odločajo zase in v svojem imenu. Niti toliko se ne potrudijo, da bi delavce vsaj obvestili, kakšno stališče so zastopali in kakšne sklepe so sprejeli.

Poglavje za sebe pa je informiranje. Ne bi trdil, da nismo informirani, temveč bi morali razpravljati o tem, kako smo informirani in o primernosti informacij. Na sestankih delavcev, ki sem jim prisostvoval, so vedno negodovali tudi zaradi preučeno napisanih informacij. Drži, da je težko nekatere stvari poenostavljati, a vendar bi morali strokovnjaki sestavljati take informacije, ki bi bile razumljive za vse. To je po mojem težka, a kljub temu uresničljiva naloga, ki bi jo pristojni lahko izvedli, razen, če nimajo kakih drugih namenov. Vsi predlogi, ki jih organom upravljanja dajejo strokovnjaki, bodo morali biti napisani v alternativah, napisani z obrazložitvami posledic vsake posamezne možne odločitve, tako da bi delavci resnično lahko odločali o predlogih in ne o vnaprej pripravljenem, ki vedno pušča sume in dvome, da gre pri tem le za formalno potrjevanje ne-

Popotnik

česa, kar so si izmislili posamezniki in ne odraža zahtev delavcev. Tudi od tod to hudo nezaupanje.

Od osvoboditve do danes smo v naši domovini naredili ogromen napredek in dosegli velike uspehe. Danes nismo več nerazvita družba, ampak smo družba z dokaj visokim standardom in najbolj humanim sistemom na svetu. To je naše samoupravljanje. In če bi zdaj dali oceno, kje se mi nahajamo na področju samoupravljanja, potem je odgovor odvisen od tega, kako to ocenjujemo. Če pogledamo nazaj, bomo ugotovili, kako zelo smo napredovali, če pa gledamo v prihodnost, spoznamo, da smo šele na začetku poti in da bo potrebno še mnogo truda in navora, da bomo poleg samoupravljanja zgradili tudi delavca-samoupravljalca. Pri tem mislim na izoblikovano samoupravljalško zavest, ki še ni takšna, kot bi morala biti. Vsi vemo, da zavest ne pride sama po sebi, temveč jo moramo oblikovati in da nikoli ne oblikuje zavest družbeno bit, kar pa pomeni, da moramo ustvarjati take pogoje, ki bodo opredeljevali in izgrajevali našo zavest. Vse to pa spet pomeni, da moramo dejansko zagotoviti tak položaj delavca, da bo resnično razpolagal z dohodkom, da bo tisto, o čemer je delavec spregovoril na delovni skupini, na delavskem svetu, tudi realizirano. Le na tak način se nam bo povrnilo izgubljeno zaupanje, ki smo ga začeli izgubljati takrat, ko se je prvič naredilo nekaj drugače, kot je hotel delavec.

Ta razgovor bi rad zaključil z željo, ki pa seveda ni samo moja, ampak želja vseh delavcev, da bi osnovne organizacije sindikata resnično postale središče vsega dogajanja v temeljnih organizacijah, da se ne bi več dogajalo, da gre kaj, kar je pomembno za delavca, mimo sindikata in da bi načelo: ničesar, kar je pomembnega, mimo sindikata, postalo dejstvo in ne le nedosegljiva želja.

FRANC PUDGAR, **predsednik občinskega sveta** **sindikata Ravne na Koroškem**

Končalo se je leto 1978. S političnega stališča povedano se je končalo leto kongresov. Se pravi, da smo lani naredili obračun našega dela preteklega štiriletnega obdobja v naši samoupravni skupnosti. Uspehi tega obdobja so nam popolnoma znani. Če se le ozremo okoli, vidimo to na vsakem koraku tako v našem kraju kot v temeljnih organizacijah železarne. To se pravi, da je povsod, na vsakem koraku viden plod dobrega dela vseh naših delovnih ljudi. Zato ne bi bilo prav, če bi pred tem zapirali oči in samo kritizirali. Tako obnašanje bi bilo krivično do vseh tistih delavcev, ki na plodove svojega dela gledajo z drugačnimi očmi. Ne moremo in nihče, ki na naše samoupravljanje gleda z drugega zornega kota, ne more zanikati napredkov, ki smo jih v naši samoupravni družbi in samoupravljanju dosegli.

Rad pa bi povedal tudi nekaj drugega. Ne gre zanemariti vprašanja, če le niso delavci v združenem delu z vsem, kar sprememba razvoji našega samoupravljanja, preobremenjeni. Tu gre za sprejemanje vseh

samoupravnih splošnih aktov na zborih in referendumih itd. Delavci vedno bolj ugotavljajo, da v tako kratkem času niso zmožni in tudi niso bili zmožni sprejemati vsega, kar so morali, zaradi česar so nastajali razni spori in odklonilna stališča do sprejemanja vseh mogočih aktov. Zagotovo pa bi veliko nesoglasij in nesporazumov izostalo, ko bi službe upoštevale končni rok za sprejem vseh aktov, ki ga je pred nas postavil zakon, in pravočasno pripravile vse potrebno za sprejem le-teh.

Zdaj je že večina tozd organizirana tako, kot predvideva zakon o združenem delu, vendar je resnica, da je ta organiziranost in delovanje še vedno narejeno, bolj formalno, se pravi na papirju, da pa bo potrebno še mnogo časa, preden bo vse to uresničeno tudi v praksi in da bo v celoti zaživelo.

V prihodnosti morajo biti prvenstvene naloge vseh družbenopolitičnih organizacij, še posebej sindikata, ustvarjanje takih odnosov, v katerih bodo lahko delavci z manj nezaupanja gledali v prihodnost našega samoupravnega sistema. Zavedati se moramo dejstva, da je dolžnost vseh delavcev, predvsem pa strokovnih služb in vodilnih delavcev pravilno, pravočasno in razumljivo tolmačenje vseh samoupravnih in zakonskih aktov.

Danes je čest pojav, da delavci prehitro nasedajo raznim dezinformacijam in neresnicam, kar vedno povzroča nepotrebno razburjanje in hudo kri. Vsi moramo povečati budnost pred takim početjem, od naših delegatov pa zahtevati točne informacije, ki so nam jih dolžni posredovati. Ne sme se dogajati, da delegate izvolimo za štiriletno obdobje, potem nanje pozabimo in s tem tudi njim dovolimo, da spiyo. Pravilni in dobri medsebojni odnosi vseh delavcev v temeljnih organizacijah ter med »podrejenimi« in »nadrejenimi« so seveda bistven pogoj za dobro samoupravljanje. Prav ti pa so danes najbolj pereč problem. Nujno je organizirati vse sile, da se tako stanje izboljša, kajti ekonomski uspeh vsake temeljne organizacije posebej in vseh skupaj je vedno pogojen z odnosi, ki v posameznih in združenih skupnostih vladaio.

S skupnimi močmi vseh družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, vodilnih delavcev, strokovnih služb in še posebej vseh delavcev bomo naš samoupravni voz veliko lažje in hitreje peljali v še lenšo prihodnost. Delavci na vodilnih položajih in v strokovnih službah pa bodo morali dobiti večji posluš za želje delavcev in dosledno uresničevanje samoupravljanja, kaiti le tako si bodo lahko spet pridobili zaupanje delavcev.

Tudi sindikati bomo morali na vseh nivojih svojega organiziranega delovanja začeti vztrajati na urejevanju medsebojnih odnosov, uresničevanju vsega dogovorjenega, pri doslednem upoštevanju zahtev delavcev, pa čeprav se nam marsikaj včasih zdi celo nemožne, vendar bo s skupnimi močmi in dobro voljo vse lažje.

Svojo misel bi zaključil z naslednjim: naše medsebojne odnose bomo uredili takrat, ko bomo vsi, od najnižjih organov samoupravljanja, osnovnih družbenopolitičnih organizacij, strokovnih služb in vodilnih delavcev do vrha upravne administracije postali bolj človeški in poizkušali

kar največ pravilnikov, sporazumov, paragrafov prilagajati željam in zahtevam delavcev.

Prenehati pa moramo delavca prilagajati vsem mogočim izmišljotinam raznih služb in institucij. Pri takem delu zadovoljstvo ne bo izostalo.

ZDRAVKO FAJMUT, **predsednik OK ZSMS Ravne** **na Koroškem**

Menim, da ob vseh pogojih, ki jih imamo za samoupravljanje, nimamo dobre politične osnove za prave samoupravne odnose v naši delovni organizaciji. S tem ne mislim, da niso politične osnove dobro zapisane v resolucijah zveze komunistov, zveze sindikatov, toda dobro napisana resolucija je še vse premalo. V železarni žal nimamo takih osnovnih organizacij komunistov in takih osnovnih organizacij sindikata, ki bi v današnjem trenutku neurejenih medsebojnih razmerij bile sposobne dajati vse potrebno za dobro samoupravljanje.

In tako se dogaja, da se nekatere osnovne organizacije zveze komunistov niso se stale po več mesecev, da se osnovne organizacije sindikata in mladine v kompletnem sestavu sestajajo samo enkrat na leto, in sicer na letnih konferencah, kjer pa bore malo spregovorijo o težavah, pa smo recimo vsi člani sindikata. Tako komunisti kot mladinci in vsi ostali delavci. Govorimo pa o mnenjih sindikata, čeprav je to že kar po pravilu samo mnenje izvršnih odborov ali celo samo predsednika. Isto se dogaja v mladinskih vrstah, kjer se pod besedami mladinska organizacija, postavlja le mnenje predsednika, ki podaja svoje mnenje v imenu osnovne organizacije ter tudi v vrstah zveze komunistov, kjer mnenja sekretarjev predstavljajo stališča vseh članov.

Da bi spremenili tak način delovanja političnih organizacij, je nujno potrebno takoj pospešiti delovanje sindikalnih skupin, katerih delo je skoraj v celoti zamrlo. Prav v sindikalnih skupinah pa bi morala potekati vsa naša osnovna sindikalna dejavnost. Z dobrim delom sindikalnih skupin bi v veliki meri zmanjšali problematiko okoli sprejemanja samoupravnih aktov. Vsem sodelavcem bi moralo biti jasno, da niti delavski svet delovne organizacije ne bi mogel sprejeti nobenega drugačnega sklepa ali stališča, kot pa je bil izoblikovan na sestankih sindikalnih skupin, saj so končno tudi v delavskem svetu vsi člani sindikata.

Vsi naši vodilni delavci, delavci ki delajo v strokovnih službah in administraciji, se bodo morali pričeti zavedati, da niso in ne smejo biti komunisti samo takrat, ko sedijo na sestanku, ampak da morajo biti komunisti in člani sindikata tudi takrat, ko delajo na svojih delovnih mestih in tudi tam izvrševati vse sklepe in stališča, ki so jih prej sprejeli kot člani družbenopolitičnih organizacij.

Ugotoviti oziroma priznati moramo, da se je samoupravljalška zavest vseh delavcev sploh v zadnjem času zelo dvignila.

Delavci smo se naučili in se zavedamo, da imamo vpliv in da imamo pravico odločati. Žal pa se največkrat dogaja, da prave možnosti odločanja nimamo, ker so gradiva že dokončno obdelana, roki za razprave prekratki itd.

Odločno preveč je napisanega papirja. Zaradi tega prihaja do odklanjanja zavestnega sprejemanja aktov, posledica tega pa je, da nam skozi prste uidejo tudi taki, ki nam vsekakor ne bi smeli. Službe bodo morale pričeti ločevati pomembno od nepomembnega in s katerimi akti koga informirati. Nemogoče je in nihče tega ne bo, da bi vsi vse vedeli.

Mislim, da je za stanje, kakršno v železarni vlada na področju medsebojnih odnosov, krivo tudi to, da delavci ne zaupajo več v poštenost dela nekaterih strokovnih služb, in to predvsem zato, ker so bili vse prevečkrat zaradi njihovega dela razočarani. V službah je preveč delavcev z zastarelo miselnostjo, na svojih delovnih mestih ostajajo kljub nesposobnosti, a na račun svojega minulega dela, se okoriščajo z delom drugih, odločajo v imenu drugih, toda žal vse pod krinko samoupravljanja. Pri takem svojem delu se nemalokrat sklicujejo tudi na politične organizacije, katerim je ugled med sodelavci upadel prav zaradi takega početja posameznikov.

JOŽE SEDELŠAK, predsednik odbora SDK železarne Ravne

Na osnovi vprašanj, zakaj tako nezadovoljstvo in nezaupanje delavcev v naši delovni organizaciji ter na osnovi dejstev oziroma dejanskega stanja znotraj tovarne, moram povedati, da je te ugotovitve delavska kontrola zabeležila že pred dobrim letom. Na svojem takratnem zasedanju je prišla kontrola do spoznanj, da bodo morale na področju te problematike in pri uresničevanju zakona o združenem delu strokovne službe, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije pristopiti h konkretnemu razreševanju sklenov, ki jih je zavzela med drugim tudi delavska kontrola.

Že v decembru leta 1977 smo sprejeli določene sklene za razrešitev konfliktnih situacij in jih posredovali vsem samoupravnim organom, poslovnemu svetu, svetu sindikata, zvezi komunistov in na koncu tudi družbenemu pravobranilecu. Nato smo po prekinitvi dela v aprilu lani ponovno ugotavljali uresničevanje zakona o združenem delu ter še posebej problematiko nagrajevanja in osebnih dohodkov. Na osnovi teh razprav smo zavzeli zelo konkretne sklepe, ki so jih spet prejeli vsi pristojni. Na žalost pa lahko danes ponovno ugotovimo, da se predvsem na področju doslednega uresničevanja zakona in politike nagrajevanja ti sklepi niso realizirali. Pa so te sklepe obravnavale mimo vseh samoupravnih organov in političnih organizacij tudi vse komisije delavskih kontrol v temeljnih organizacijah, a se tudi v temeljnih organizacijah ti sklepi niso uresničili. Kdo naj bo potem tisti, ki bo ugotovitve in sklepe delavske kontrole tudi izvrševal, če že družbenopolitične organiza-

cije, kljub temu da so bile s sklepi seznanjene, niso uspele storiti ničesar?

Mi zdaj moramo priznati, da nismo uspeli napraviti operacije ter operirati našega pacienta, ki je vsekakor hudo bolan. V najkrajšem času bo potrebno poiskati taka zdravila, ki ga bodo ozdravila. Ta zdravila pa morajo biti tako učinkovita, da bodo resno prispevala k boljšemu počutju in zadovoljstvu delavca v železarni.

Ob tej priliki bi rad poudaril še to, kako vsi skupaj preradi pozabljamo, da imamo znotraj tovarne tri vrste samoupravne delavske kontrole. To je kontrola vsakega posameznega delavca, kontrola vseh samoupravnih organov in šele na koncu komisije po temeljnih organizacijah in odbor na nivoju delovne organizacije.

Zdaj mnogi delavci ugotavljajo, da bi moral prav odbor kontrole na nivoju DO razreševati več problemov. Zaradi tega bi poudaril, da smo v decentralizaciji samoupravljanja, kar pomeni, da ne bi smeli

Kritična ocenitev uresničevanja nalog in obveznosti, ki smo si jih postavili na zadnjih kongresih, ki nam jih določata ustava in zakon o združenem delu, bi nedvomno pokazala določeno protislovno podobo. Ob mnogih uspehih je še vse preveč vrzeli in pomanjkljivosti.

V zadnjem letu je bil velik del naše pozornosti usmerjen v nekatera vprašanja s področja samoupravnega odločanja delavcev. Predvsem je bilo pomembno vprašanje kako delavci dejansko odločajo, ali so še in kakšni so pojavi odtujenosti pri odločanju. Odgovorov na ta vprašanja nam vsekakor ni težko najti, saj moramo samo analizirati zadnje dogodke v železarni.

Z našim dosedanjim delom nismo uspeli spodbuditi takšnih aktivnosti in dejavnosti, da bi danes lahko govorili o kvalitativnih premikih v našem razvoju, ki bi pomenili dosežen obračun s težnjami po centralističnem upravljanju. Zavest delavcev se je vsekakor okrepila in delavci čutijo

Štrlenje

več komandirati z enega mesta. Zato imamo danes temeljne organizacije in v vsaki od njih tudi komisijo kontrole. In te komisije morajo biti nosilke akcij za reševanje nastalih spornih situacij v svojih sredinah oziroma temeljnih organizacijah. Odbor je ustanovljen le kot koordinacijsko telo, ki naj pomaga in koordinira delo komisij.

Za ureditev situacije morajo prav komisije v svojih tozidih sprejeti sklepe in ugotoviti, kaj morajo pri tem storiti samoupravni organi, kaj družbenopolitične organizacije in kaj zbor delovnih ljudi kot največji organ samoupravljanja. Predvsem pa se bomo morali pričeti pogovarjati bolj človeško, bolj pošteno in z manj sebičnosti.

IVAN ŽERDONER, organizacijski sekretar OK ZKS Ravne na Koroškem

Smo v času, ko moramo tudi v zvezi komunistov prekiniti s prakso, da se pri našem delu zadovoljujemo s tem, da pomembna družbena vprašanja in probleme sicer kritično osvetlimo, nakažemo rešitve in naredimo načrt za njihovo uresničevanje, na koncu pa, kakor da nam zmanjka moči.

potrebo po medsebojni povezanosti in odvisnosti. Zavedajo se, da lahko odločilno vplivajo na razvijanje dohodkovnih in drugih odnosov. To nam potrjujejo različne zaostrene situacije, ko strokovne službe ponudijo rešitve, ki pa jih delavci ne sprejmejo. Dogaja pa se, da kljub temu nekateri odgovorni vztrajajo pri svojih predlogih. Takšni odnosi pa ustvarjajo neugodno politično vzdušje, in kar je zaskrbljujoče, prevečkrat po krivdi odgovornih komunistov.

Različne primere takega neodgovornega obnašanja bi lahko naštevali tako iz temeljnih organizacij kot iz družbenih služb in samoupravnih interesnih skupnosti, ki se niso pripravljene podrediti splošnim družbenim interesom.

Dejanske razmere in stopnja uresničevanja ZZZD pa kaže tudi na to, da se v preteklem letu nikakor nismo dovolj poglobljali v razreševanje odprtih vprašanj, predvsem tistih, ki živo zadevajo položaj delavca v temeljnih organizacijah. To pomeni, da smo komunisti kljub vrsti sprejetih sklepov bili vse premalo aktivni. Dovoljevali smo delavcem v strokovnih službah, ki so v večini primerov tudi komunisti, da so delali, kakor pač so, meneč, da so to zgolj strokovne zadeve. Dejansko pa so to

vse vprašanja razredne vsebine oblasti delavskega razreda.

Zdaj ko imamo vse samoupravne akte praktično že usklajene z ZZD, mora biti naša osnovna naloga ocenjevanje dejanskega materialnega in samoupravnega položaja delavcev. Dosedanji samoupravni akti so le načelno urejali odnose v združevanju dela in sredstev ter na njihovi osnovi ni bilo mogoče vzpostavljati takšnih dohodkovnih odnosov, ki bi delavce motivirali k čim večjemu vključevanju v vse tokove družbene reprodukcije z združevanjem dela in sredstev, da bi si tako še bolj krepili svoj družbeni položaj.

Posebno pozornost bomo morali v prihodnje posvetiti reševanju nagrajevanja po delu, saj imamo v zadnjem času precej problemov prav zaradi nedograjenega sistema nagrajevanja. Od tod tudi težnje po uravnilovki, dodatkih, ki niso vedno rezultat dela itd. Delavci kljub doseženi preobrazbi finančnih služb še vedno nimajo zadostnega vpliva na vsa sredstva, ki jih združujejo. Vse to pomeni, da bomo morali v odločilen boj proti tistim, ki bi radi še naprej v imenu delavcev gospodarili s presežnim delom, investicijami in drugimi sredstvi. Za uresničevanje kratkoročnih in dolgoročnih nalog na področju gospodarjenja pa morajo biti delavci obveščeni o rezultatih, ki so doseženi s skupnimi vlaganji in skupnim delom.

Še bi lahko naštevali nerešene probleme, vendar s samim naštevanjem ne bomo pri delu nič bolj učinkoviti. Doseči moramo, da se ne bomo zadovoljevali samo s sprejemanjem nalog, ampak da bomo dovolj vztrajni in od odgovornih zahtevali tudi uresničevanje le-teh. Na vseh nivojih bomo morali narediti občutno več tudi za odpravo slabo urejenih odnosov delavcev v temeljnih organizacijah, kjer se pravice, obveznosti in odgovornost še vedno različno razumejo in uporabljajo.

Vsi člani zveze komunistov, člani vodstev zveze komunistov in še posebej komunisti na odgovornih položajih bomo morali pričeti bolj intenzivno in konkretno reševati problematiko našega vsakdana v družbenoekonomskem in političnem življenju, in to povsod tam, kjer živimo, delamo in politično delujemo. K temu nas obvezujeta naš družbeni položaj in zaupanje, ki ga imajo v nas delovni ljudje.

Gre za to, da izpostavimo in uresničujemo družbeno revolucionarno vlogo zveze komunistov na tak način, da bomo resnično obvladovali protislovja našega razvoja v vseh sredinah, da bomo kot vodilna sila v ospredju revolucionarne usmeritve pri konkretnem samoosvobajanju vseh delovnih ljudi.

Vsi se moramo pričeti zavedati, da so pogledi in zaupanja delovnih ljudi upravičeno uprti v nas komuniste. Med drugim tudi zato, ker smo prav komunisti na ključnih družbenih položajih. In če, kakor se tudi dogaja, družbena praksa odstopa od družno, samoupravljalno sprejetih odločitev in smernic ter načina uresničevanja, potem smo ravno mi — komunisti v večji meri kot drugi delovni ljudje za to tudi odgovorni.

MITJA ŠIPEK, ravnatelj TOZD kontrola kakovosti

Popolnoma opravičena je ugotovitev vseh vodilnih delavcev, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, da delavci ne zaupajo praktično nikomur več, tako v TOZD kot v OZD. Vzrokov je seveda veliko. Eden izmed njih je vsekakor tudi ta, da enostavno ne razumejo več vseh dogodkov, ki se sploh v zadnjem času vrstijo s tako naglico in so spremljani s preštevilnimi, prekompleksiranimi predpisi, da jih je nemogoče enostavno ali poenostavljeno podajati. V tej dirki sprejemanja samoupravnih aktov, prekompleksiranega sistema odločanja o dohodku, ki je kompliciran predvsem zaradi tega, ker nam je še vse premalo razumljivo, pa seveda prihaja do napak. Napake, ki nikakor niso namerne, ampak so več ali manj napake nepravilnega in premalo konkretnega informiranja, razlage s premalo podanih podatkov, ki bi nas vse prepričale o resničnosti potrebe po sprejetju neke odločitve itd. Vse to pa pušča sume in dvome, ki jih dodane dezinformacije samo še podkrepijo.

Vsi delavci danes dobro vedo, da imajo popolno pravico razpolagati z zasluženimi dobrinami. V resnici pa še vedno ne vedo, kam točno ta sredstva gredo. A vendar je nesprejemljivo, da se vsi zavedamo le svojih pravic odločanja, povsem premalo pa smo kritični pri odločanju kam s sredstvi, ker v takih primerih gledamo samo svoj privatni interes ter pri tem popolnoma zamenjamo vse družbene interese.

Prav od družbe pa zahtevamo vse dobrine, ne glede na to, koliko smo k skupnim rezultatom prispevali kot posamezniki.

Žalostna je tudi ugotovitev kako velika večina dobrih delavcev ob vsaki sporni situaciji pade pod vpliv določenega števila posameznikov, ki izkoristijo vsako tako situacijo, da lahko med sodelavce zasejejo nemir in nezaupanje v možnost poštenega samoupravnega reševanja takih situacij. Pa ti sodelavci vedno to počno le iz osebnih interesov in iz golega uživanja ob »gužvah«, pri tem pa vedno namerno pozabljajo na vse že prej dogovorjene obveznosti, na tiste, ki čakajo na stanovanja, na tiste, ki še vedno delajo v izredno težkih delovnih pogojih, na zastarele stroje, na tiste, ki zjutraj ob šestih ne vedo kam z otroki itd.

Ne morem razumeti vse pogostejšega pojava neodgovornega omalovaževanja vseh vodilnih delavcev, saj nas tretirajo že kar kot same falote. Ta odpor in sovraštvo do vodilnih je v celoti nesmiseln, saj pravzaprav niti ne obstajajo. Vsak je bil na svoje delovno mesto voljen, vsakega je moč odpoklicati, in če so med nami taki, ki tja ne spadajo, jih je tudi potrebno odstaviti. Vsi delavci pa to moč imajo.

»Nadrejeni« in strokovne službe seveda delajo napake, ko se v preobilici aktov in sprememb le-teh često ne znajdejo in ne najdejo najboljših rešitev. In ko delavci take »napake odkrijejo« ter pride do javnega negodovanja, se po hitrem postopku ponudijo kakršnekoli druge rešitve, ki za kolektiv niso najbolj ugodne, a dosežejo začasno pomiritev duhov. Z vsako tako od-

ločitvijo pa ustvarjamo napačno mnenje, da se lahko le s silo nekaj doseže.

Ni prav, da se ta nesamoupravni način reševanja situacij z grožnjami nadaljuje. Zaradi tega se dogaja tudi to, da nekateri »nadrejeni« izrabljajo situacije in s pritrditvijo delavcem o pravilnosti takih postopkov naravnost kupujejo priljubljenost, pa čeprav vedo, da prenekatere odločitve, izsiljene z grožnjami, niso v skladu z interesi celotnega kolektiva. To v večini primerov počenjajo »strokovnjaki«, ki si priljubljenosti in ugledu ne morejo pridobiti s svojim strokovnim delom. Morali bi se vprašati, koliko je pravilnosti v tem, da politični faktorji že po pravilu vedno takoj podprejo direktno tisto zahtevo, ki jo poda večina, ter pri tem zaradi ljubelega miru sebe posujejo s pepelom. To ni prav in zelo smrdi po kompromisarstvu. To je reševanje sporov po liniji najmanjšega odpora. Politčne organizacije bi morale vztrajati pri iskanju krivcev (seveda tako na eni kot na drugi strani) ter pri iskanju resnično najpriljubnejše rešitve in nikakor dovoliti, da se pojavljajo le še kot gasilci, ki se vključijo v reševanje situacij, potem ko že gori.

Nujno se bodo morale vse politične organizacije zamisliti nad poplavo birokracije in se takoj vključiti v odpravljanje le-te. Za te in podobne pojave pa niso krivi niti delavci niti vodilni v delovni organizaciji, ampak v večini primerov zunanji faktorji, ki jih direktno v delovni organizaciji ne opazimo, so pa pomembni pojavi v negativnem smislu, ki pogojujejo zadovoljstvo delavcev.

Kljub temu da vlada prepričanje, kako ni nobene osebne odgovornosti, kar večkrat povzroča namerna osebna in tudi kar kolektivna obračunavanja med sodelavci v različnih temeljnih organizacijah ter vnaša in povzroča občutek zmede, bi morali tiste sodelavce, ki so krivi za vnašanje nemira v kolektiv ne glede na njihov položaj, obravnavati in jih tudi kaznovati. Za čimprejšnji izhod iz takega načina samoupravljanja, ki s samoupravljanjem pravzaprav že sploh nima več kaj skupnega, moramo nujno spoznati, da v tej naši skupnosti ne more vsakdo početi, kar se mu zljubi in da je vsaka posameznikova beseda in akcija povezana s celotno družbo in je vsak zanj tudi osebno odgovoren. Na vsak način moramo takoj zaustaviti plaz birokracije, vse reševati na najkrajši, najenostavnejši in ljudem najrazumljivejši način, vse odločitve delavcev dosledno spoštovati, jih izvajati in o uspehih ali neuspehih dogovorjenih aktivnosti oziroma akcij, vsem, ki so se o njih izrekli, tudi obvezno poročati.

Bistveni pogoj za zadovoljstvo so dokončno urejeni osebni dohodki. Najbrž bo potrebno priznati in odpraviti storjene napake, ki so v preteklosti zagrešene, določiti mejo, do kod in v katerih primerih lahko o osebnih dohodkih odloča posameznik ali posamezna temeljna organizacija, saj je nemogoče, da bi lahko vse delovne naloge ocenjevali zgolj po principu usklajevanja oziroma primerjanja. O tehniki ali sistemu nagrajevanja pa najbrž vseh nas pet tisoč ne bo moglo odločati, ker so želje, hotenja, mnenja, pa tudi usposobljenosti preveč različne. Treba bo službo za oblikovanje OD organizirati na tak način, da bo

lahko vodila tako politiko nagrajevanja, ki bo v zadovoljstvo nas vseh.

Moramo preiti v akcijo soočanja nagrajevanja v naši delovni organizaciji in drugih delovnih organizacijah. Dokler tega ne bomo storili, bodo ostajali dvomi, zakaj v drugih delovnih organizacijah toliko višji osebni dohodki pri enakih ali podobnih delih in sposobnostih delavcev.

Pri vsem tem pa bomo morali vsi sodelavci našega kolektiva budno paziti na pojave namernega razbijanja enotnosti, namernega širjenja nemira in neresnic med sodelavce. Take negativne pojave moramo javno ožigosati in jih onemogočiti.

Resnica je, da so naši medsebojni odnosi hudo neurejeni, vendar mislim, da je tako imenovani spor med delavci in vodstvom le navidezen. Za tako slabe odnose smo krivi oboji. Seveda pa je za vedno leti na vodilne in na strokovne službe. Toda verjemite, če bi zamenjali celotno garnituro vodstvenega kadra in strokovne službe ter na njihova mesta postavili druge sodelavce, bi se le-ti znašli na istem mestu in v istem položaju, kolikor tudi takrat ves kolektiv oziroma vsi sodelavci naše tovarne ne bi bili pripravljeni sodelovati, postaviti take medsebojne odnose, v katerih bi samoupravljali z zadovoljstvom.

Kadar v štiričlanski družini ne vlada razumevanje in sloga, je obstoj take družine vedno vprašljiv. Kako pa naj potem uspešno eksistira družina, ki gospodari v neurejenih medsebojnih odnosih in šteje pet tisoč članov?

Na koncu bom spet uporabil odstavek, ki ga je urednik zapisal pred letom v takrat še spornem članku »Resnice za domačo in tujo rabo«:

»Verjetno se kaže že enkrat sporazumeti o tem, da je graditev samoupravnega socializma dolgotrajen proces. Zato ni realno pričakovati, da bomo vse vozle rešili

naenkrat, niti ne bomo sami sebe in drugih spremenili čez noč. Prav tako pa ta bradata resnica ne more biti več enizgovor in potuha nekaterim, da bi zaradi samovšečnosti, lenobe, organizacijske nesposobnosti ali kombinacije naštetega in nenaštetega smeli biti kontinuirano gluhi za stvari, ki so za delavca življenjsko pomembne.«

Mi vsi pa bomo morali spoznati, da sindikat nista Kričej in Pudgar, da Zveza komunistov nista Žerdoner in Tušek, ampak, da nas je mladih, sindikalistov in komunistov v železarni skoraj pet tisoč. Morali bomo spoznati, da nesamoupravno godrnjanje in grožnje ne vodijo nikamor, najmanj pa k boljšemu jutri. Svoje zahteve, seveda le tiste, ki so pravilne in do izpolnitev katerih imamo pravico, se bomo morali naučiti povedati tako glasno, enotno in ubrano, da se bodo, čeprav izgovorjene v železarni, čule tudi do občinskih in republiških vrhov, pa nič škode, če se bo zaradi glasnosti izgovorjenih besed večasih zamajal kak stol tam na vrhu.

Morali se bomo naučiti izpostavljati odgovornost posameznikov ne glede na višino stola, na katerem sedi in prenekatere mu stol tudi spodrežati; morda bo padec enega pozitivno vplival na drugega. Tudi večno kisli obrazi, nezadovoljstvo in nezupanje nam ne bo pomagalo, če ne bomo znali v skladu z vsemi samoupravnimi pravicami in dolžnostmi vseh odgovornih zbuditi. Zbuditi tako zelo, da jim nikoli več ne bo teknilo spanje takrat, ko morajo bedeti nad uresničevanjem samoupravljanja, stanovanjske politike, zdravstva, otroškega varstva, šolstva, kulture — skratka nad vsemi delavčevimi interesi.

In še nekaj je, na kar vsi vedno bolj pozabljamo: vse, ampak čisto zares vse na svetu izhaja le iz dela.

Bojan Lesjak

— Volilno programska konferenca OO ZSMS Mežica (Fajmut).

20. dec. 1978 — Slavnostne akademije za dan JLA v krajevnih skupnostih (Bodner — Prevalje).

22. dec. 1978 — Obiski na karavlah v občini Ravne z osrednjo prireditvijo na Holmcu.

27. dec. 1978 — Novoletni sprejem pri predsedniku občinske skupščine Ravne na Koroškem.

Sekretar OK ZSMS
Stane Bodner

Neresnost tudi v SGV

Aktivnost osnovne organizacije ZSMS TOZD strojno gradbeno vzdrževanje je po aprilski konferenci precej upadla. Za to je največ krivo vodstvo OO, precej pa tudi člani.

Na konferenci izvoljene komisije bi morale delovati po sprejetih programih. Dogaja pa se, da niti predsedniki komisij nimajo volje do dela. Mogoče je tega kriv zastarel program, ki se iz leta v leto samo prepisuje. Tudi sodelovanje mladincev na akcijah ni zadovoljivo. In prav to je razlog, ki vodstvu osnovne organizacije jemlje veselje do dela. Menim, da lahko OO ocenjujemo za uspešno le takrat, ko so razen predsedstva aktivni tudi člani.

Vsi člani bi se morali zavedati, da so s svojim pristopom v vrste ZSMS sprejeli načela in naloge, katerih izpolnjevanje je dolžnost vsakega. Še posebej je zaskrbljujoča resnica, da je polovica mladih komunistov popolnoma neaktivnih in da so komunisti le na papirju. OO zveze komunistov bi te člane morala obravnavati in jih za delo v ZSM tudi zadolžiti. Sploh pa mi je nerazumljivo, kako je lahko postal član zveze komunistov mladinec, ki ni član ZSM.

Tudi sodelovanje med ZSMS in sindikatom je v naši temeljni organizaciji slabo. Beseda mladih še vedno ni sprejeta enakopravno. Morali bi se večkrat pogovarjati za skupno mizo, kar do zdaj ni bila praksa.

Povrh neaktivnosti mladih in ne vključevanja le-teh v razreševanje prisotnih problemov bi opozoril še na zelo pomembno delovno disciplino. Tu se srečujemo z zamujanjem na delo, s predčasnim zapuščanjem delovnega mesta, podaljševanjem odmora, ki je odmerjen za malico itd. Ko bi za polemiziranje in razpravljanje o problemih, ki nas tarejo, porabili ves tisti čas, ki ga porabimo za igranje kart, bi zagotovo bilo teh problemov mnogo manj.

Mladi v naši temeljni organizaciji nismo zadovoljni z načinom nagrajevanja, saj je še daleč od nagrajevanja po delu. Tudi z obstoječo stanovanjsko politiko se ne moremo strinjati, saj nam je nerazumljivo, da odgovorni še danes ne uspejo potrebnih stanovanj pri gradbenih podjetjih naročiti v skladu s potrebami proslincev, ampak kupujemo takšna stanovanja, kakršna nam nudijo, ne glede na naše potrebe.

V TOZD SGV opažamo mladi tudi slabo delo delegatov. Vse preveč zastopajo

Kronika aktivnosti OK ZSMS Ravne v decembru 1978

2. dec. 1978 — Volilno programska seja OO ZSMS SGV železarne Ravne, ki se je udeležil preds. OK ZSMS Fajmut.

— Obisk disco kluba OO ZSMS Prevalje I. pri Brančurniku (Bodner, Fajmut).

4. dec. 1978 — Javna razprava o programu RTV za leto 1979, ki jo je sklicala OK SZDL (Bodner, Fajmut).

— Razgovor o konstituiranju komisije mladih zadrušnikov v okviru konference mladih v krajevnih skupnostih (Kotnik, Bodner.)

5. dec. 1978 — Posvet OO ZSMS Mežica pred programsko volilno sejo (Bodner).

8. dec. 1978 — Posvet o razpravi delegata za X. kongres ZSMJ Franja Miklavca na vodstvu KS OO ZSMS v železarni (Jurak, Miklavc, Fajmut, Bodner).

— Seja krajevnega sveta OO ZSMS v Črni (Šipek).

9. dec. 1978 — Seja RK ZSMS (Bodner, Miklavc).

— Podelitev priznanj RK ZSMS. Na podelitvi je MDB Prežihov Voranc, ki je

sodelovala na akciji v Suhi krajini, prejela priznanje RK ZSMS, Brankovič Dušan pa je prejel zlati znak ZSMS.

11. dec. 1978 — Seja sekretariata P OK ZSMS.

— Seja centra za obveščanje in propagando.

12. dec. 1978 — Predavanje o vlogi ZSMS in njenih nalogah na rudarskem šolskem centru v Mežici. Predavanje je vodil pred. OK ZSMS Fajmut.

— Miklavc in Bodner sta odpotovala v Beograd na X. kongres ZSMJ, ki je trajal do 15. dec. 1978.

14. dec. 1978 — Seja komisije za mednarodne odnose (Fajmut.)

19. dec. 1978 — Seja medobčinskega sveta ZSMS koroške krajine — oblikovanje predlogov za člane republiških komisij in odborov (Bodner).

— Seja konference mladih v vzgoji in izobraževanju s komisijo za delo s pionirji.

OO ZSM v železarni poročajo

17. 12. 1978 — je bila VI/78 seja koordinacijskega sveta, kjer smo obravnavali osnutek programa dela za leto 1979 in se odločili, da ga kot predlog obravnavajo vse osnovne organizacije. Za dan JLA smo se dogovorili, da obiščemo graničarje na karavli Sonjak, s katerimi že vsa leta sodelujemo. Delegati koordinacijskega sveta pa so se obvezali, da se bodo udeležili letnih skupščin v svojih osnovnih organizacijah, še prej pa sodelovali v pripravah in nato poročali o poteku dela. Predsednik in sekretar sta podala obrazložitev pravilnikov o delovnem razmerju in izobraževanju, nakar smo se dogovorili, da se v razprave vključimo po osnovnih organizacijah v TOZD oziroma DS ter nato posredujemo svoja stališča na delovnih skupinah. Predsednik KS je dobil zadolžitev, da na centru za samoupravo in ostalih strokovnih službah posreduje zaradi nerednega pošiljanja gradiv na naslov ZSMS v železarni.

22. 12. 1978 — smo na svečani seji koordinacijskega sveta ob zaključku leta pregledali in ocenili celotno aktivnost ZSMS v železarni za leto 1978 ter orisali glavne smeri razvoja in delovanja v naslednjem letu. — V letu 1978 je bilo največje napora vloženo v utrjevanje vloge temeljev naše organizacije — osnovnih organizacij ZSMS z namenom, da razširimo, poživimo in poglobimo delovanje mladih v sleherni sredini, kjer delajo. Pri tem smo bili ponekod bolj in drugje manj uspešni. V letu 1978 je bila ustanovljena že 19. OO ZSMS, in sicer v TOZD raziskave in razvoj, medtem pa mladi v TOZD komerciala in vseh treh delovnih skupnostih še zmeraj delujejo v okviru ene OO ZSMS in so mogoče prav zaradi tega manj uspešni pri delu. Zato bi se morali bolj ustrezno organizirati in ustanoviti samostojne osn. organizacije v DS za kadre in splošne zadeve, v TOZD komerciala ter eno skupaj v DS za finance in DS za gospodarjenje, kar bi lahko vplivalo na boljše delo, večjo zainteresiranost in uveljavljanje slehernega mladega delavca v okviru neke celote.

— Pomemben organizacijski korak naprej je bil storjen z ustanovitvijo aktivna štipendistov v naši delovni organizaciji. Tako je dana možnost za sodelovanje med mladimi delavci in štipendisti železarne ter za reševanje specifičnih problemov tako enih kot drugih, ki se le ne morejo reševati enostransko, saj se tudi posebnosti povezujejo v neko celoto. In kolikor bomo hoteli celovito pristopiti k reševanju problemov štipendistov, ki so obenem tudi naši, bo nujno potrebno sodelovanje in enotno nastopanje. Aš železarne je šele pričel živeti, zato do sedaj ni bilo pomembnih rezultatov, letos pa ti vsekakor ne bi smeli izostati.

— Mladi v železarni smo se vsa leta udeleževali raznih pohodov in mladinskih delovnih akcij v okviru delovne organizacije, občinske konference ZSMS in izven meja naše občine v regiji in republiki ter ponekod bili tudi organizatorji in nosilci aktivnosti na teh področjih. V ta namen se je kot zelo dobra pokazala ustanovitev mladinske pohodne enote — MPB ŽR, ki bo gotovo v letu 1979 prispevala velik del pri negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij, LODS ter MDA.

— Za področje kulture in športa pa je značilno verjetno to, da bodo morale v bodoče

OO ZSMS bolj sodelovati in organizirati več skupnih akcij. Predvsem se bo treba dobro povezati z družbenimi organizacijami in društvi, v katerih bo lahko sleherni mladinec bolj uspešno deloval in s tem zadovoljeval svoje interese na tem področju.

— Največ truda in pozornosti pa bomo morali posvetiti idejnopolitičnemu usposabljanju in družbenoekonomskemu izobraževanju celotnega članstva v naši delovni organizaciji, saj na tem področju lani nismo bili dovolj uspešni. V ta namen bo treba organizirati v železarni več seminarjev s področja DEO, aktualnih tem in problemov, ki se bodo v naslednjem obdobju sigurno pojavljali, ter se v največji možni meri vključiti pri realizaciji programa za idejno usposabljanje komisije za IPD pri OK ZSMS.

— Naša prva in najvažnejša naloga je, da delujemo tako, da bo ZSMS res postala enakovredna vsem ostalim DPO po vsebini in kvaliteti dela, po svojem prispevku pri izgradnji naše samoupravne socialistične družbe.

Mladi v železarni smo številčno dokaj dobro zastopani v vseh samoupravnih organih v TOZD, DO in delegacijah. Zavedati pa se moramo, da nam številke še ničesar ne dajejo in povedo. Pred nami je obdobje boja za to, da naši delegati ne bodo le številke, da bo resnično zaživel delegatski sistem. Mladi moramo biti prisotni povsod kot dobri delavci, dobri gospodarji in dobri samoupravljalci. Za uresničitev teh smernic, vsebinskega in akcijskega programa ZSMS v železarni pa je nujno, da odpravimo ponekod še prisotno forumsko delo in delujemo ter nastopamo kolektivno. Svoj prispevek bo moral dati sleherni mladinec.

Vaš sekretar!

Moja babica

Moji mestni babici so že kot mlademu dekletu očitali, da ima predolg in hudo umazan jezik. Tudi službo je izgubila zaradi svojega neukrotljivega jezika.

Tridesetih let je bilo. Vsako jutro ob treh je hči bajtarja, delavca pri državnih železnih, odrinila na deset kilometrov dolgo pot v Otiški vrh, kjer je bila zaposlena v tekstilni tovarni. Ni ji bilo težko in ni se pritoževala. Le takrat je občutila strah, ko je morala stopiti v meter visok novozapadli sneg in se zavedala, da se lahko ustavi šele v toplem obratu tovarne, sicer bo po njej. Tovarna pa je bila v takih primerih hudičovo daleč.

Dekleta, ki je v svojem življenju doživljala in preživljala samo hudo, vsi ti naporji niso

strli. Vedno težje pa je prenašala takratne odnose delodajalcev do delavcev. Sprejemali in odpuščali so jih z dela, kakor se jim je zljubilo. Delati so morali na povsem zastarelih strojih in po popolnoma zastareli tehnologiji. Strokovnjaki in šefi pa so v svojih vedno zlikanih in poštrkanih oblekah skrbeli le za to, da so igrali velike organizatorje dela, komandante in vestno pospravljali dobičke.

In prišel je čas, ko je hčeri ubogega revolucionarnega bajtlarja, ki je zaradi svoje revolucionarnosti bil ob tri težko dobljene službe in na kraju premeščen za kontrolorja železniške proge z namenom, da bi se njegova revolucionarnost med osamljenim sprehajanjem po železniških pragovih sprevrgla v pogovarjanje s ptički, bila mera polna.

Tistega dne so prek tovarniškega praga naglali delavko, ker je svojega šefa ozmerjala za debelo svinjo in mu za piko na i še eno primazala. Po šefovem, ker jo je dvakrat opozoril, naj ne zapuša delovnega mesta. Po njenem, ker jo je ta debela svinja že drugič povabil v pisarno in jo hotel povaljati kar na mizi v pisarni.

Primer nesrečne delavke so obravnavali na sestanku vseh zaposlenih. Seveda tisti sestanek ni bil podoben današnjemu odločanju na zborih, ampak je bila le pridiga in javno opozorilo vsem, kaj čaka vsakogar, ki bi si drznil storiti kaj podobnega. In takrat se je razvezal predolgi jezik moje tedaj še zelo mlade babice in tovarniškemu gospodom v brke strel nekaj tako krepkih, za katere osebno nimam, da ne bi bilo slabo, ko bi jih tudi danes kdo stresel nekaterim, pa četudi za isto ceno.

Začela je s prošnjo, da naj že enkrat za vselej nehajo govoriti, kako je delovne sile dovolj in da lahko vsako neubogljivo delovno silo naženejo ter jo zamenjajo z novo, ker so to delovni ljudje in da še ona, čeprav neizobražena, ni nikoli slišala, da bi mati doma v hlevu kadarkoli pomolzli kravjo silo, ampak so vedno molzli kravo.

Svoj govor je nadaljevala z opozorilom, da je že skrajni čas, ko morajo strokovnjaki začeti uporabljati svoje možgane, ki so jih neprenehoma puščali na paši in jih šefi začnejo k delu priganjati tako zelo, da jim bodo jeziki gledali iz ust kot psom in da je prav tako skrajni čas, da se jim v njihovih usmrjenih in skisanih možganih posveti, da je vekomaj graditi na račun delavčevih žuljev nemogoče, temveč je za boljši jutri treba uporabljati možgane.

Še marsikaj jim je hotela povedati, vendar je bilo že to dovolj. Varnostniki so jo prijeli in odpeljali. Tisti trenutek je postala nepotrebna delovna sila v tovarni.

Hči že zdavnaj pokojnega bajtlarja Jurija so onemogočili na enak način, kot so nekajkrat poprej onemogočili očeta. Žal pa se takrat kot tudi še marsikje danes, niso zavedali, da z vsakim postopkom zaviranja revolucionarnosti posameznikov zavirajo in onemogočajo celotni napredek.

(Bo naprej!)

Bojan Lesjak

lastna stališča in ne stališča baze. Delavci pa nismo obveščeni niti o teh. Mislim, da bo nujno potrebno posvetiti veliko več pozornosti delu delegatov, saj na tak način vsekakor ne kaže nadaljevati.

Nerešenih problemov je še veliko. Dotaknil sem se le nekaterih in še teh z namenom, da bi opozoril, kako v naši tovarni zdaj ni časa za počitek in neaktivnost nobenega sodelavca, še najmanj pa za člane zveze socialistične mladine.

Šumnik Peter

Zaromet

S seje odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve se je dosedaj že 18-krat sestajal, kar kaže na obsežnost problematike, ki jo obravnava in o kateri odloča, ter na dejstvo, da je veliko vprašanj, ki jih moramo enotno reševati na ravni delovne organizacije. Zadnja seja je potekala v dveh nadaljevanjih po štiri ure, kar je samo dovolj pove. Že pri ugotavljanju, kako se izvršujejo sklepi predhodnih sej, se je pokazalo, da stanovanjska problematika in problematika družbenega standarda ni enostavna. Sicer lahko in moramo sprejeti neke konkretne sklepe, ki pa jih je pozneje težko najbolj dosledno realizirati. Samo na področju dodeljevanja in zamenjave stanovanj ter pri dodeljevanju kreditov za individualno gradnjo je vedno veliko spornih vprašanj. Nekatera od teh izvirajo iz neustreznih in nesmotrno osvojenih rešitev v samoupravnem sporazumu in pravilniku o stanovanjskih razmerjih, ki ga bomo nujno morali kmalu spremeniti in dopolniti. Veliko problemov pa je subjektivne narave, ko si posamezniki neobjektivno izmišljujejo zahteve, ki jih ni mogoče realizirati. Tako dajejo lažne podatke in na razne načine ovirajo normalen potek stanovanjskih razmerij.

Med drugim je bilo na odboru ponovno izpostavljeno vprašanje samskega doma, ki smo ga pred časom že delno rešili. V samski dom se ponovno vseljujejo oziroma v njem nastajajo mlade družine, praviloma delavcev iz južnih republik. Le-ti sigurno niso v lahki situaciji, kljub temu pa s samovoljnim vseljevanjem nastajajo problemi in konflikti, ki včasih dobivajo politično noto in zato nujno terjajo dosledno in končno ureditev.

Odbor je sicer na tej seji sprejel prioriteto listo za pridobitev in zamenjavo stanovanj v letu 1979, ki pa je bila še posredovana v potrditev delavskim svetom tozov in delovnih skupnosti. O problemih, s katerimi se odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve ter komisije za kadre in splošne zadeve, ki odločajo o stanovanjski problematiki, soočajo, na tem mestu ne bi poročali, ker jih je preveč. Verjetno pa bi bilo pravilno, da bi služba, ki opravlja stanovanjske zadeve, ali kdorkoli drug, poskušala v informativnem glasilu čimprej — morebiti skozi konkretne in tipične primere — določiti, s kakšnimi problemi na področju stanovanjskih zadev se soočamo, kakšen je odnos posameznega delavca, posameznih organov in drugih forumov do urejanja stanovanjskih zadev; odnos do stanovanja kot pomembnega elementa pri določanju osebnega standarda in s tem v zvezi odnos posameznih delavcev ali sredine do družbene lastnine na sploh.

Odbor se je tokrat dotaknil tudi vprašanja kadrovskih stanovanj, ki še vedno ni razčiščeno. Neustrezno in ne celovito pa je opredeljeno tudi v samoupravnem sporazumu in pravilniku o stanovanjskih razmerjih. Kaj je kader in kdo naj pridobi kadrovska stanovanja, postopek in način bi morali čimprej bolj dosledno opredeliti, v letnih planih pa glede na ugotovljene potrebe določiti neki odstotek stanovanj, ki bi jih iz novo zgrajenega fonda ali iz obstoječega fonda stanovanj izdajali izključno za te namene.

Posebej bi morali čim točneje opredeliti naš odnos in razmerja do drugih organizacij združenega dela oziroma institucij, kot so šolstvo, zdravstvo in podobni, ki nimajo možnosti, da bi sami odkupili stanovanja, ki jih za svoje delavce potrebujejo, in katerim železarna, ki razume družbene potrebe, permanentno odstopa določena stanovanja, s katerimi praviloma trajno razpolagajo. Najmanj, kar je, bi morali vsi ti dejavniki uvesti pri dodeljevanju in zamenjavi stanovanj neke kriterije in merila, kot jih ima železarna Ravne, s čimer bi se izognili mnogim konfliktom in nesporazumom ter odstranile nezadovoljstvo nekaterih proslavcev v železarni, ki jih določene stvari od zunaj bodejo v oči.

Odbor je razen stanovanjske problematike obravnaval na tej seji tudi predlog za povišanje cene družbene prehrane in predlog nekaterih ukrepov za izboljšanje stanja pri organiziranju družbene prehrane v železarni. S tem v zvezi je bilo sklenjeno in

potrjeno, da se cena malice za topli in mrzli obrok za nazaj od 1. novembra 1978, ko je bil podan zahtevek, poviša od 16 na 18 din. Prispevek delavca v višini 3 din ostane slejkoprej nespremenjen, razlika gre na račun regresiranja. Ob tem je ponovno izšlo vprašanje poenotitve cene malic v TOZD rezalno orodje Prevalje oziroma v drugih tozidih.

Prevladuje stališče, da bi morali zagotoviti vsem delavcem brezplačno malico, čeprav je prispevek 3 din že sam po sebi simboličen. Pobuda za dokončno rešitev tega vprašanja je bila nato pismeno podana sindikatu železarne Ravne. Odbor je v okviru te problematike sprejel tudi poročilo in predlog ukrepov za rešitev nekaterih vprašanj glede razdeljevanja in uživanja malic ter družbene prehrane nasploh. Dogovorjeno je bilo, da se predlog posreduje vsem delavskim svetom tozov in delovnih skupnosti, ki bi problematiko obravnavali, nakar bi na delavskem svetu železarne povzeli rezultate razprave in določili nekatere ukrepe, ki morajo na tem področju zagotoviti več reda in v končni posledici več zadovoljstva vseh delavcev.

Odbor se je tudi pri obravnavi te problematike povrnil na ureditev zadev v samskem domu. Sklenil je, da je treba to problematiko celovito obdelati ter eno prihodnjih sej posvetiti samo temu vprašanju. Posebno sejo pa naj bi odbor čimprej posvetil tudi vprašanju regresiranja letnih dopustov in dopustništvu nasploh. V zvezi s problematiko samskega doma pa je zavzel stališče, da moramo prek delegatov v zboru združenega dela občinske skupščine sprožiti vprašanje ureditve in zagotovitve reda v samskih domovih, kar bi bilo verjetno treba storiti z ustreznim občinskim odlokom. Postavljeno pa je bilo tudi vprašanje vloge milice, ki doslej k redu v samskih domovih še ni veliko prispevala.

-deja-

Lojze Račnik

Primitivno orodje in ročno delo so zamenjali stroji, kabine, opremljene z napravami, polnimi gumbov. Treba je samo pritisniti na gumb, pa ingot že spreminja svojo podobo. Oči se in daljša v dolge metre žarečo kačo. Vendar to delo ne trpi nobenih napak. Ena sama napačna komanda lahko ugasne neko življenje, napravi milijonsko škodo. Hude psihične obremenitve so to.

Medtem ko oči valjarja postajajo vse bolj motne in utrujene od nenehnega gledanja v žarečo jeklo, se komu od nas zazdi, da bi obiskali kolega v sosednji pisarni ali delavnici in šli z njim na kavo v bife. On ne more stran, dokler ne dobi zamenjave. Včasih je ves šit ne dobi, ker so bolniške in dopusti. »In so dnevi,« pravi Lojze, »ko gre vse tako dobro, da si človek kar zapoje.« Da pa delo gre, je potrebno marsikaj. Lojze je omenil odnose. Brez človeških medsebojnih odnosov si on ne zna predstavljati proizvodnje.

Lojze, ki je leta 1950 zaslužil štiri jurje in pol in za celega jurja več od svojega očeta, ki je delal na državni železnici, je takrat vztrajal pri težakem delu zaradi dobre plače. Danes se tudi ne pritožuje.

»Zadovoljen sem,« je rekel, »ampak sram me je, da smo valjarji pri plačah šele na sedmem mestu. Povsod drugod v svetu so valjarne takoj za topilnicami. Te pa so prve.« Ni pomišljal, ko je dodal:

»In srce me zaboli, ko vidim, koliko se v valjarni naredi in za kaj vse si prikrajšan zaradi štiriizemskega dela, delavci pa ne dobijo take plače, kot si jo zaslužijo. Zahtevaj od delavca, naj dobro dela, toda pošteno ga plačaj!«

Malokdaj zvenijo besede tako iskreno, kot so, ko je preprosto povedal, da ima to delo rad, da bi ne izbral drugega, če bi mu bilo spet štirinajst let.

V tej hali, kjer možje otrdijo, da so neizprosni, kadar kaj zahtevajo, kjer je vse samo rdeče in črno pa črno in rdeče, ni nikoli svečanih besed, so samo pridružene kletve, enozložnice, kdaj kak vic. Svetilke na stropu so

Rad imam svoje delo

Pri štirinajstih se pobči odločajo za nadaljnje šolanje, posejajo v slaščičarnah, se pogovarjajo o dekletih, avtomobilih in doživljajo majhne osebne drame, ki jih prinaša puberteta.

Lojze Račnik, valjar, ni bil star niti štirinajst let, ko je šel prvič mimo portirja v tovarno. Bilo je leta 1950. V fabriki je primanjkovalo ljudi. Splošna mobilizacija, ki je odbirala mlade in za delo sposobne ljudi, ga ni zgrešila. Dali so mu delo v valjarni. Tisto niti približno ni bilo podobno današnji valjarni. Ta »uta« — valjarna je sušila življenje in gonila v obup vse, ki so tam delali. Niso delali. Garali so. Kaj se pravi na roke premikati razbeljeno železo, to vedo samo valjarji. Vse naše predstave o tem so medle.

Časi so se spremenili. Tudi ljudje so drugačni. Kakor da nam je mehanizacija pobrala del človečnosti, nam zadržila srce

in odpihnila preproste besede. Takrat so še bile. Razumeli so se s skopo govorico, nediscipliniranosti skorajda ni bilo. Pa »šparati« so znali ti ljudje. Lojze je 16 (!) let delal z enimi kleščami. Danes nekateri že za vsako prasko zahtevajo novo orodje, da ne omenjam strojelomov.

Vsi niso zmogli, zato so mnogi bežali iz preprostega razloga: delo je bilo težko in mojstri včasih strašni. Mojster je bil kot nekakšen vrag, ki se ga je vse balo. Zdaj je lahko tudi delavčev najboljši prijatelj.

Ko so začeli graditi današnjo valjarno, so se garači z »ute« tega neznanstvo veselili. Če je bilo le nekaj minut časa, so šli na gradbišče, da bi videli, kako daleč je že, ali kako blizu je konec njihove martrarije. Vedeli so: to bo konec trpljenja in »švicanja«. Lojze pravi:

»Ne da se povedati, koliko se je z novo valjarno izboljšalo.«

samo bled odsev spricho žarečih luči, ki švigajo po tleh.

Ko odhajam, Lojze že sedi in komandira ingote. Na obrazu ni več smehljanja, tudi govori ne več, oči pa so prilepljene na žarenje. Vražjo voljo morajo imeti, da vzdržijo vsak dan, vsak mesec,

mnogo let. Z nočnega šihta odhajajo z motnimi očmi, s trudnostjo, ki je zažrta vanje. Res nikdar nihče ne reče: k vragu, pa tak šiht!? Kakor rečemo mi, kadar delamo ob sobotah.

Zlatka Strgar

Kdo je upravičen do skrajšanega – enoletnega vojaškega roka

Ugodnejši pogoji za pridobitev lastnosti edinega hranilca družine

Vojaški rok v JLA traja 15 mesecev, razen v vojni mornarici, kjer traja 18 mesecev. Enoletni rok pa služijo vojaki, ki so dokončali višjo ali visoko šolo ali so na visoki šoli opravili vse izpite za prvi dve leti, in vojaki, ki jim je priznana lastnost edinega hranilca, s tem da izpolnjujejo določene pogoje.

Te pogoje je na novo določil zvezni izvršni svet v odloku, objavljenem v Uradnem listu SFRJ št. 62 17. novembra 1978. Splošna ocena je, da so pogoji veliko bolj ugodni od dosedanjih.

Novi odlok določa, da nabornik oz. vojak izpolnjuje premoženjske pogoje za priznanje lastnosti edinega hranilca družine, če dohodek njegove družine ne presega okvirov, predpisanih z odlokom ZIS, in sicer:

— če družinski dohodek od kmetijstva (katastrski dohodek) na družinskega člana ne presega 5 % poprečnega osebnega dohodka v SFRJ v prejšnjem koledarskem letu ali;

— če kakšen drug prihodek (osebni dohodek, pokojnina) na družinskega člana ne presega na mesec 30 % poprečnega osebnega dohodka v SFRJ v prejšnjem koledarskem letu (v lanskem letu 1259,50 din).

Pri ugotavljanju dohodkov iz navedenih primerov se upošteva število družinskih članov nabornika, obveznika oz. vojaka.

Mesečni znesek dohodka od kmetijstva iz prve alineje se izračuna, tako da se letni dohodek od kmetijstva na družinskega člana iz prejšnjega leta deli z 12. Mesečni znesek kakšnega drugega prihodka iz druge alineje se izračuna na podlagi poprečnega mesečnega prihodka družine v zadnjih treh mesecih pred vložitvijo prošnje za priznanje lastnosti edinega hranilca družine.

Med te dohodke pa se ne štejejo: invalidnina, nadomestilo za telesno okvaro, dodatek za tujo postrežbo in pomoč, ortopedski dodatek, prejemki iz naslova odlikovanj in partizanske spomnice 1941, otroški dodatek, študentskega za redno šolanje, prejemki učenca oziroma študenta na praktičnem pouku in socialna podpora.

V primeru, če ima družina nabornika obveznika oziroma vojaka poleg dohodka še kakšen drug prihodek, ki na družinskega člana ne presega predpisane vi-

šine (30 % poprečnega OD v SFRJ v prejšnjem koledarskem letu), se mesečni dohodek od kmetijstva pomnoži s 6 in tako dobljeni zmožek prišteje k mesečnem znesku drugega prihodka. Če tako dobljeni seštevek obeh dohodkov na družinskega člana na mesec ne presega 30 % poprečnega osebnega dohodka v SFRJ v prejšnjem letu, izpolnjuje nabornik obveznik oziroma vojak premoženjske pogoje za priznanje lastnosti edinega hranilca družine.

Poleg navedenih premoženjskih pogojev morata biti za priznanje lastnosti edinega hranilca družine izpolnjena še dva pogoja:

— Skupno gospodinjstvo z družino ali preživljanje članov in pridobitna nezmožnost družinskih članov.

Prvi pogoj je, da je obveznik nabornik do vpoklica k vojakom živel v skupnem gospodinjstvu s svojo družino ali pa preživlja katerega od družinskih članov. Za družinske člane se štejejo: zakonec, otroci, starši, posvojitelj, stari oče in stara mati, praded in prababica ter bratje in sestre.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Na Lešah vse nared za novo KS

V nekoč rudarskih Lešah nad Prevaljami danes živi okrog 700 prebivalcev, od katerih je 450 volilnih upravičencev. Največ Lešanov dela v ravninski železnici in mežiškem rudniku. Le nekaj je tistih, ki se še bavijo s kmetijstvom.

Doslej je bila na Lešah vaška skupnost, zdaj pa imajo že vse nared za ustanovitev nove samostojne krajevne skupnosti. Več o tem je povedal Rudi Mlinar, predsednik KK SZDL Leše.

»Težave in želje so se iz leta v leto kopičile. Vsem tem pa naša vaška skupnost ni bila kos. Zato smo pred dvema letoma že pričeli resneje razmišljati o samostojni KS Leše. Tako smo v ta namen imeli nedavno kar dve javni tri-

Drugi pogoj pa je, da v družini, s katero je nabornik oziroma vojak do vpoklica k vojakom živel v skupnem gospodinjstvu ali jo preživljal, ni nobenega drugega pridobitno zmožnega člana. Za pridobitno nezmožne se štejejo družinski člani, ki so stari nad 60 let (moški) oziroma 55 let (ženske), pa tudi mlajše, če vojaška zdravniška komisija spozna, da so trajno ali več kot dve leti pridobitno nezmožni, nadalje mati, ki ima enega ali več otrok, mlajših od sedem let, in družinski člani, ki še niso stari 18 let, pa tudi starejši, če se redno šolajo.

Le v primeru, če so izpolnjeni vsi trije pogoji (premoženjski, skupno gospodinjstvo z družino ali preživljanje za pridobitno nezmožnost družinskih članov) se naborniku obvezniku oz. vojaku, prizna lastnost edinega hranilca družine;

— in vojaški rok se mu skrajša na eno leto.

Zahtevek lahko vloži nabornik obveznik oziroma vojak sam ali eden od družinskih članov pri občinskem upravnem organu za ljudsko obrambo (oddelek za ljudsko obrambo), in to pred napotitvijo na odsluženje vojaškega roka ali med služenjem vojaškega roka.

Priporočljivo je, da se k vlogi, ki je takse prosta, priložijo vsa ustrezna dokazila.

Pa še pojasnilo k izrazoma »nabornik obveznik« oziroma »vojak«, ki se v članku večkrat porabljata: nabornik obveznik je mladinec pred napotitvijo v JLA, vojak pa oseba, ki je na odsluženju vojaškega roka.

Podrobnejše nasvete glede uveljavljanja zahtevka za priznanje lastnosti edinega hranilca družine lahko delavci dobijo pri organu za ljudsko obrambo ali pri DOZD, in to pri delavcih, ki opravljajo dela s področja ljudske obrambe.

Rajko Jelenko

Hišica

»Do sedaj nismo imeli resnih težav v pripravah za ustanovitev nove KS. Od lastne krajevne skupnosti pričakujemo precej. Seveda največ v tem, da bomo sedaj imeli stalne delegate v občinski skupščini. Ti bodo lahko redno in poučeno posredovali vsem zborom skupščine naše želje in težave. Zdaj te možnosti nismo imeli. Če pa je bila, potem le občasno. Res pa je tudi to, kar pravijo naši krajan, da z novo KS ne moremo nič izgubiti, le pridobimo lahko. Skratka, slabše, kot je sedaj, ne more biti.«

»Tudi pri vas že imate izdelan program želja, ki se bo financiral s sredstvi krajevnega samoprispevka. Kaj vsebuje?«

»Naj po pravici povem, da smo Lešani precej razočarani, saj nismo v zadnjem krajevnem samoprispevku dobili obljubljenega otroškega vrta. Kljub temu pri nas ne bo vprašanja, ali bo referendum uspel ali ne. Naši krajan namreč dobro vedo, da Leše potrebujejo marsikaj. Vse to pa bodo lahko dobile le s pomočjo krajanov samih. Marsikaj potrebujemo. Smo skoraj edini v Mežiški dolini, ki nimamo nobenega primerne prostora, v katerem bi se lahko shajali, imeli zbor občanov ali razvedrilo. Če bi bile Leše dobile z zadnjim samoprispevkom otroški vrt, teh težav že ne bi bilo več. Drugače pa si bomo z novim samoprispevkom dokončno uredili svoj kraj. Predvsem tiste zaselke, ki še niso bili deležni pomoči.«

Naši krajan bi morali predvsem razumeti, da je v kraju, kot so Leše, v začetku precej težav in želja, in da za njihovo uresničitev ni vedno denarja. Zato menim, da se bomo Lešani pozitivno opredelili na spomladanskem referendumu, saj bomo le tako lahko sledili, četudi bolj zadaj, ostale kraje v Mežiški dolini.«

Ob koncu razgovora je Rudi Mlinar še povedal, da si kot družbenopolitični delavec želi, da bi se Lešani res aktivno vključili v organe SZDL, KS, RK, ZB NOV in ZSMS. Le z njihovo prisotnostjo bodo Leše spet postale tako aktivne, kot so bile v času premogovnikov.

F. Rotar

»Pri vas torej ne boste imeli težav pri ustanavljanju KS. Kaj pa krajan pričakujete, da se bo izboljšalo za vas in kraj z delovanjem nove KS?«

SZDL danes in jutri

Januarja so v Koprivni, Črni, Žerjavu, Mežici, Šentanelu, Lešah, Lokovici, Prevaljah, Ravnah in Kotljah potekale volilne konference KK SZDL. Tako so po predhodnih kandidacijskih postopkih bili izvoljeni delegati v KK SZDL, predsedstvo, izvršni odbor ter razni koordinacijski odbori in komisije, in sicer za štiriletno mandatno dobo.

Pri OK SZDL so nam povedali imena predsednikov KK SZDL. Tako bo KK SZDL Koprivna vodil **Ambrož Potočnik**, KK SZDL Črna **Ludvik Rednak**, KK SZDL Žerjav **Filip Pavše**, KK SZDL Mežica **Janez Rajter**, KK SZDL Šentanel **Ivan Marin**, KK SZDL Leše **Rudi Mlinar**, KK SZDL Lokovica **Franc Mikl**, KK SZDL Prevalje **Tone Ranc**, KK SZDL Ravne **Rudi Krenker** in KK SZDL Kotlje **Franc Kočnik**.

Treba je zapisati, da tokratne konference niso bile samo volilne. Na njih so delegati spregovorili o težavah, ki se iz dneva v dan pojavljajo v krajih, kjer dela in živi naš občan. Nimam tokrat namena pisati, kje se pojavljajo težave. Zelel bi le za osvežitve zapisati nekaj osnovnih načel o »SZDL danes in jutri«.

Večkrat je bilo že zapisano in rečeno, da so delovni ljudje — samoupravljalci, ki zavestno sprejemajo socialistično samoupravljanje in so se zanj pripravljali boriti in zavzemati, so hkrati nosilci naše organiziranosti. S svojo družbeno dejavnostjo zagotavljajo širino fronte, spreminjajoč socialistično zavest in materialno silo družbenega napredka. V njej naši delovni ljudje in občani urejajo svoja razmerja in delegatske odnose, pripravljajo na vseh ravneh svoja politična stališča, na podlagi katerih lahko samoupravljalci in delegati sprejemajo odločitve o vseh družbenih vprašanjih. Skratka — SZDL naj bi bila ti isti najni politično povezovalni dejavnik in usmerjevalec, ki omogoča napredno, demokratično urejeno, skladno, pa tudi učinkovito delovanje celotnega političnega sistema.

Zelimo si, da bi z družbenopolitično aktivnostjo SZDL čim širše gradili razredno povezanost delavskega razreda in njegove avantgarde z drugimi delovnimi ljudmi, bodisi da ustvarjajo znotraj združenega dela ali pa s svojimi sredstvi. SZDL ustvarja pogoje, da se delovni ljudje združujejo v enotni politični akciji, da se politično opredeljujejo, da se neposredno in delegatsko samoupravno sporazumevajo in dogovarjajo, načrtujejo, gospodarijo, uresničujejo svobodno menjava dela. Zavedamo se, da mora danes SZDL, prav tako kot je zmožna to osvobodilna fronta, združevati za uresničevanje ciljev naše socialistične samoupravne družbe v svojih množičnih akcijah vse napredne, poštene, za socialistično graditev opredeljene ljudi.

Takih opredeljenih in poštenih ljudi ima veliko tudi naša občina. Da je res tako, naj povem, da niti na Ravnah niti drugje ni bilo težav, ko je bilo treba kadro-

vati in imenovati nove delegate za KK SZDL, sodnike porotnike, predsednike odborov SZDL in še bi lahko naštevati. Mislim, da ne bomo imeli težav niti pri izbiri predsednikov hišnih svetov.

Pred nami je še precej političnega dela. Najprej bomo morali oceniti zadnji krajevni samopri-spevek. Potegniti bo treba pod njim črto, da bomo lahko ugotovili, kaj z njim še dolgujemo krajem in zaselkom. Istočasno pa že razmišljamo in se pripravljamo na referendum o novem krajevnem samoprispevku, s katerim bodo naši kraji še hitreje napredovali.

Če sem že pisal o poštenih in opredeljenih občanah, naj spregovorim tudi o tistih, ki ne vidi-jo v SZDL prave naše socialistične povezanosti. Ne bom dejal, da niso tisti delovni ljudje in občani, ki tudi za leto 1978 niso poravnali članarine SZDL, poštene in pridni ter preudarni. Ker gre pri tem le za 10 dinarjev, se lahko upravičeno vprašamo, kakšno mišljenje imajo ti ljudje o SZDL. Naj povem, da so naši poverjeniki samo na Ravnah in v bližnji okolici ob zadnjem pobiranju članarine zabeležili nad 140 krajanov, ki iz neznanih vzrokov niso poravnali članarine. Mogoče se bodo ob branju tega članka le zamislili in ob ponovnem pobiranju članarine potrdili, da so tudi oni člani naše napredne SZDL.

R. Rotar

Zasedenost z naročili domačega trga v letu 1979

Po posameznih tozidih smo z naročili zasedeni, kakor sledi:

VALJARNA

Okvirne letne pogodbe so sklenjene za ves asortiman celotne blagovne proizvodnje. Specifikacije so potrjene za 1. in 2. kvartal. Povpraševanje presega našo ponudbo.

KOVAČNICA

Okvirne letne pogodbe so sklenjene za ves asortiman celotne blagovne proizvodnje. Specifikacije so potrjene za prvo polletje in delno za 3. kvartal. Zaradi remonta 1800 t stiskalnice v tretjem kvartalu za ta agregat naročil ne sprejemamo.

JEKLOLIVARNA

Blagovna proizvodnja je v celoti pokrita z naročili. Naši napori so usmerjeni v kvalitetno izboljšanje asortimana.

JEKLOVLEK

Okvirne letne pogodbe so sklenjene za vse leto. Z naročili smo zasedeni v 1. in 2. kvartalu. Problem v plasmanu imamo zaradi ozkih grl pri brušenju in termični obdelavi. Tudi zaostankov je precej.

VZMETARNA

Okvirne letne pogodbe so podpisane za ves asortiman blagovne proizvodnje vzmeti in palic. Specifikacije so potrjene za 1. in delno 2. kvartal. Za sedeže ventilov je okvirna pogodba podpisana za vse leto, specifikacija pa potrjena za prvo polletje.

INDUSTRIJSKI NOŽI

Zaradi specifične potrošnje in razdrobljenih naročil okvirnih pogodb ne sklepamo. Z nekateri-

tudi celotna količina kolesnih dvojic.

STROJI IN DELI

Zaradi individualnih lastnosti naročil za obdelane ulitke in od-kovke letnih pogodb ne sklepamo. S potrjenimi naročili smo zasedeni za 3. kvartal. Z naročili za valje smo zasedeni za vse leto. Iz preteklega leta dolgujemo okrog 300 ton valjev. Tudi pri sestavljenih izdelkih smo zasedeni za 3 kvartale. P normalije predstavljajo za nas nov proizvod in so v fazi uvajanja; naročila v tej začetni fazi niso velika. Z naročili za stroje smo zasedeni za vse leto in prvo polletje 1980. Iz lanskega leta kupcem dolgujemo: 8 stiskalnic, 5 škarij aligator in eno paketirko.

REZALNO ORODJE PREVALJE

Naročila so zajamčena za vse leto tako za orodja za obdelavo lesa kakor tudi kovin. Proizvodnja pil se opušča. S potrjenimi naročili so zasedeni trije kvartali. Okvirne pogodbe sklepamo samo s petimi večjimi kupci.

KOVINARSTVO LJUBNO

Z naročili za zobate vence so zasedeni za 1. polletje, za neke dimenzije pa samo za 1. kvartal. Ker nekateri proizvajalci vence izdelujejo sami, teh potreb ni toliko, kolikor je razpoložljivih kapacitet.

Za BM opremo so naročila zagotovljena za vse leto. Za rolo ohišja so okvirna letna naročila zagotovljena, specifikacije pa se dajejo mesečno. Na zalogi je še okrog 180 kosov rastlinjakov.

Pazljivost

Kot vidimo, je v sedanjih pogojih naročil dovolj. Po konjunkturalnih gibanjih na domačem trgu ocenjujemo, da se v letošnjem letu razmerje med povpraševanjem in ponudbo bistveno ne bo spremenilo. To pa za nas pomeni, da imamo dobre pogoje za doseg ciljev prodajne politike, le za delo moramo bolj prijeti, ne toliko v smislu fizič-

nega dela, ampak v smislu boljše organizacije dela od priprave do izvajanja. Izogibajmo se sestankarstva, vnesimo v naše medsebojne odnose več osebnega spoštovanja in timskega dela, pa bo naše samoupravljanje, tj. gospodarjenje dalo tudi boljše rezultate.

Ferdo Gnamuš,
vodja prodaje

Gospodarski posli in novi zakon o obligacijskih razmerjih

Težnje po kodifikaciji

V naši pravni teoriji, predvsem pa iz potreb prakse se je že dolgo kazala želja po enotni ureditvi civilnega prava in po njegovi kodifikaciji v enoten zakonik. Že leta 1951 je nastal načrt o odškodninskih razmerjih prof. Konstantinoviča z beograjske pravne fakultete. Ta načrt nikoli ni postal zakon, vendar je imel ogromen vpliv na sodno prakso. Leta 1960 so se pojavljale težnje po enotni ureditvi zakona o obligacijskih razmerjih. Načrt je zopet pripravil prof. Konstantinovič. Vendar se je pozneje izkristaliziralo mnenje, da naj bi se le sprejel celoten civilni zakonik (1969. leta). Tudi ta ideja ni zaživela. Pojavile so se nove misli, ki so se zlasti uveljavile s spremembami ustave, z ustavnimi amandmaji. Nastala je tudi nova ideja, da naj bi bila v jugoslovanski zakonodaji poudarjena vloga delavca tudi s tem, da bi v medsebojnih civilno pravnih razmerjih stopilo delovno razmerje na prvo mesto. Tako naj bi v okvir kodifikacije o združenem delu prišla ne samo vprašanja, ki se nanašajo na civilno pravno družbeno razmerje, marveč tudi vprašanja o stvarno pravnih odnosih ter vprašanja o osebno pravnih odnosih, zlasti vprašanja sposobnosti organizacij, ki nastopajo v okviru združenega dela. Velik del snovi je s tem prišel v okvir zakona o združenem delu (Ur. list SFRJ št. 53/76), čeprav bi sicer sodila v civilni kodeks. S tem pa o celotni ureditvi odnosov med ljudmi v okviru enotnega civilnega zakonika ni bilo več podanih pogojev za takšno ureditev.

Sedaj je bilo potrebno predlog zakona o obligacijah in pogodbah prirediti glede na ZZD, da ne bi oba zakona krila iste snovi. Tako je po dolgih letih priprav lani 26. maja izšel zakon o obligacijskih razmerjih (ZOR), ki je bil objavljen v Ur. listu SFRJ št. 29/78.

Uzance po novem

Pomembna novost, ki jo je uvedel ZOR, je, da je odpravil dualizem med posebno civilno ureditvijo in ureditvijo za področje gospodarskih poslov. Družbeno pravne osebe so se pred sprejetjem tega zakona v glavnem posluževale Splošnih in posebnih uzanc za blagovni promet kot kodificiranih trgovsko-poslovnih običajev. Splošne uzance za blagovni promet se nanašajo predvsem na kupoprodajo blaga. Vendar so naša gospodarska sodišča uporabljala pravila uzanc, ki se nana-

šajo na kupoprodajo blaga, tudi za druge posle blagovnega prometa; to pa predvsem takrat, kadar določena materija ni bila regulirana z drugimi pozitivnimi predpisi. Ta pravila so imela sicer moč zakona, toda niso bila zakon, saj jih niso sprejeli po redni zakonodajni poti prek skupščine. Veljavo zakonov so imele uzance le tedaj, ko so jih, in le za stranke, ki so jih sprejele. Pri tem pa se je domnevalo, da so stranke v njihovo uporabo privolile, kolikor jih niso s pogodbo izrecno izključile. Od takrat naprej so pa dobila pravila uzanc za stranke splošno in obvezno veljavo, za katere kršitev je sledila ustrezna sankcija. Posebne uzance so za razliko od splošnih specialna pravna pravila, ki regulirajo promet blaga določene vrste oziroma regulirajo odnose v določenih gospodarskih panogah pri prometu blaga. Enako se pojavljajo kot pravila, ki urejajo določena tehnična vprašanja v odvisnosti od specifičnih pogojev, v katerih se opravlja blagovni promet določene vrste blaga v posameznih gospodarskih panogah. Seveda so tudi ta pravila posebnih uzanc dispozitivnega značaja in je predpostavka za njihovo veljavo, da so stranke na njih pristale.

ZOR prinaša pri tem bistvene spremembe. V čl. 1107 določa, da se po uveljavitvi zakona ne bodo več uporabljala določila splošnih in posebnih uzanc o domnevi, da sta pogodbeni stranki privolili v uporabo uzanc, kolikor jih nista s pogodbo izključili. Splošne uzance se torej ne bodo več uporabljale za vprašanja, ki so urejena z ZOR. Velja torej: če splošne ali posebne uzance ali drugi trgovski poslovni običaji nasprotujejo dispozitivnim normam (ne kogentnim — obvezno veljavnim) ZOR, se bodo uporabljale določbe ZOR, razen če se nista stanki izrecno dogovorili za uporabo uzanc oz. drugih trgovskih poslovnih običajev. Z novim zakonom so uzance izgubile svoje lastnosti, da se uporabljajo pred sodišči, kolikor jih niso stranke izključile. Domneva o uporabi teh pravil sedaj ne velja več. Vemo pa, da velik del splošnih uzanc za blagovni promet ni vseboval običajev, marveč pravila, ki sodijo v obligacijsko pravo. Uzance se torej ne uporabljajo same po sebi, glede vprašanj, ki jih zakon ureja. Kot smo pa povedali, se uporabljajo še vedno, če so se stranke glede njihove uporabe dogovorile (torej že, če se na njih sklicujejo), to pa samo, če niso v nasprotju s

kogentnimi normami zakona. Kot izrecen dogovor o privolitvi strank v njihovo uporabo se lahko interpretira tudi tak dogovor, v katerem stranki izjavita svojo voljo s konkludentnimi dejanji, tako da o vsebini njune volje ne more biti dvoma (to izhaja iz člena 21/2 ZOR). Zakaj je še potrebna veljavnost uzanc? Predvsem zaradi tega, ker se vsi življenjski primeri o dolžnostih oz. pravih obnašanja strank, ne morejo predpisati v civilnem zakoniku. Marsikje pa to področje urejajo običaji in takšni poslovni običaji, ki so zapisani, so uzance.

Specifičnosti gospodarskih poslov

Kljub temu da govorimo o odpravi dualizma med posebnim urejanjem za posameznike in gospodarske organizacije, pa obstajajo posamezna specifična vprašanja, ki so značilna le za gospodarske posle. Tu se je pokazalo, da ne bi bilo pametno to vprašanje enako urediti za oba subjekta civilno pravnih razmerij. Tako zakon določa posebnosti za gospodarske pogodbe. Pri tem celo definira, kaj je gospodarska pogodba, ko pravi, da so to tiste pogodbe, »ki jih organizacije združenega dela in drugi, ki opravljajo kakšno gospodarsko dejavnost, sklepajo med seboj v opravljanju dejavnosti, ki so predmet njihovega poslovanja« (25. člen). Definicija je torej klasična, sprejeta že prej in poudarja predvsem dve okoliščini — subjekt (kdo je pogodbeni stranka): OZD in tisti, ki opravljajo kakšno gospodarsko dejavnost; ter — objekt (namen): ki je v opravljanju dejavnosti, ki so predmet njihovega poslovanja. Primeri takšnih posebnih ureditev, pomembnih le za gospodarske posle in ki jih zakon izrecno navaja, so: višina obrestne mere, posebej določena za gospodarske pogodbe v 399/3 členu; zamudne obresti za

gospodarske pogodbe predpisuje ZIS v 277/2 členu; izračun v hrambo pri gospodarskih pogodbah v 329/2 členu; domneva solidarnosti pri deljivi obveznosti iz gospodarskih pogodb v 413. členu; nedoločena prodajna cena v gospodarskih pogodbah v 462/2 in 3. členu; dolžnost nemudnega obvestila o očitnih napakah pri pregledu stvari pri gospodarskih pogodbah v 481/1 členu; skrite napake pri gospodarskih pogodbah v 482. členu; če je dal prodajalec kupcu večjo količino, kot je bila dogovorjena v gospodarski pogodbi, v 493. členu; prodaja po vzorcu ali modelu v 538. členu; v gospodarski posojilni pogodbi se obrestni domnevajo v 558/2 členu; posrednik v gospodarstvu v 821. členu; zastava za terjatve iz gospodarskih pogodb v 981. členu in za obveznosti iz gospodarskih poslov odgovarja porok in plačnik v 1004/4 členu.

Pomembnost zakona je tudi v tem, da vsebuje veliko novih, do sedaj brezimenjskih (inominatnih) pogodb, ki jih ostali civilni kodeksi še ne vsebujejo. Te nove zakonsko urejene mlade pogodbe so npr.: pogodba o licenci (člen 686—711) pogodba o trgovskem zastopanju (člen 790—812), pogodba o kontroli blaga in storitev (člen 847—858), pogodba o organizaciji potovanja (člen 859—880), posredniška pogodba o potovanju (člen 880—884), alotmajska pogodba (člen 885—896) ter celo število bančnih poslov.

Pri terminologiji poslov blagovnega prometa oziroma gospodarskih poslov zakon uporablja izraz gospodarske pogodbe, čeprav pri tem ni povsem dosleden, saj jih v členu 374 imenuje tudi pogodbe o prometu blaga in storitev.

(Se nadaljuje)

Drago Mežnar, dipl. iur.

Vprašali ste

Na uredništvu smo se odločili uvesti novo rubriko z gornjim naslovom. Njen obstoj je odvisen od vaših vprašanj in sodelovanja.

Začenjamo jo s prvimi vprašanji, ki smo jih dobili z vprašalnikom »Železarji urejajo informativni fužinar«.

KAKO SPATI PODNEVI

Sodelavec, ki ne želi biti imenovan in dela na štiri izmene, sprašuje, kako je mogoče podnevi dobro spati, da človek lahko v redu opravlja nočno delo. Želi odgovore drugih sodelavcev, ki tudi delajo na štiri izmene. Odgovorili so:

Stanko Rozman, topilnica pri 10 t peči: »Najbolje je, če greš spat, takoj ko prideš z nočnega dela. Če potem spiš pet do šest ur, je kar dovolj. Dnevno spanje je odvisno od miru, dobrih ali slabih živcev, če tega ni, je spanje slabo in pretrgan.«

Egidij Dežman, TOZD energija: »Podnevi se je nemogoče naspiti. Zjutraj zaspiš za kaki dve uri, potem kaj berem in zraven zaspiš. Dobro je, če je zvečer pred službo še kaki dve uri spanja. Ni pametno

gledati TV. Če spanja ni, je treba vsaj ležati.«

Ivan Lenart, DS KSZ: »Nočno delo človeka čisto iztiri. Se ne da pomagati. Dnevno spanje traja tri do štiri ure. Pa še to je odvisno od živčne napetosti.«

Jože Planinšec, TOZD kovačnica: »Zjutraj grem takoj spat. Ker pa stanujem v bloku, mimo katerega teče glavna cesta, ni miru. Spim še zvečer dve do tri ure pred službo, če ne, vsaj ležim.«

Zvonko Karner, TOZD ETS: »Kakor se človek navadi. Ko pridem domov, spijem vroč čaj ali mleko in grem takoj spat. Ni pametno piti kavo, kaditi ali se s kom pogovarjati. To otežuje spanec. Poprečno spim štiri do pet ur, a ko se zbudim, ne spim več.«

Jože Jevšnik, DS ZSK: »Navadil sem se, da spim vedno dopoldne. Zjutraj nič ne jem, ampak grem takoj spat. Če spanca ni, je treba ležati, da se človek vsaj spočije.«

TOPLOVODNO OGREVANJE ČEČOVJA

Tov. Marjan Žerdoner iz TOZD komerciala je vprašal, zakaj ni napeljana centralno ogrevanje v vsa sta-

novanja na Čečovju oziroma kdaj bo.

Franc Zavodnik, tajnik samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ravne, je odgovoril:

»V blokih na Čečovju financira interne instalacije samoupravna stanovanjska skupnost občine Ravne. Pogodbe z izvajalci so sklenjene, zadnji rok za izvršitev del je 15. maj 1979.

SKIS bo financirala gradnjo toplo-vodnega omrežja do blokov ter dveh priključnih postaj. Tako bi moralo biti letošnje jesen centralno ogrevano celotno Čečovje.

NAROČILO ZA LETO 1979

Istega sodelavca zanima, ali imamo dosti naročil za leto 1979 in kakšno je stanje po posameznih tozidih. Ker je odgovor nekoliko bolj obsežen, ga objavljamo kot poseben članek na str. 19.

Z. S.

ZAHVALA

Vsem krajevnim družbenopolitičnim organizacijam na Ravnah se iskreno zahvaljujem za čestitke in darila ob novem letu ter jim želim uspešno delo.

Mirko Roženk

Z D R A V J E

ŽELEZARJI, SKRBITI ZA SVOJE ZDRAVJE

Ostati zdrav je pravica in dolžnost vsakega občana!

Kaj je zdravje?

— To je stanje čim boljše telesne in duševne kondicije v dobrem socialnem okolju;

— to je skupek tistega, kar človek prinese s seboj z rojstvom in kar k temu dodaja skozi vse življenje.

Iz definicije je jasno, da moramo z zdravstveno vzgojo začeti že v nosečnosti oz. v zgodnjem otroštvu in z njo nadaljevati skozi vsa starostna obdobja.

Kaj je zdravstvena vzgoja?

— Zdravstvena vzgoja je proces oblikovanja človekove miselnosti in odnosov do zdravja; končni cilj je oblikovanje zdravstvene zavesti posameznika in skupnosti.

Preneseno v naše razmere bi to pomenilo:

— boriti se za ohranitev zdravja, obenem pa se boriti za dvig delovne storilnosti, medsebojnih odnosov in življenjskih pogojev sploh.

Zdravstveno varstvo je torej naloga celotne družbe. Za uspešno opravljanje teh nalog pa je nujno potrebno poznati odnose med organizmom in okoljem, kajti le tako lahko bolj spoznamo nevarnosti za zdravje v delovnem in življenjskem toku in jih odstranimo.

Želimo zdrav duh v zdravem telesu. V ta namen bomo pričeli v vašem časopisu objavljati aktualne zdravstveno vzgojne članke. Teme lahko izberete tudi sami in jih posredujete vašemu uredništvu.

Lep pozdrav!

Referat za zdravstveno vzgojo
Koroški zdravstveni dom

VIRUSNE BOLEZNI Z IZPUŠČAJI

OŠPICE. Povzročitelj je virus, ki je zunaj človeka le malo odporen. Zato je okužba praktično vedno direktna, s kužnimi kapljicami (kihanje, kašljanje). Kdor je kdaj prebolel bolezen, je vse življenje zavarovan pred ošpicami. Čas med okužbo in izbruhom bolezni traja 10 do 14 dni. Bolnik je kužen že štiri dni pred izbruhom bolezenskih znamenj ter teden dni po pojavu izpuščajev. Predtem pa so predhodna znamenja: kašelj, vročina (38 do 39°C), vnetje očesne veznice. Prva, za ošpice značilna znamenja se po kažejo na ustni sluznici (na zg. in sp. kočniki); to so drobne, kot

proso velike pege, ki izginejo po 2 do 3 dneh. Nato se pojavi izpuščaj najprej na obrazu, lasišču, za ušesi, vratu in po telesu, tretji dan na okončinah. To so majhne rdeče pege, ko da smo s čopičem, namočenim v rdečo barvo, poškrpili kožo. Po tednu dni je bolnik praktično prebolel bolezen. Z okrevanjem se začne — značilno za ošpice — koža luščiti (krpasto). Najhujša zapreka (komplikacija) je pri ošpicah vnetje srednjega ušesa in pljučnica. Zelo redko je vnetje možganske mreže (visoka temperatura, bruhanje in krči.) Ker so ošpice infekcijska bolezen, je po-

Svetli zvoki

sebna terapija odveč. Zdravila zoper kašelj, veliko tekočine, zračenje sobe ter primerno ogrevanje.

RDEČKE. Virusna bolezen, ki se prenaša s kužnimi kapljicami. Čas med okužbo in izbruhom bolezni traja 14 do 16 dni. Najbolj pogosto zbolijo otroci med 2. in 10. letom življenja. Bolnik je kužen že dva dni pred izpuščajem in preneha biti kužen, ko je bolezen klinično končana. Predhodna znamenja so temperatura, kašelj, nahod, vnetje očesne veznice, vendar ne tako izrazito kot pri ošpicah. Posebno značilne so otekle bezgavke za uhlji. Drugi do tretji dan se pokaže izpuščaj, enakomerno posut, le na licih je večjih bolj gost.

Izpuščaj je podoben izpuščaju ošpic, le da izgine že po dveh do treh dneh. Otroci naj ostanejo v postelji, nudimo jim dovolj tekočine in kašasto hrano. Zelo nevarne so rdečke za zarodek v materinem telesu v prvih treh mesecih.

NORICE (vođene kože). Povzročitelj je virus, ki je v mehurčkih izpuščaja in v sluznici dihal.

Bolnik postane kužen že dan prej, preden se pokaže izpuščaj in je najbolj kužen prvih 6 dni bolezni. Čas med okužbo in izbruhom bolezni traja dva do tri tedne. Otrok običajno zvečer noče jesti, ponoči slabo spi, zjutraj pa se že pokaže izpuščaj. Najprej na obrazu, po lasišču in se širi od zgoraj navzdol. Izpuščaj je v velikosti prosa ali leče. Čez nekaj časa opazimo, da se je v sredini izpuščaja naredil mehurček. Ta ostane nekaj ur do nekaj dni, nato se posuši. Na tem mestu nastajajo rjavkaste kraste. Prvim mehurčkom sledijo čez nekaj dni drugi (4 do 5 dni). Taka slika je značilna za norice. Kraste navadno odpadejo, ne da bi zapustile trajnejšo sled ali brazgotine. Paziti pa je potrebno, da kraste ne okužimo (umazane roke, praskanje). Otrok naj leži, dokler traja temperatura in še nastajajo novi mehurčki. Močno umivanje škoduje. Najbolje je, da kožo napudramo (tekoči puder). Med virusne bolezni z izpuščajem spadajo tudi osepnice — koze, ki so z učinkovitim preventivnim cepljenjem praktično iztrebljene.

-ts-

RAZSTAVA DRUŠTVA KOROŠKIH LIKOVNIKOV

V ravenskem likovnem salonu je bila od 25. 12. 1978 do 10. 1. 1979 razstava del članov društva koroških likovnikov. Objavljamo sestavek, ki ga je o razstavi napisal kranjski strokovnjak tov. **Cene Avguštin**.

Društvo ravenskih slikarjev in kiparjev samorastnikov je ena tistih likovnih skupin pri nas, ki se pri svojem delu ne posveča samo reševanju oblikovnih problemov, temveč z enako poštrevnostjo sega tudi na področje likovnega dokumentiranja najrazličnejših kulturnih spomenikov. Tako so nam prav člani ravenske likovne skupine ohranili v sliki vrsto znamenitosti iz ravenske okolice, ki jih uničuje ali jih je že uničil čas.

Stanko Bricman nam je npr. poleg drugih arhitekturnih objektov ohranil v pastelu tudi znamenito leseno kaščo s Tolstega vrha, ki je kot slika ena najbolj koloristično razgibanih avtorjevih del.

Po številu dokumentarnih likovnih zapisov je na enem prvih mest v skupini **Florjan Kotnik**. V nekaterih zelo natančnih in nazornih risbah je Kotnik ohranil znanec npr. Kogelnikovo ali Podhovanikovo leseno bajto, Obretanovo partizansko domačijo in mnoge druge zanimive hiše.

Stefan Bobek nam je prav tako v risbi podal nekaj odličnih naselbinskih in arhitekturnih objektov na Koroškem, med katerimi izstopa kompozicija Na Zavrhu, ki sodi po likovni strani, po svoji kompoziciji in še posebej po razpoložljivosti med najbolj zrele dela na razstavi.

Koroško krajino z njenimi posebnimi barvnimi učinki in razpoložljivimi vrednotami nam je prikazal **Franc Boštjan**. Po svoji slikarski tehniki v olju je Boštjan izšel iz impresionizma in se uvršča med najbolj zrele samorastniške oblikovalce krajine pri nas.

Krajinar je tudi **Ferdo Bodner**, za čigar slike je značilen topel kolorit in nekoliko idealiziran pristop k slikarski tvarini, ki sem in tja od daleč spominja na nekatera dela Maksimila Gasparija.

Med opusom, ki ga je predložil **Ivan Večko-Mattersdorfer**, izstopa akvarel Slovenska obala, ki je po merah skromno, po kompozicijski zasnovi pa prav privlačno delo.

Krajinar **Franc Johman** nas je to pot presenetil s figuralno kompozicijo, ki nam na likovno zelo sprejemljiv način prikazuje podobo delavca v njegovem delovnem okolju sredi strojev in tovarniških naprav. Slika je bila razstavljena tudi na razstavi Človek in delo v Mariboru in je eno tistih redkih likovnih del, ki so se najbolj zvesto držale predložene teme.

Edini kipar med razstavljalci je **Zigfrid Herman**, ki se nam je predstavil s Coklarjem, kompozicijo z dvema figurama in Zanjico. Coklar je izrazilo naivno in pripovedno kiparsko delo, medtem ko Zanjica kaže po svoji zasnovi bolj monumentalne poteze. Tako se Zigfridu Hermanu ob obeh razstavljenih plastikah odpira kar dvojje zanimivih izhodišč za bodoče delo.

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Marinka Pečjak, Kuharska umetnost Azije, DZS, Lj., 236 str., 150 din.

Zajetna knjiga, ki predstavlja novost na našem tržišču, prinaša poleg 210 kitajskih receptov tudi več receptov iz kuhinj Koreje, Indonezije, Filipinov, Cejlona, Tajske, Kampučije itn. Kitajska kuhinja slovi kot ena najboljših na svetu in kitajske restavracije odpirajo vsepovsod, kjer se najdejo ljubitelji dobre mize.

Srečo Zajc, Slana usta, pesniška zbirka, PZ, Lj., 68 str., 120 din.

Gre za ciklus pesmi, ki so bile najdene na nekem zaprašenem podstrešju. Za avtorjem je ostala le rahla sled in le s težavo se da razbrati, kdaj so pesmi nastale. Po vsej verjetnosti je bil mlad in neznan ustvarjalec. Iz celotne zbirke je Zajc sestavil zaključeno celoto, razporejeno v šest ciklusov.

Borut Trekman, Iz oči v oči, kritični zapisi, ZO, Mb., 296 str., 200 din.

Trekmanova knjiga pomeni dragoceno dopolnitev v zadnjem času dokaj žive publicistike pri nas. Večina njegovega pisanja o gledališču je bila objavljena že prej, vendar ga zdaj dobivamo v predelani in prečesani obliki. Povsem nova je v knjigi razprava o sodobnem slovenskem gledališkem izrazu.

Gregor Kocijan, Jurčičeva kratka pripovedna proza, komentirana izdaja v zbirki Kondor, MK, Lj., 144 str., 68 din.

Gregor Kocijan je v knjižici zbral šest kratkih Jurčičevih pripovednih del: »Obrabe«, Nemški valpet, Božidar Tirtelj, Lipe, Pipa tobaka, Teledža pečenka in Vrban Smukova ženitev.

Napisal je tudi opombe in obsežno spremeno študijo, v kateri je natančno analiziral vrsto značilnosti in posebnosti Jurčičevih kratkih proznih del.

Prevodi

Mina Jaworczakowa, Veš kaj, Marjetica, otroška povest, MK, Lj., 152 str., 113 din.

Jaworczakowa si je zagotovila veliko priljubljenost med bralci na Poljskem in drugod predvsem zato, ker je znala kot izvrstna psihologinja vselej z nekaj potezami mojstrsko upodobiti najbolj izrazita otroška čustva, zaradi česar so ji radi prislunili tudi starši in vzgojitelji. Tako je z izrednim posluhom za otrokovo »dušo« napisana tudi pričujoča knjiga.

George Lucas, Vojna zvezd, roman, TZS, Lj., 214 str., 50 din.

Znani ameriški režiser, ki ga pri nas poznamo predvsem po imenitnih Ameriških grafitih in po Vojni zvezd, se je po velikem uspehu slednjega odločil iz tega scenarija napraviti knjigo in tako omogočiti užitek tistim, ki bi radi podoživeli usode svojih junakov iz filma.

W. N. Bain — R. C. Johnson, Mala psihologija, DZS, Lj., 156 str., 180 din.

Mala psihologija je poljudnoznanstveno delo v najboljšem pomenu besede. Odlikuje jo izredno razumljiv, nazoren in preprost način pisanja. To je najustreznejši priročnik za

bralce, ki ne poznajo psihologije in bi se radi seznanili z njo, čeprav je v prvi vrsti namenjena doraščajočim ljudem.

(Po Knjižni panorami in Knjigi 78)

HUMOR IZ TOZDOV

RAZLIKA

Martin je dobil nov stroj. Delovodja se mu dobroka:

»Gre delo na novem stroju? Je razlika, kajne?«

»Je razlika,« odgovori Martin. »Prej sem komaj dosegel normo, sedaj pa komaj dosegem ročico in normo!«

PERSPEKTIVA

Na sestanku je bilo napeto vzdušje. Boris dregne Matjaža: »Daj, oglasi se še ti, kaj ne vidiš, da nas bodo režijci potolkli?«

Matjaž pa mu šepne: »Nikar ga ne lomi! Kaj pa naj povem? Veš, nekdo mi je namignil, da imam še perspektivo!«

SOLIDARNOST

Gregor se čudi: »Kako da moramo že na začetku leta delati za solidarnost, saj se zemlja še ni stresla, le mraz je pritisnil, vode pa primanjkuje?«

Delovodja ga miri: »Veš, Grega, s to stvarjo je pa tako: kdor hitro da, dvakrat da!«

»A tako, tovariš delovodja!« odvrne Gregor. »Držim vas za besedo. Če se bo zemlja res stresla, ne bom še enkrat dal, ker sem že dvakrat dal!«

MALI OGLASI

Po dogovoru odstopim regresirano udeležbo na samoupravnih in sindikalnih izletih ter zabavah za vožnje z javnim prevoznim sredstvom na relaciji Javornik—Sance do Janeč.

Geslo: »Nevarne poti!«

Arne

JUGOSLOVANSKE ZNAMKE V SREDIŠČU POZORNOSTI

Jugoslovenske znamke so še vedno v središču pozornosti, in to ne naše, ampak mednarodne filatelistične javnosti. Mnogi se razburjajo, ker so cene naših znamk na evropskem tržišču strmoljavno padle, še več pa je tistih, ki za to ne vedo, ker pač ne želijo zbrati naših znamk. Glede na ves interes in skrb ter na ves prostor, ki je bil temu posvečen v časopisih in razpravah o tem, kaj se dogaja z našimi znamkami, lahko rečemo, da bistvo objektivnega gledanja na to ni bilo odveč. Neobjektivnost je največkrat nastajala zaradi neznanja, a neznanje je posledica skrajne malomarnosti našega biroja, da bi takšno neznanje preprečil, pri tem pa je bilo tudi precej zlonamernosti in neobjektivnosti.

Ni še tako dolgo tega, da je v nemškem časopisu »Sammler-Dienst« izšel članek, iz katerega so tu citirani samo nekateri deli:

»Ni evropske države, ki ima tako nizke naklade v odnosu na prebivalstvo... celo Andorra in Monako imata mnogo večje naklade... Jugoslovenska pošta uprava je preveč napela lok... Mora zmanjšati število izdaj in še prav posebej visoke nominalne posameznih znamk v seriji... Verjetno bo razumela,

da na tiste, ki so ostali zvesti zbiralci, ne more prenesti celotnega bremena... Tako bo področje v nekaj letih uničeno.«

Članek se še nadaljuje.

Verjamem, da so odgovorni razumeli namig, ki jim je bil dan s padcem cen. Če so, bomo videli. Vendar do sedaj še ne kaže tako, saj drugače ne bi imel zadnji blok nominalne 15 din in naklade 15.000 kosov.

NEZELENE IZDAJE ZNAMK

FIP je na svojem zadnjem kongresu v Philadelphiji sprejel nekoliko spremenjeno priporočilo o nezaželenih izdajah znamk. Ob tej priložnosti je to novo povelje za »lepo vedenje« za poštarje vsega sveta dostavil vsem poštanim direktorjem, ki so vključene v UPU. Po novem se bodo kot neprimerne izdaje odstranile z razstav vse tiste birkice, ki so pod patronatom FIP in vsebujejo:

1. Poštne znamke, katere se v državi izdajatelj ne prodajajo na večini pošt v prosti

prodaji in katere se v državi izdajateljici ne uporabljajo za redno frankiranje poštne pošiljke.

2. Poštne znamke, ki se javnosti nudijo v obliki znamk, blokov, malih ali drugih pol. zobčene ali nezobčane in delno celo v omejenih nakladah, celo če so tiskane v različnih barvah.

3. Poštne znamke, ki se dajejo v promet pretežno prek agentov, ki niso državljanji tiste države, in

4. Znamke z doplačilom ali viškom, ki presega 50 odstotkov nominalne vrednosti. Posamezna sprememba tega pravila je lahko samo pri nominalah za običajna pisma v notranjem prometu prve stopnje teže, a tudi tedaj višek ali odplačilo ne sme biti večje od nominalne tiste znamke.

Glede na ta pravila naše znamke vsekakor ne bi mogle biti razstavljene na nobeni razstavi pod patronatom te mednarodne organizacije.

f. u.

PROGRAM KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V FEBRUARJU

V februarju bomo predvidoma predvajali v naših kinematografih Črna, Žerjav, Mežica, Prevalje, Kotlje, Dravograd in Slovenj Gradec naslednje filme:

— Norca Dick in Jane — ameriška barvna komedija — do 4. 2.

— Sedem veličastnih borb — barvni pustolovski film — do 4. 2.

— Banda grbavcev — italijanski barvni pustolovski film — do 4. 2.

— Praznovanje pomladi — slovenska barvna drama — do 7. 2.

— Ta mračni predmet želje — ameriška barvna drama — do 18. 2.

— Gospi pastir Matija — madžarska risanka — do 11. 2.

— Halo, Dolly! — ameriška barvna glasbena komedija — do 19. 2.

— Surova igra — ameriška barvna drama — do 19. 2.

— Hollywood ali propad — ameriška barvna komedija — do 19. 2.

— Bruce Lee, mi se ti čudimo — hongkonški barvni pustolovski film — do 19. 2.

— Gusarji — ameriško-italijansko-španski barvni avanturistični film — od 15. 2. do 4. 3.

— Da, da za zdaj — ameriška barvna komedija — 15. 2. do 4. 3.

— Preporod divjine — ameriški barvni pustolovski film — 13. 2. do 4. 3.

— Kraljevič in berač — ameriška barvna zgodovinska drama — 13. 2. do 4. 3.

— Trojna izdaja — ameriški barvni avanturistični film — 10. 2. do 27. 2.

— Med jastrebi — nemško-jugoslovanski vestern — 6. 2. do 20. 2.

— Smešna ljubezen v New Yorku — ameriška barvna komedija — 24. 2. do 11. 3.

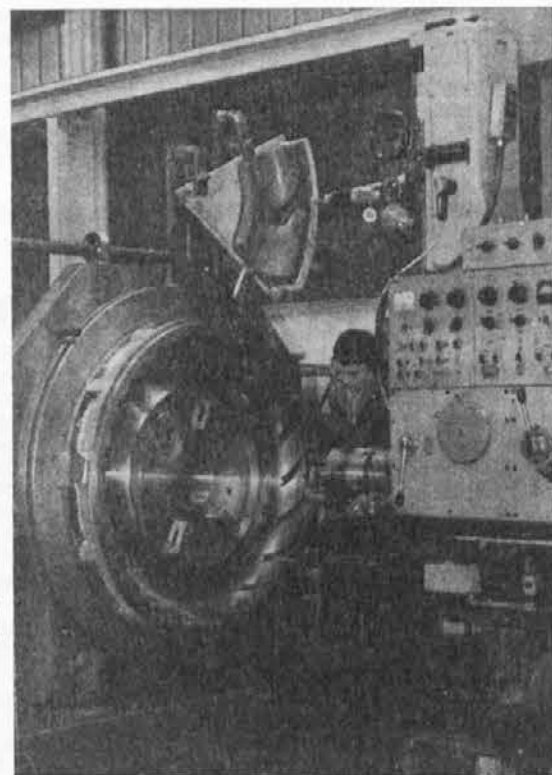
— Profesionalci — ameriški barvni vestern — 21. 2. do 11. 3.

— Usodna dirka — ameriški barvni avanturistični film — 15. 2. do 28. 2.

— Živali, filmske zvezde — ameriški barvni fantastični film — 28. 2. do 8. 3.

— Maček na divjem zahodu — japonska barvna risanka — 15. 2. do 18. 2.

»Kinegraf« Prevalje TOZD Kinematografi

Rezkanje kalupa za traktorsko gumo

REKREACIJA IN ŠPORT

REKREACIJA V TOZD

Košarka

Delavci tozdov jeklovarne in elektrotehničnih storitev so se pomerili v košarki. Boljši so bili elektriki, ki so premagali livarje z 82:56. Pri zmagovalcih sta dosegla po 26 košev Kramovc in Košuta, za livarje pa je bil najuspešnejši Ban s 25 koši.

Sankanje

Na progi od Ivarčkega jezera do Rimskega vrelca je tekmovalo 50 delavcev TOZD razvoj in raziskave. Prvenstvo so izvedli v treh kategorijah.

Ženske: 1. Jožica Laznik, 2. Ivica Kočnik, 3. Marija Krauberger.

Moški: 1. Lukas Paradiž, 2. Franc Herman, 3. Ivan Mori.

Mešane dvojice: 1. Voler — Lotrič, 2. Segel — Arih, 3. Rudolf — Nabernik.

Miška

Na prvenstvu TOZD družbeni standard v sankanju je med moškimi zmagal Boris Fabijan, med ženskami pa Ludevika Pavše. V dvojicah sta bila najboljša Breznikar in Meznar.

Veleslalom

53 nastopajočih na prvenstvu strojno gradbenega vzdrževanja je tekmovalo na Ošvenovem travniku v treh kategorijah. Člani do 27 let (mladina): 1. Franjo Večko, 2. Zvonko Gros, 3. Franc Tone.

Člani do 35 let: 1. Roman Skrinjar, 2. Alojz Mlinšek, 3. Jaka Ivartnik.

Člani nad 35 let: 1. Mirko Verdnik, 2. Dominik Nabernik, 3. Hinko Lasnik.

Na istem terenu se je pomerilo tudi 43 delavcev elektrotehničnih storitev.

Pri ženskah je bila najboljša Zdenka Štruc. Pri moških do 35 let je zmagal Anton Krejan (šibki tok), za njim sta se uvrstila: Hinko Polajner (delavnice valjarne) in Oto Lužnik (delavnica mehanične). Pri moških nad 35 let je zmagal Franc Verdinek (vodstvo ETS) pred Alfonzom Polaj-

nerjem (šibki tok) in Jožetom Koničem (delavnica mehanične).

Plavanje

Plavalni klub Fužinar je uspešno organiziral peti mednarodni miting, na katerem je tekmovalo več kot 200 plavalcev iz osmih držav. Miting je imel jugoslovanski pečat, ker je nastopilo kar 13 domačih klubov. V klubski konkurenci so bili najuspešnejši domači plavalci, ki so osvojili 11 zlatih, 3 srebrne in 7 bronastih kolajen.

Med posamezniki sta bila po vrednosti rezultatov najuspešnejša Vesna Šeparović iz Zagreba in Kranjčan Borut Petrič. Med ravninskimi plavalci je bil najboljši Vočko, ki je zmagal trikrat, po dve zlati kolajni pa sta osvojila brata Kos. Med našimi dekletki je izstopala Rodičeva, ki je osvojila tri zlate kolajne, Cernikova pa je zmagala enkrat. Kolajne so še osvojili: Tomaž Rodič, Levarjeva, Brumnova, Pisknikova in Kosova.

Odbojka

V Slovenski Bistrici je bil članski turnir v počastitev »pohorskega bataljona«. Zmagal je Maribor pred Mežico ter slovenskima ligašema Topolščico in Polskavo.

Člani Fužinarja so odigrali dve prijateljski tekmi z vodilno ekipo prve zvezne lige — Modričo. Prvo srečanje so naši igralci izgubili s 3:1, v drugem srečanju pa sta se ekipi razšli z neodločenim rezultatom 2:2, ker sta se dogovorili, da bosta igrali samo štiri sete.

SMUČANJE

Na Ošvenovem travniku sta bili dve prireditvi. V soboto so tekmovali pionirji selekcijskega republiškega razreda. Pri mlajših pionirkah se je Mirjam Videmšek uvrstila na osmo mesto. Med 60 pionirji se je Pavli Čebulj uvrstil na 12. mesto, Blaž Jelen iz Črne je bil 13. in Dušan Žagar 15.

Na kategorizacijski tekmi vzhodne Slovenije v veleslalomu se je pomerilo 128 mlajših in starejših pionirjev. Koroški tekmovalci so se uvrstili na naslednja mesta:

mlajše pionirke: 3. Mojca Pumpas iz Črne, 7. Saša Kamnik, Fužinar,

mlajši pionirji: 2. Matej Čuješ, Fužinar, 5. Matjaž Pečovnik, Črna,

starejše pionirke: 1. Natalija Fužinar, Črna, 5. Nadija Pumpas, Črna,

starejši pionirji: 1. Boris Maklin, Fužinar, 2. Jani Ažnoh, Fužinar, 6. Igor Srebre, Črna.

V Kranjski gori so se pomerili tekmovalci vrhunškega razreda v veleslalomu. Med člani je zmagal naš tekmovalac Andrej Stefanovič, Andrej Högl, ki tekmuje za JLA, pa je bil osmi.

Pri mlajših mladinkah je bila Mateja Koren 15., kar je še ve-

dno dobra uvrstitev, ker je nastopila množica tekmovalk.

Na Krvavcu so tekmovali smučarji prehodnega razreda. Med mlajšimi mladinci se je Miran Stefanovič uvrstil na četrto mesto.

Smučarski tek

Drugo občinsko pregledno tekmovanje je bilo po 15 letih v Črni. Skupno je nastopilo 70 tekmovalcev. Pri mlajših pionirkah je zmagala Dominika Vidovšič pred Tanjo Kolar.

Pri mlajših pionirjih je bil najboljši Gregor Vrabčič iz Črne, za njim sta se uvrstila Damjan Kokol in Boris Nabernik.

Med starejšimi pionirkami je zmagala Jelka Bavče, pri starejših pionirjih pa Iztok Jert. Pri mlajših mladincih se je dobro uvrstil Milan Vrhovnik, pri starejših mladincih pa je zmagal Rado Lamprecht. Pri članih je zmagal Mirko Kranjčan pred Zoranom Zavolovškom in Ferdinom Forštnerjem iz Mežice. Četrtri je bil Jaka Vidovšič, peti Stefan Robač, šesti Ivan Kranjčan.

Na 22. spominski prireditvi »po stezah partizanske Jelovice«, ki je bila v Dražgošah, je uspešno tekmovala ravska ekipa teritorialnih enot v postavi: Dretnik, Kranjčan, Krpač, Vidovšič, Peruš, Lampret, Zavolovšek, Kovarčič in Gregorc.

Na Ošvenu je bilo republiško prvenstvo v slalomu, na katerem so sodelovali vsi najboljši slovenski smučarji — razen A reprezentance. Zmagal je Andrej Kozelj iz Slovenj Gradca, Andrej Stefanovič je bil peti, vojak Andrej Högl pa 13. med 54 tekmovalci.

Na Kopah na Pohorju pa je bilo republiško prvenstvo v veleslalomu. Prvo mesto je osvojil član Fužinarja Andrej Stefanovič, 12. je bil Andrej Högl, 14. pa njegov brat Roman. Stefanovič je z osvojitvijo republiškega članskega naslova dosegel svoj največji uspeh in resno potrkal na vrata A reprezentance.

Na Soriški planini so tekmovali mladinci prehodnega razreda. Miran Stefanovič je osvojil

peto mesto, Rajko Piko pa je bil dvanajsti.

Pri Habakuku na Pohorju so tekmovali člani vrhunškega razreda v veleslalomu. Ponovno se je izkazal naš tekmovalac Andrej Stefanovič, ki je osvojil prvo mesto. Deveti je bil Andrej Högl, 21. pa Mirko Erat, kar je še vedno solidna uvrstitev, ker je nastopilo 51 tekmovalcev.

Na Kobli je bilo republiško prvenstvo v veleslalomu za mlajše mladinke in mladince. V moški konkurenci je bil Miran Stefanovič četrti, Rajko Piko pa 21. Pri dekletih se je Mateja Koren uvrstila na 12. mesto, Jasmina Lednik pa je bila 15.

Po dveh občinskih preglednih tekmah so koroški tekači sodelovali na regijskem tekmovalju. Pri mlajših pionirkah je zmagala Dominika Vidovšič pred Matejo Germ in Tanjo Kolar.

Pri mlajših pionirjih je zmagal Iztok Rajšp iz Lovrenca pred Gregorjem Vrabčičem in Damjanom Kokalom. Med starejšimi pionirkami je Mateja Gorjanc osvojila peto mesto. Pri starejših pionirjih je zmagal Iztok Jert, drugo mesto pa si delita Darko Gregl in Sašo Graf. Pri starejših mladinkah je zmagala Anica Kramer iz Maribora pred Hotuljko Ireno Krebs. Rado Lamprecht je zmagal pri starejših mladincih, Danica Gorjanc pa pri članicah.

Člani, ki so tekmovali na 10 km dolgi progi, so bili razdeljeni v dve skupini.

Pri rekreativcih je zmagal Rudi Pumpas iz Črne pred Stefanom Robačem in Janezom Hercogom iz Kotelj. Med športnimi tekmovalci je bil najboljši Milan Soršak iz Maribora, Mirko Kranjčan pa se je uvrstil na tretje mesto. Skupno je nastopilo 92 tekmovalcev. Prireditelj je uspešno organiziral tekaški klub Fužinar na terenih v Kotljah.

Namizni tenis

V Tuzli je bil tradicionalni troboj mladinskih reprezentanc Hrvatske, Bosne in Slovenije. Slovenska reprezentanca, za katero so nastopili tudi Bojan Pavič ter Logarjeva in Trbižanova, je v obeh konkurencah osvojila 2. mesto. V tekmovalju posameznikov je ponovno prijetno presenetil Pavič, ki je v polfinalu premagal državnega reprezentanta Banička

Koliko zdržijo sanke

in osvojil drugo mesto za Rizvanovičem.

V Selah na Koroškem je bil četrti mednarodni turnir za posameznike. V prvi skupini moških je osvojil drugo mesto Janežič, tretji je bil Günter, četrti pa Jamšek. V drugi skupini je zmagal Auprih pred Kakerjem in Vrečičem. V ženski konkurenci je Jana Ačko osvojila drugo mesto, Horvatova pa je bila tretja.

Cepprav imajo igralke in igralci Fužinarja tekmovalni odmor, so vendar aktivni. Kar trojica naših mladincev — Pavič, Janežič in Günter je na 14-dnevni zvezni pripravi na Hvaru.

Na zvezni trening mladink, ki je v Radovljici, pa so odšle Ačko-

va, Logarjeva, Horvatova in Trbižanova.

Kegljanje

V Ljubljani je tekmovalo šest ženskih ekip za uvrstitev v slovensko ligo. Zmagala je vrsta Gradisa. Fužinar je bil drugi in potrdil, da je letos bolje pripravljen kot lani. Med posameznicami je bila najboljša Hafnerjeva, ki je podrla 833 kegljev.

V prvem kolu enotne ženske republiške lige, ki je bilo v Radečah, je nastopilo 10 ekip. Najboljša je bila ekipa Konstruktorja iz Maribora. Zelo dobro so kegljala dekleta Fužinarja, ki so se uvrstila na visoko četrto mesto.

S. F.

STROŠKI INFORMATIVNEGA FUŽINARJA V LETU 1978

Po 41. členu zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRS 1973, št. 7) objavljamo podatke o stroških informativnega fužinarja v letu 1978.

Lansko leto je izšlo 24 števil in 6 prilog. Naklada je bila stalna, 5500 izvodov.

Stroški za tisk in poštino	1,086.150,00 din
honorarji	128.449,00 din
Skupaj:	1,214.599,00 din

Šah

V Mariboru je bil konec leta 1978 I. novoletni vikend turnir, ki se ga je udeležilo 90 slovenskih šahistov. V družbi mojstrskih kandidatov in prvakov je naš sodelavec J. Jesenek dosegel delitev 2.—3. mesta s Planincem; zmagal je Supančič.

Februarja naj bi bil v Dravogradu turnir za Raspoličev memorial. Ali bo hkrati štel tudi za prvenstvo koroške regije, ta hip še ni znano.

-jo

HITROPOTEZNI ŠAH

Hitropotezno prvenstvo za pokal »Fužinar 78« je bilo razdeljeno na 10 mesečnih turnirjev. Poprečna udeležba je bila 14 igralcev na turnir. Najboljša udeležba je bila na 3. turnirju v marcu, kar 22, najslabše obiskan turnir pa je bil v novembru — samo 8 šahistov. Zmagovalec prvenstva za leto 1978 je Niko Ristič, ki je zbral 150 točk, ker je bil zmagovalec na štirih mesečnih turnirjih, kot je bilo predvideno v 3. točki pravil prvenstva. Drugo mesto je z enakim številom osvojenih točk osvojil Jože Jesenek. Tretje mesto s 119 točkami je zasedel Andrej Erjavc. Prvo-uvrščeni prejme pokal, drugi in tretji pa praktične nagrade ter diplome. Dalje so se tekmovalci uvrstili takole: 4. Boris Grzina 65 točk, 5. Marko Vrečič 55, kolikor jih ima tudi 6. Franc Rotovnik, 7. Franc Kolar 44, 8. Danilo Peruš 44, 9. Franc Jesenek 35, 10. Anton Motnik 34 itd. Vseh tekmovalcev, ki so osvojili točke, je bilo 20. Končne uvrstitve kakor tudi razpis za leto 1979 so objavljene na oglasni deski SK, datumi turnirjev za leto 1979 pa so: 25. 1., 22. 2., 29. 3., 26. 4., 31. 5., 28. 6., 27. 9., 18. 10., 15. 11. in 13. 12. 1979.

PROBLEMSKI ŠAH

Odrtega prvenstva železarne Ravne v reševanju šahovskih problemov za leto 1978 se je udeležilo 8 reševalcev. Objavljenih je bilo 11 dvopoteznih problemov. Vse probleme so rešili: Jože Jesenek TOZD pnevmatični stroji, Franc Pšeničnik, TOZD vzmetarna, Dušan Posedi, TOZD valjarna in Rok Kotnik (ni član železarne) in tako zbrali vseh 22 točk, kot je bilo predvideno z razpisom. Stranskih rešitev ni bilo. Po eno rešitev so zamudili ali nepravilno rešili: Sirovina Anton TOZD priprava proizvodnje, Pešl Maks, DS za gospodarjenje, in Kodrun Erih, TOZD kontrola kakovosti, ki so zbrali po 20 točk. Samo eno rešitev pa je poslal Drago Polanc, TOZD

priprava proizvodnje. Vsi reševalci bodo prejeli za vložen trud knjižne nagrade s posvetilom.

Razpis tovrstnega tekmovanja za leto 1979 bo objavljen v eni naslednjih števil Informativnega fužinarja.

Viktor Pesjak

VABILO

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV ŽELEZARNE RAVNE

vabi svoje člane in druge na
1. DISKUSIJSKI VEČER, ki bo
8. 2. 1978, ob 17.30 v restavraciji
NAME.

Uvodno besedo o vtisih S PO-TI NA JAPONSKO bo imel inž. KOLOMAN VREČIČ.

Tov. Vrečič se je udeležil 8. svetovnega kongresa kovačev, ki je bil v mestu KYOTO. V programu obiska so bili tudi razni obiski po japonskih tovarnah in mestih. Svojo besedo bo ilustriral z obširno dokumentacijo, po uvodnem delu pa bo na sporedu pogovor, v katerem bo tov. Vrečič odgovarjal na vprašanja.

Vabi vas

Odbor DIT

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in starega očeta Jožeta Gostenčnika, se zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem, sorodnikom in sodelavcem, ki so darovali vence in cvetje ter nam pomagali v tem težkem trenutku. Zahvaljujemo se pevcem, ravenski godbi in g. duhovniku.

Hvala vsem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Tončka, sin Franc in hčerka Fanika z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta Antona Kurmanška se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje.

Zalujoča žena ter sin in hčerka z družino.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar, in služba za informacije.

ODREŽI

ŽELEZARJI UREJAJO INFORMATIVNI FUŽINAR

Delavcem železarne Ravne želimo omogočiti čimbolj neposreden vpliv na vsebino in obliko našega glasila. Zato objavljamo kratek vprašalnik. Tiste, ki ga bodo izpolnili, prosimo, da ga izrežejo in dostavijo na uredništvo. Vse resne predloge bomo upoštevali.

Uredništvo

Kot redni bralec Informativnega fužinarja predlagam:

1. V naslednjih številkah obdelajte naslednje teme:

2. Uredništvo naj priskrbi in objavi odgovore na naslednja vprašanja:

2a. Zelim, da na vprašanje odgovori (ime in funkcija osebe, od katere želimo informacijo):

3. V Informativnem fužinarju mi je posebno všeč (tema, naslov članka, rubrika):

4. V Informativnem fužinarju mi ni všeč (tema, članek, rubrika):

5. Predlagam naslednje nove rubrike:

6. Predlagam, da objavite o delih in nalogah, ki jih opravljam:

Podpis:

TOZD — DS: